

Tiina Linna

Tutkinnon perusteiden uudistus ja opetussuunnitelman kehittäminen hevostalouden perustutkinnon ammattillisissa opinnoissa

Keski-Pohjanmaan ammattiopisto Kaustisen toimipaikka

Opinnäytetyö

Kevät 2015

SeAMK Elintarvike ja maatalous

Maaseudun kehittämisen koulutusohjelma

SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULU
SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULU

Opinnäytetyön tiivistelmä

Koulutusyksikkö: Elintarvike ja maatalous

Tutkinto-ohjelma: Maaseudun kehittämisen koulutusohjelma

Suuntautumisvaihtoehto:

Tekijä: Tiina Linna

Työn nimi: Tutkinnon perusteiden uudistus ja opetussuunnitelman kehittäminen hevostalouden perustutkinnon ammatillisissa opinnoissa, Keski-Pohjanmaan ammattiopisto Kaustisen toimipaikka

Ohjaaja: Jussi Esala

Vuosi: 2015

Sivumäärä: 93

Liitteiden lukumäärä: 2

Keski-Pohjanmaan ammattiopisto, Kaustisen toimipaikka kouluttaa nuoria hevostalouden perustutkinnossa erikoistuen ravihevosten hoitamiseen. Tutkintonimikkeenä on hevostenhoitaja. Opetushallitus päättää ammatillisten perustutkintojen perusteista. Opetushallitus on uudistanut tutkintojen perusteet ja uudet tutkinnon perusteet tulevat voimaan 1.8.2015. Uusissa tutkinnon perusteissa korostuu osaamisperusteisuus ja työelämälähtöisyys. Opintoviikot muuttuvat osaamispiikeiksi.

Tässä opinnäytetyössä laadittiin uusi koulukohtainen opetussuunnitelma Keski-Pohjanmaan ammattiopiston Kaustisen toimipaikkaan silmällä pitäen uusia tutkinnon perusteita. Koulukohtainen opetussuunnitelma on työkalu opettajille ja opiskelijoille ja sen nähdään parantavan koulutuksen laatua. Opetussuunnitelma laadittiin keväällä 2014 ja se otettiin käyttöön syksyllä 2014 aloittaneilla opiskelijoilla.

Opinnäytetyössä selvitettiin opiskelijoiden ja työelämän näkökulmia opetussuunnitelmaan ja opetuksen järjestämiseen. Tutkimus tehtiin teemahaastatteluina kolmelle opiskelijaedustajalle ja kolmelle työelämän edustajalle. Tutkimuksessa korostui hevostenhoitajan tärkeimpänä taitona se, että hän osaa käsitellä erilaisia hevosia. Muita tärkeitä osaamisalueita ovat anatomia, ruokinta ja terveydenhoito. Uusina osaamisalueina hevostenhoitajan ammatissa nähtiin mediaosaaminen ja asiakaspalvelu.

Tutkimuksen perusteella opiskelijoiden opintojen etenemiseen ja tyytyväisyyteen vaikuttaa kannustava ja positiivinen palaute. Opiskelijoilla tulee olla ympärillään verkosto, joka tukee itsenäiseksi ammatilaiseksi kasvattamisessa. Tutkimuksen mukaan opintojen keskeyttämiseen on useimmiten syynä väärä alavalinta, opiskelijan kykenemättömyys asua poissa kotoa tai turhautuminen opintojen etenemättömyyteen. Tulevaan tutkinnon peruste uudistukseen suhtauduttiin yllättävän epäileväisesti. Vastauksissa korostui epäily, että koulutuksen taso laskee osaamisen tunnistamisen ja tunnustamisen myötä.

Avainsanat: opetussuunnitelma, tutkinnon perusteet, hevostalous, hevostenhoitaja

SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Thesis abstract

Faculty: School of Food and Agriculture

Degree programme: Master's Degree Programme in Development of Agriculture and Rural Enterprises

Specialisation:

Author/s: Tiina Linna

Title of thesis: New vocational qualification and curriculum in horse care and management in the Federation of Education in Central Ostrobothnia, Kaustinen unit

Supervisor(s): Jussi Esala

Year: 2015 Number of pages: 93 Number of appendices: 2

The Federation of Education in Central Ostrobothnia, Kaustinen unit – The Trotting Race School, educates young people to be professionals in harness racing. They are studying Study Programme in Horse Care and Management and the qualification title is groom. The Finnish National Board of Education decides on the national qualification requirement for each vocational qualification. Vocational qualification requirements are reformed and will become valid in 1.8.2015. The types of occupational work processes are important in new qualification requirements.

The aim of this study was to make a new school-specific curriculum to the Federation of Education in Central Ostrobothnia, Kaustinen unit, take into account new qualification requirements. The school-specific curriculum is a tool for teachers and students and is seen to improve the quality of education. The curriculum was drawn up in the spring of 2014 and it introduced in the autumn 2014.

The study examined the students and working life perspectives in the curriculum and organization of teaching. The study was conducted by theme interviews were carried out for three student representative and three representatives of working life. The study highlighted the most important horse caretaking skill is that he knows how to handle a variety of horses. Other important areas of expertise include anatomy, feeding and health care. The new competence areas in horse caring be seen in media skills and customer service.

According to my study there are a lot of things that affect the progress of the studies and student satisfaction. Supportive and positive feedback is very important. Students will be surrounded by a network that supports her studies. The main reasons for dropping out are the wrong profession, the student can't live away from home or studies aren't progressing quickly enough. The new qualification requirements seem to be skeptical attitude towards. The interview survey responses suspected that the level of education decreases as the know-how will identify and recognize.

Keywords: curriculum, qualification requirements, Study Programme in Horse Care and Management, Groom

SISÄLTÖ

Opinnäytetyön tiivistelmä.....	1
Thesis abstract.....	2
SISÄLTÖ	3
Kuva-, kuvio- ja taulukkoluetelo	6
Käytetyt termit ja lyhenteet	8
1 JOHDANTO	9
1.1 Tutkimuksen tausta.....	9
1.2 Tutkimuksen tavoite	11
2 KESKI-POHJANMAAN AMMATTIOPISTO, KAUSTISEN TOIMIPAikka.....	13
2.1 Kaustisen hevostalousopetuksen historiaa	13
2.2 Keski-Pohjanmaan koulutusyhtymä	14
2.3 Keski-Pohjanmaan ammattiopisto.....	16
2.4 Kaustisen toimipaikan nykytila ja tulevaisuus	17
3 AMMATILLINEN KOULUTUS JA OPETUSSUUNNITELMAJÄRJESTELMÄ.....	21
3.1 Ammatillisen perustutkinnon perusteet	21
3.2 Koulutuksen järjestäjän opetussuunnitelma	22
3.2.1 Opetussuunnitelman yhteinen osa.....	23
3.2.2 Opetussuunnitelman tutkintokohtainen osa	23
3.3 Tutkinnon peruste uudistus.....	24
3.3.1 TUTKE2	24
3.3.2 ECVET.....	25
3.3.3 Muutokset	26
4 HEVOSTALouden PERUSTUTKINTO	34
4.1 Hevostalousalan ja hevostalouden perustutkinnon kuvaus.....	34
4.2 Koulutuksen rakenne ja koulutuksen järjestäjät	35
4.3 Hevostenhoitajakoulutuksen rakenne Kaustisen toimipaikassa.....	38

5	AMMATILLISTEN OPINTOJEN OPETUSSUUNNITELMAN KEHITTÄMINEN KAUSTISEN TOIMIPAIKASSA	42
5.1	Vanha opetussuunnitelma, tausta ja tarve opetussuunnitelman kehittämiseksi	42
5.2	Opetussuunnitelman ammatillisen osan kehittämistyön tavoitteet ja menetelmät	45
5.3	Uusi opetussuunnitelma.....	49
5.3.1	Pakolliset tutkinnon osat	50
5.3.2	Ravihevosten hoitamiseen erikoistavat tutkinnon osat	55
5.3.3	Ammatillisten opintojen eteneminen ja sijoittuminen.....	59
6	TUTKIMUSMENETELMÄT JA – AINEISTO	62
6.1	Tutkimusmenetelmät.....	62
6.2	Tutkimusaineisto ja aineiston keruu	63
6.3	Tulosten analysointi	65
7	TUTKIMUKSEN TULOKSET.....	67
7.1	Työelämässä tarvittava osaaminen.....	67
7.1.1	Työnkuvan muutos	67
7.1.2	Hevostenhoitajan osaamisvaatimukset ja taidot	68
7.2	Hevostalouden perustutkinnon opetussuunnitelma.....	69
7.2.1	Tutkinnon perusteudistus.....	69
7.2.2	Koulukohtainen opetussuunnitelma	70
7.2.3	Osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen	71
7.3	Opetuksen järjestäminen	72
7.4	Työssäoppiminen.....	73
7.5	Itsenäiseksi ammattilaiseksi kasvattaminen.....	74
7.5.1	Opiskelijoiden tuen tarve.....	74
7.5.2	Ryhmänohjaus.....	76
7.5.3	Opintojen keskeyttäminen.....	76
7.6	Muut esille nousseet asiat.....	77
8	JOHTOPÄÄTÖKSET JA KEHITTÄMISEHDOTUKSET	79
9	POHDINTA	84
	LÄHTEET	88

LIITTEET.....	93
---------------	----

Kuva-, kuvio- ja taulukkoluettelo

Kuvio 1. Opinnäytetyön prosessikaavio	11
Kuvio 2. Keski-Pohjanmaan koulutussyhtymän organisaatiokaavio 1.1.2014 alkaen. (Keski-Pohjanmaan koulutussyhtymän organisaatiokaavio 2014).....	15
Kuvio 3. Keski-Pohjanmaan ammattiopiston organisaatiokaavio 1.1.2014 alkaen. (Sadeharju 2014).	16
Kuvio 4. Kaustisen toimipaikan nuoriso-opiskelijamäärä laskentapäivinä tammikuusta 2009 tammikuuhun 2015. (Patrikainen 2015).	17
Kuvio 5 Ammatillisen perustutkinnon muodostuminen v. 2008 – 2010 voimaan tulleiden tutkinnon perusteiden mukaan.....	29
Kuvio 6 Ammatillisen perustutkinnon muodostuminen 1.8.2015 voimaan tulevien tutkinnon perusteiden mukaan.	31
Kuvio 7 Hevostalouden perustutkinnon, hevostenhoitaja, ammatilliset tutkinnon osat voimassa olevien tutkinnon perusteiden mukaan.....	36
Kuvio 8 Hevostalouden perustutkinnon, hevostenhoitaja, ammatilliset tutkinnon osat 1.8.2015 voimaan tulevien tutkinnon perusteiden mukaan.....	37
Kuvio 9 Hevostalouden perustutkinnon rakenne Kaustisen toimipaikassa voimassa olevien tutkinnon perusteiden ja vanhan opetussuunnitelman mukaan.	40
Kuvio 10 Hevostalouden perustutkinnon rakenne Kaustisen toimipaikassa uusien tutkinnon perusteiden ja uuden opetussuunnitelman mukaan.	41
Kuvio 11 Opetussuunnitelmatyön eteneminen talvesta 2013 - 2014 talveen 2014 - 2015.....	48
Kuvio 12 Opetussuunnitelmatyön eteneminen kevästä 2015 eteenpäin.....	49

Kuvio 13. Hevosten hoito ja hyvinvoinnista huolehtiminen - tutkinnon osan kurssit vanhan opetussuunnitelman mukaan vasemmalla, oikealla oppimisen seurantakohteet uuden opetussuunnitelman mukaan.....	51
Kuvio 14. Yrittäminen hevostalousalalla - tutkinnon osan kurssit vanhan opetussuunnitelman mukaan vasemmalla, oikealla uuden opetussuunnitelman mukaan.....	52
Kuvio 15. Tallin ja talliympäristön hoitaminen – tutkinnon osan kurssit vanhan opetussuunnitelman mukaan vasemmalla, oikealla oppimisen seurantakohteet uuden opetussuunnitelman mukaan.	53
Kuvio 16. Ratsastaminen ja raviurheilu – tutkinnon osan kurssit vanhan opetussuunnitelman mukaan, oikealla uuden opetussuunnitelman mukaan.	55
Kuvio 17. Ravihevosten hoitaminen – tutkinnon osan kurssit vanhan opetussuunnitelman mukaan vasemmalla, oikealla uuden opetussuunnitelman mukaan.....	56
Kuvio 18. Eri-ikäisten ravihevosten hoitaminen – tutkinnon osan kurssit vanhan opetussuunnitelman mukaan vasemmalla, oikealla uuden opetussuunnitelman mukaan.....	57
Kuvio 19. Kilpahevosten hoitaminen ja ravitallilla työskenteleminen – tutkinnon osan kurssit vanhan opetussuunnitelman mukaan vasemmalla, oikealla uuden opetussuunnitelman mukaan.	58
Kuvio 20. Opintojen eteneminen ja sijoittuminen tutkinnon osittain vanhassa ja uudessa opetussuunnitelmassa.....	60
 Taulukko 1. Tulokorttitietoja Kaustisen toimipaikasta. (Patrikainen 2014).....	18
Taulukko 2. Tulokyselyn tulokset v. 2012 – 2014 (Opix 2014).....	44
Taulukko 3. Olokyselyn tulokset v. 2012 – 2014 (Opix 2014).	44
Taulukko 4. Päättökyselyn tulokset v. 2012 ja 2014 (Opix 2014).....	45

Käytetyt termit ja lyhenteet

ECVET	Eurooppalainen oppimistulosten siirto- ja kerryttämisyjärjestelmä ammatillisessa koulutuksessa.
HOJKS	Henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma, joka sisältää henkilökohtaisen oppimissuunnitelman (HOPS). HOJKS tulee tehdä kaikille niille opiskelijoille, joiden erityisopetuksen peruste on määritelty. HOJKS on työväline yksilöllisen opetuksen takaamiseksi.
KPEDU	Keski-Pohjanmaan koulutusyhtymä
OPIX	www-portaali, johon kerätään vuosittain opiskelijakyselyiden tuloksia
OPS	Opetussuunnitelma
OSP	Osaamispiste
OV	Opintoviikko
TUTKE2	Opetus- ja kulttuuriministeriön asettama ohjaus- ja työryhmä ammatillisen koulutuksen tutkintojärjestelmän kehittämistä varten.

1 JOHDANTO

1.1 Tutkimuksen tausta

Keski-Pohjanmaan ammattiopiston Kaustisen toimipaikka kouluttaa hevosalan ammattilaisia. Toiminnan lähtökohtana ja tavoitteena on ollut valmistaa työelämän tarpeisiin alan ammattilaisia ja raviurheilun osajia, jotka ovat valmistuessaan kysyttyjä ja haluttuja työntekijöitä. Oppilaitoksen ja työelämän välinen yhteistyö on ollut perusta, jonka varaan opetus on rakentunut alusta alkaen. Oppilaitoksen sijainti Nikulan raviurheilukeskuksessa mahdollistaa tiiviin yhteistyön raviradan ammattiravivalmentajien kanssa. Käytännön oppiminen tapahtuu oikeissa ravitalliyrityksissä, joissa hoidettavat hevoset ovat asiakkaiden omistamia ravihevosia. Tällä toimintakonseptilla toimii myös oppilaitoksen oma talli, jossa opetetaan ja valmennetaan asiakkaiden hevosia. Nuoret opiskelevat hevostalouden koulutusohjelmassa hevostenhoitajaksi erikoistuen ravihevosten hoitamiseen. Opintojen laajuus on 120 opintoviikkoa, 1.8.2015 alkaen 180 osaamispistettä.

Opetussuunnitelma on keskeinen koulutusta ja opetusta ohjaava asiakirja (Hätönen 2006, 5). Opetushallitus päättää ja hyväksyy ammatillisten perustutkintojen perusteet, joiden pohjalta koulutuksen järjestäjät laativat ja hyväksyvät opetussuunnitelman. Ammatillisten perustutkintojen perusteet on toisin sanoen määräys, jolla koulutuksen järjestäjä veloitetaan sisällyttämään koulu- tai järjestäjäkohtaiseen opetussuunnitelmaan opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt (Opetushallitus 2015c). Määräyksen tarkoituksena on varmistaa koulutuksellisten perusoikeuksien, tasa-arvon, opetuksellisen yhtenäisyyden, laadun ja oikeusturvan toteutuminen.

Opetus- ja kulttuuriministeriö on helmikuussa 2012 asettanut ohjaus- ja työryhmän ammatillisen koulutuksen tutkintojärjestelmän kehittämistä varten (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2014). Tämä on nimetty TUTKE2 -hankkeeksi. TUTKE2-säädösten mukaan ammatillisten perustutkintojen perusteet on uudistettu loka-marraskuussa 2014 ja ne astuvat voimaan 1.8.2015. TUTKE2 myötä tutkintojen osaamisperusteisuus korostuu ja ammatillisessa peruskoulutuksessa mitoituspirsteeksi vaihtuvat osaamispirsteet aiempien opintoviikkojen sijaan 8 (Rasku 2014). Terminologiaa

yhtenäistetään ja täsmennetään; koulutusohjelma muuttuu osaamisalaksi, säädöksissä olevan ”opinto” termin tilalla puhutaan tutkinnon osasta ja ”opetussuunnitelman perusteet” sijaan puhutaan tutkinnon perusteista. Opiskelijan arvioinnissa siirrytään yksittäisten opintosuoritusten arvioinnista laajojen osaamiskokonaisuuksien arviointiin. Kaiken kaikkiaan tutkintojärjestelmän kehittämisen tavoitteena on tukea joustavia ja yksilöllisiä opintopolkuja, edistää aikaisemmin hankitun osaamisen tunnistamista ja tunnustamista sekä vastata työelämän osaamistarpeisiin ennistä paremmin tuottamalla työmarkkinoille osaavaa työvoimaa.

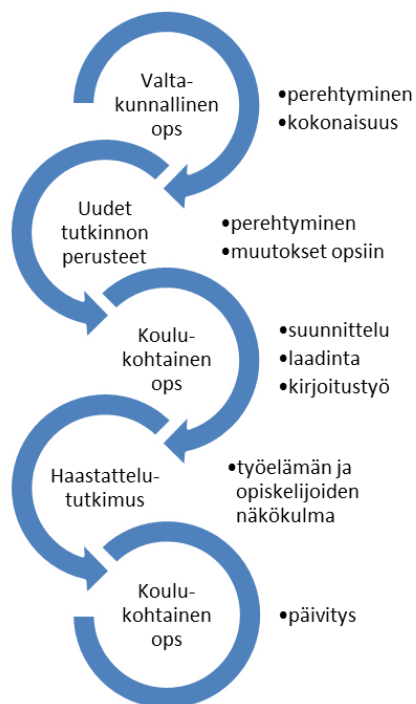
Säädösmuutosten ja uusien tutkinnon perusteiden mukaan työelämässä vaadittava osaaminen tulee saada opetuksen ja ohjauksen sekä arvioinnin ja osaamisen tunnustamisen lähtökohdaksi (Kotimäki 2014). Oppiaine-, sisältö- ja aikakeskeisyydestä on siirryttävä pois. Näillä muutoksilla on vaikutuksia paitsi koulutuksen järjestäjän toimintaan, opetuksen ja opettajien työn suunnitteluun, opintohallintojärjestelmiin, myös opetussuunnitelmiin ja henkilökohtaisiin opiskelusuunnitelmiin.

Keski-Pohjanmaan ammattiopiston Kaustisen toimipaikassa laadittiin opinnäytetyönä uusi koulutuksen järjestäjän tutkintokohtainen opetussuunnitelma hevostalouden koulutusohjelmaan (1.8.2015 alkaen osaamisalaan) keväällä ja kesällä 2014. Opetussuunnitelman lähtökohdaksi otettiin osaamisperusteisuus sekä eteneminen tutkinnon osittain. Opetussuunnitelmaan laadittiin tutkinnon osittain oppimisen seurantakohteet, seurantakohteiden sisällöt, toteutukset ja tavoitteet sekä osaamisen arviointikriteerit. Työelämälähtöisyyteen kiinnitettiin huomiota siten, että teoriaopetuksen määrää vähennettiin mahdollisuuksien mukaan ja lisättiin käytännössä sekä työssäoppien tapahtuvaa opiskelua. Opetussuunnitelma otettiin käyttöön syksyllä 2015 aloittaneilla hevostenhoitajaopiskelijoilla. Opetussuunnitelmatyötä on jatkettu syksyllä ja talvella 2015 laatimalla tutkinnon osien arviointisuunnitelmat, oppimisen seurantakohteet ja osaamisen arviointi – lomakkeet Keski-Pohjanmaan koulutusyhtymän (KPEDU) yhteisen käytännön mukaan ja hyväksyttämällä ne ammattiosaamisen toimikunnassa sekä kirjoittamalla tutkintokohtainen opetussuunnitelma KPEDUn yhteisen ops - osaamisalan mallirungon mukaan.

1.2 Tutkimuksen tavoite

Opinnäytetyön tavoitteena oli uudistaa Kaustisen toimipaikan nuorten hevostenhoitajien opetussuunnitelma ammatillisten tutkinnon osien osalta. Opinnäytetyössä opetussuunnitelmaa kehitettiin osaamisperusteisuuden pohjalta varautuen 1.8.2015 voimaan tuleviin tutkinnon peruste uudistuksiin. Opinnäytetyössä tuotettiin opiskelijoille jaettava kirjallinen opetussuunnitelma. Opinnäytetyön tutkimuksellinen tavoite oli kehittää opetussuunnitelmaa edelleen huomioimalla opiskelijoiden ja työelämän näkökulma. Opiskelijoiden ja työelämän näkökulma selvitettiin haastattelututkimuksella.

Työskentelen itse opettajana Kaustisen toimipaikassa. Opetussuunnitelmatyössä olen ennen opinnäytetyötä ollut hieman. Olen ollut mukana kommentoimassa toisten tekemää opetussuunnitelmaa. Olen vastannut kolmen tutkinnon osan kurssien nimistä ja laajuuksista aiemmassa työpaikassa. Koulukohtainen opetussuunnitelma käsitti tuolloin vain kurssien nimet ja sisällöt, sen lisäksi oli käytössä valtakunnallinen opetussuunnitelma. Opinnäytetyön tavoitteena oli edetä kuvion 1 mukaisen prosessikaavion mukaan.

Kuvio 1. Opinnäytetyön prosessikaavio

Opinnäytetyöllä haettiin vastauksia seuraaviin kysymyksiin:

1. Miten hevostalouden perustutkinto muuttuu tutkinnon peruste uudistuksen myötä?
2. Miten uudet tutkinnon perusteet vaikuttavat hevostenhoitajan opetussuunnitelmaan Kaustisen toimipaikassa? Mitä muutoksia tarvitaan ammatillisiin tutkinnon osiin?
3. Kuinka tutkinnon perusteet ja opetussuunnitelma näyttäytyvät opiskelijoille ja työelämän edustajille ammatillisten tutkinnon osien osalta? Mikä on opiskelijoiden ja työelämän näkökulma opetussuunnitelmaan ja sen kehittämiseen? Tarvitaanko opiskelijoille jaettavaa koulukohtaista opetussuunnitelmaa?
4. Mitkä ovat opiskelijoiden ja työelämän mielestä tärkeimmät hevostenhoitajien osaamis- ja taitovaatimukset? Mitä tukitoimia opiskelijat tarvitsevat? Miksi opiskelijat keskeyttävät opinnot?

2 KESKI-POHJANMAAN AMMATTIOPISTO, KAUSTISEN TOIMIPAIKKA

2.1 Kaustisen hevostalousopetuksen historiaa

Hevosalan koulutus alkoi Kaustisella 1980 – luvulla. Marjusaaren (2009, 8) mukaan koulutusta suunniteltaessa nähtiin, että paikkakunnalle perustettavan hevosalan koulun painopisteen tulee olla raviurheilussa, kun muut alan koulut olivat ratsastuspainotteisia.

Kaustisen hevostalouskoulu aloitti toimintansa 1.10.1984 Kannuksen Maatalousoppilaitoksen alaisuudessa. Ammattikasvatushallitus myönsi väliaikaisen luvan koulutuksen järjestämiseksi lukuvuodeksi 1984 – 1985. Koulutuksen painopiste oli Hanhikosken (2009, 115) mukaan käytännön harjoittelussa. Opetuksessa olivat mukana raviradalla toimivat ammattiravivalmentajat Rainer Björkroth ja Ari Virkkala sekä eläinlääkäri Olli Kauko, jolla oli klinikkatilat Nikulan raviradalla.

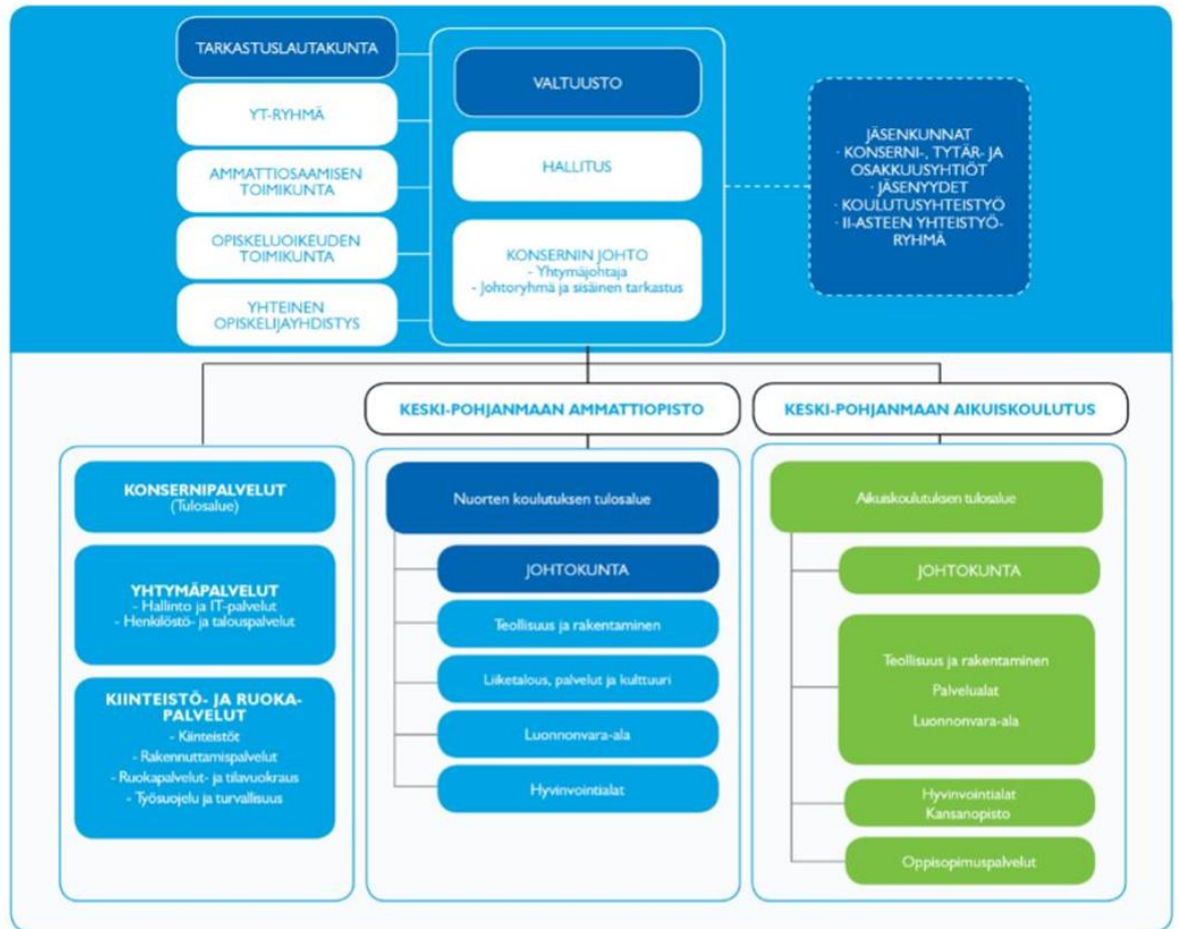
1.10.1986 alkoi Kaustisella kaksivuotinen hevostenhoitajakoulutus edelleen Kannuksen maatalousoppilaitoksen alaisuudessa. (Marjusaari 2009, 12 - 14.) Valtakunnallista opetussuunnitelmaa ei ollut vielä olemassa, se vahvistettiin keväällä 1987. Kaustisella oli kuitenkin laadittu linjalle jo opetussuunnitelma, jonka painopistettä ammattikasvatushallitus tosin oli hiukan siirtänyt teoriapainotteisempaan suuntaan. Käytännön osuus linjalla oli tämän jälkeen noin puolet teoriaa ja puolet käytännön harjoittelua. Koulutus vakinaistettiin 1.8.1992 ja kirjoittajan mukaan lukuvuosi 1992 – 1993 oli ensimmäinen Kannuksen maaseutuoppilaitoksen vakituksena sivutoimipisteenä.

Wiirilinnan (2005, 7, 34 – 35) mukaan Kaustisen ravikoulu liittyi vuonna 1995 17 kunnan omistamaan maakunnallisen koulutuksen ja kehittämisen em-organisaatioon, Keski-Pohjanmaan koulutusyhtymään (entinen Keski-Pohjanmaan koulutuskuntayhtymä). Kaustisen ravikoulu oli Kannuksen maaseutuoppilaitoksen sivutoimipiste vuoteen 1998 saakka, jolloin Kannuksen ja Perhon maaseutuoppilaitokset, Toholammin käsi- ja taideteollisuusoppilaitos sekä Vetelin kotitalousoppilaitos yhdistettiin Keski-Pohjanmaan maaseutuakatemiaksi. Maaseutuakatemia –

nimellä toimittiin elokuun alkuun vuonna 2003, jolloin koulutusyhtymän nimikäytäntöjä yhtenäistettiin. Maaseutuakatemiasta tuli Maaseutuopisto ja Kaustinen sai oikeuden käyttää Raviopisto – nimeä Marjusaaren (2009, 15) mukaan. 1.1.2014 voimaan tulleen organisaatiomuutoksen myötä oppilaitoksen nimi muuttui jälleen, ollen nyt Keski-Pohjanmaan ammattiopisto ja aikuiskoulutus, Kaustisen toimipaikka.

2.2 Keski-Pohjanmaan koulutusyhtymä

Keski-Pohjanmaan koulutusyhtymä – Kpedu (2014) on perustettu vuonna 1995. Se on 14 kunnan omistama maakunnallinen koulutus- ja kehittämisorganisaatio. Koulutusyhtymä järjestää ammatillista koulutusta kuudessa eri koulutusyksikössä Kokkolassa ja maakunnassa. Opiskelijoita eri koulutusohjelmissa ja kehittämissankkeissa on vuosittain n. 4 000. Vuonna 2014 organisaatiota uudistettiin siten, että tulosalue- ja tulosityksikkörakennetta sekä opistorakennetta muutettiin. Tulosalueita on kolme: konsernipalvelut, nuorten koulutuksen tulosalue ja aikuiskoulutuksen tulosalue. Keski-Pohjanmaan aikuiskoulutus vastaa aikuisten koulutuksesta ja Keski-Pohjanmaan ammattiopisto nuorten koulutuksesta. Konsernipalveluihin sisältyy talous-, hallinto-, IT-, henkilöstö-, kiinteistö- ja ruokapalvelut. (Kuvio 2).

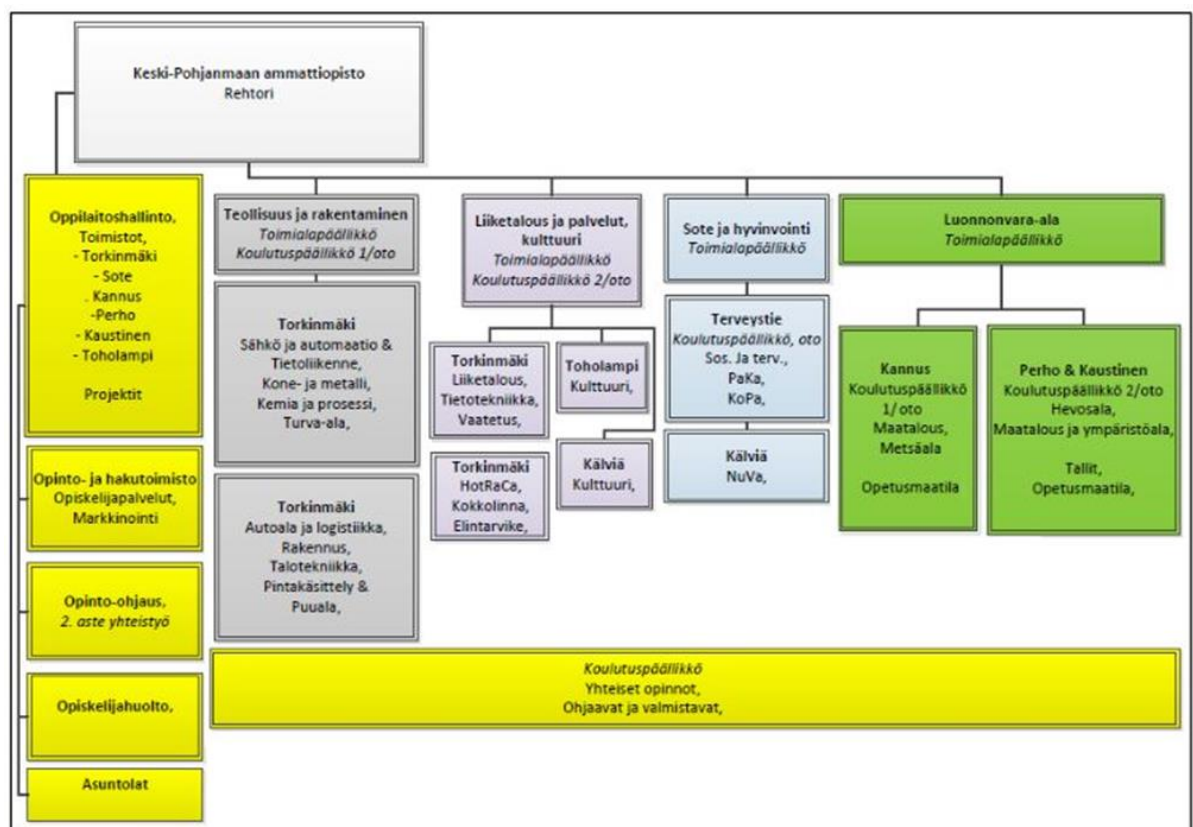
Kuvio 2. Keski-Pohjanmaan koulutusyhtymän organisaatiokaavio 1.1.2014 alkaen. (Keski-Pohjanmaan koulutusyhtymän organisaatiokaavio 2014).

Ylintä päätösvaltaa käyttää Keski-Pohjanmaan koulutusyhtymässä valtuusto, joka koostuu jäsenkuntien valtuustojen valitsemista edustajista (Keski-Pohjanmaan koulutusyhtymä 2014). Valtuustossa on 47 jäsentä. Valtuusto nimittää keskuudestaan 11-jäsenisen hallituksen, joka vastaa hallinnosta ja taloudesta sekä yhtymävaltuuston päätösten valmistelusta, täytäntöönpanosta ja laillisuuden valvonnasta. Hallitus myös edustaa yhtymää ja valvoo sen etua, käyttää puhevaltaa ja tekee sopimukset. Hallitus ratkaisee asiat, joita ei ole lailla, asetuksella, perussopimuksella tai säännöllä määrätty muiden toimielinten tehtäväksi.

2.3 Keski-Pohjanmaan ammattiopisto

Keski-Pohjanmaan ammattiopisto on muodostettu 1.1.2014 voimaan tulleen organisaatiouudistuksen mukaisesti yhdistämällä Kokkolan ammattiopisto, Kokkolan kauppaopisto, Kokkolan sosiaali- ja terveysalan opisto, Keski-Pohjanmaan opisto ja Keski-Pohjanmaan maaseutuopisto. Keski-Pohjanmaan ammattiopisto vastaa nuorille suunnatun ammatillisen peruskoulutuksen ja ammatillisen peruskoulutukseen valmistavien koulutusten tuottamisesta. Keski-Pohjanmaan ammattiopistoon kuuluu neljä tulosyksikköä, joiden toiminta jakaantuu useaan toimipaikkaan: teollisuus ja rakentaminen, liiketalous, palvelut ja kulttuuri, hyvinvointiala ja luonnonvara-ala. Keski-Pohjanmaan ammattiopistoa johtaa rehtori, toimialoja eli tulosyksiköitä johtavat toimialapäälliköt. (Kuvio 3.) Toimialoilla on lisäksi toimialasta vaihdellen yhdestä kolmeen koulutuspäällikköä, jotka toimivat opetus- ja muun henkilöstön lähiesimiehinä.

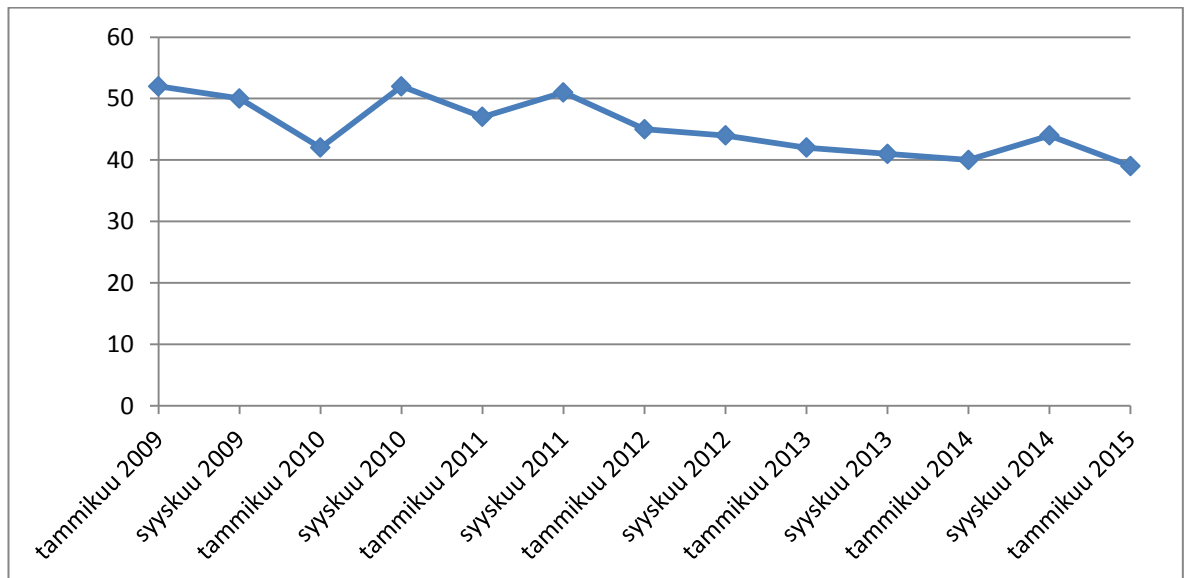

Kuvio 3. Keski-Pohjanmaan ammattiopiston organisaatiokaavio 1.1.2014 alkaen. (Sadeharju 2014).

Wiirilinnan (2014) mukaan Keski-Pohjanmaan ammattiopistossa on opiskelijoita n. 2270 ja tarjolla on 27 ammatillista perustutkintoa ja 38 koulutusohjelmaa. Lisäksi ammattiopistossa voi opiskella ammatilliseen koulutukseen valmentavia ja valmistavia opintoja, joita ovat Ammattistartti, Aikalisä ja maahanmuuttajien ammatilliseen koulutukseen valmistava koulutus.

2.4 Kaustisen toimipaikan nykytila ja tulevaisuus

Keski-Pohjanmaan ammattiopiston Kaustisen toimipaikassa järjestetään sekä nuorten että aikuisten koulutusta hevostalousalalle. Nuoret opiskelevat hevostalouden koulutusohjelmassa hevostenhoitajiksi erikoistuen ravihevosten hoitamiseen. Nuorisoasteen opiskelijoita on tällä hetkellä n. 40. Määrä on vaihdellut 40 – 52 välillä jo pitkään (kuvio 4.).

Kuvio 4. Kaustisen toimipaikan nuoriso-opiskelijamäärä laskentapäivinä tammi-kuusta 2009 tammikuuhun 2015. (Patrikainen 2015).

Nuorten koulutusta annetaan hevostalouden koulutusohjelmassa hevostenhoitajan ammattiin. Osaamisalana on ravihevosten hoitaminen. Nuorten opiskelijamäärä on sen verran pieni, että oppilaitos on aina erikoistunut tähän osaamisalaan jo sijaintinsakin vuoksi. Kaustisen toimipaikassa on mietitty ja suunniteltu tulevaisuudessa tarjottavan myös hevoskasvatukseen erikoistavia opintoja nuorille.

Keski-Pohjanmaan ammattiopisto tarjoaa hevosalan koulutusta myös Perhon toimipaikassa 60 kilometrin päässä Kaustiselta, jossa osaamisalana on hevosharrastepalvelujen tuottaminen. Toimipaikat tekevät yhteistyötä ja tulevaisuudessa yhteistyön merkitys korostuu entisestään. Tällä hetkellä yhteistyö käsittää lähinnä opiskelija- ja opettajavaihtoa toimipaikkojen välillä. Ratsastusopetus järjestetään Perhossa, ajo- ja raviopetus Kaustisella. Kuluvana lukuvuotena opetusta on kokeiltu Adobe Connect – etäyhteyden avulla niin, että opettaja on opettanut Kaustisen ja Perhon ryhmiä yhtä aikaa teoriaopetuksena. Opiskelijat suorittavat kuitenkin samaa tutkintoa, jolloin he opiskelevat samat pakolliset tutkinnon osat. Pitkän tähtäimen suunnitelmassa hevosalan koulutusta järjestettäneen vain yhdessä toimipaikassa Keski-Pohjanmaan ammattiopistossa.

Taulukko 1. Tulokorttitietoja Kaustisen toimipaikasta. (Patrikainen 2014).

Vuosi	2009	2010	2011	2012	2013
HOJKS- opiskelijoiden määrä	9	16	14	14	13
vetovoimaisuuskerroin	1,16	1,55	1,23	1,14	1,41
aloittaneet opiskelijat	20	25	21	15	19
valmistuneet opiskelijat	19	8	12	10	17
työllistyminen	64,70 %	62,60 %	100 %	ei tiedossa	ei tiedossa
jatko-opintoihin suuntautuneet	10,10 %	13,50 %	0,00 %	ei tiedossa	ei tiedossa
läpäisyprosentti	51,60 %	29 %	50 %	45 %	65,20 %
negatiivinen keskeyttäminen	3,90 %	6,50 %	10,20 %	15,60 %	9,50 %
keskeyttämisprosentti	17,60 %	23,80 %	18,40 %	17,80 %	14,30 %

Taulukosta 1. nähdään tulokorttiin kerättyjä tietoja Kaustisen toimipaikan nuori-soasteen koulutuksesta. Taulukosta voidaan nähdä korkea opintojen keskeyttämisprosentti, joka on vaihdellut 14,3 ja jopa 23,8 %:n välillä vuosina 2009 – 2013. Toimipaikassa on kiinnitetty huomiota kuratiivisiin palveluihin ja tämä on nähtävissä suoraan keskeyttämisprosentin ja negatiivisen keskeyttämisprosentin laskuna. Säisän (2014a) mukaan kaikista perustutkinnoista hevostalouden perustutkinnossa on kolmanneksi korkein keskeyttämisprosentti. Vuonna 2012 – 2013 hevostalouden perustutkinnon keskeyttämisprosentti valtakunnallisesti oli 12,5. Kaustiselta valmistuneet hevostenhoitajat ovat työllistyneet hyvin. Reimari – tilastojen mukaan työttömyysaste kolmesta viimeisestä tutkimuksesta on 17,6 % (Patrikainen 2013).

Koko väestön työttömyysaste nuorilla 15 – 24 – vuotiailla oli tammikuussa 2015 20,0 % ja vuotta aiemmin se oli 1,2 prosenttiyksikköä korkeampi (Tilastokeskus 2015). Vetovoimaisuuskertoimet ovat laskeneet kaikilla hevostalouden perustutkintoa tarjoavilla oppilaitoksilla viime vuosina, vain Ypäjän Hevosopisto on päässyt yli 1,5 syksyllä 2014 Kaustisen lukeman ollessa 1,0 (Säisä 2014a). Vetovoimaisuuskertoimen vaihteluväli on Kaustisella ollut suuri vuosina 2009 – 2013 (taulukko 1). Taulukosta voidaan havaita myös suuri HOJKS – opiskelijoiden määrä. HOJKS on henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma. HOJKS tehdään opiskelijoille, joiden erityisopetuksen peruste on määritelty.

Aikuiskoulutusta on järjestetty Kaustisen toimipaikassa 2000 – luvun puolivälistä alkaen. Syksyllä 2014 aikuisopiskelijoiden määrä ylitti nuoriso-opiskelijoiden määrän, joten aikuiskoulutus on kasvanut erittäin voimakkaasti. Aikuiskoulutukseen on panostettu Kaustisen toimipaikassa ja koulutustarjontaa on monipuolistettu. Tällä hetkellä aikuiskoulutusta tarjotaan hevostalouden perustutkinnossa usealle eri osaamisalalle: ravihevosten hoitamiseen, kengittämiseen sekä hevosvarusteiden valmistamiseen. Hevostenvalmentajan ammattitutkintoon valmistavaa koulutusta järjestetään ravivalmentamisen ja hevoshierojan osaamisalalle. Kaikista näistä järjestetään tutkintotilaisuuksia myös ilman valmistavaa koulutusta tutkintoon tuleville tai muualla valmistavan koulutuksen suorittaneille tutkinnon suorittajille. Tammikuussa 2015 Kaustisen toimipaikassa oli kirjoilla 29 perustutkintoa suorittavaa ja 24 ammattitutkintoa suorittavaa aikuista valmistavassa koulutuksessa.

Kaustisen toimipaikan haasteet tulevaisuudessa kohdistuvat riittävän opiskelijamäärän hankkimiseen. Ikäluokat pienenevät ja kilpailu opiskelijoista eri oppilaitosten välillä on kovaa. Vaikka hevostalousalan kasvusta puhutaan paljon ja harrastajamäärä lisääntyy, on raviurheilun tilanne haastava. Voidaan sanoa, että hevostalousala muuttuu. Ratsastus ja harrastustoiminta lisääntyvät, mutta raviurheilun ja kasvatustoiminnan luvut ovat kääntyneet laskuun. Pienenevät pelivaihdot vaikuttavat ravikilpailupalkintoihin ja pienenevät palkinnot vaikuttavat negatiivisesti myös ravihevoskasvatukseen jolloin ravihevosvarsoja syntyy Suomessa vähemmän. Suomen Hippoksen hallituksen puheenjohtaja Mika Lintilä toteaa toimintakertomuksessa (2015), että alan toiminnassa näkyivät monella tavalla voimakkaat taloudelliset haasteet. Pelimyynnin kehitys on ollut heikkoa, jonka seurauksena on

jouduttu leikkaamaan palkintotukia, mikä on puolestaan näkynyt raviurheilun harrastajamäärissä ja etenkin kotimaisen kasvatuksen tilassa negatiivisena. Loppuvuodesta 2014 alkoi keskustelu kotimaisen rahapelitoiminnan rakenteista.

Kaustisen toimipaikan haasteet kohdistuvat riittävän opiskelijamäärän lisäksi myös läpäisyprosentin parantamiseen ja negatiivisen keskeyttämisen vähentämiseen. Kaustisen toimipaikan vahvuudet ovat kansainvälisyydessä ja työelämlähtöisyydessä. Nämä ovat samalla toimipaikan mahdollisuuksia, kuten myös yksilölliset opintopolut ja se, että toimipaikka on kooltaan pieni, mikä tuo kodinomaisuutta ja esimerkiksi opiskelijoiden poissaolot nähdään nopeasti ja niihin reagoidaan. Toisaalta pienuus on samalla uhka. Hevostalousalan koulutuksen aloituspaikkojen vähentäminen ja jopa mahdollinen koulutuksen siirtäminen muualle ovat myös olemassa olevia uhkia.

3 AMMATILLINEN KOULUTUS JA OPETUSSUUNNITELMAJÄRJESTELMÄ

3.1 Ammatillisen perustutkinnon perusteet

Ammatillista koulutusta säätelevät useat eri lait, asetukset ja säädökset. Laki ammatillisesta peruskoulutuksesta, valtioneuvoston asetus ammatillisesta peruskoulutuksesta ja opetusministeriön asetus ammatillisista perustutkinnoista ohjaavat ammatillista koulutusta. (Finlex, 2015). Hätösen (2006, 8) mukaan ammatillisen koulutuksen säädöksiin vaikuttavat ammatilliselle koulutukselle yleisesti asetetut tehtävät sekä näkemykset yhteiskunnan, työelämän ja koulutuksen tulevaisuudesta. Kansalliset ja EU-maiden linjaukset luovat pohjaa koulutuksen kehittämislle.

Laki ammatillisesta peruskoulutuksesta (L21.8.1998/630) määrittelee ammatillisen koulutuksen tavoitteet seuraavasti:

Ammatillisen koulutuksen tavoitteena on antaa opiskelijoille ammattitaidon saavuttamiseksi tarpeellisia tietoja ja taitoja sekä valmiuksia itsenäisen ammatin harjoittamiseen. Koulutuksen tavoitteena on lisäksi tukea opiskelijoiden kehitystä hyväksi ja tasapainoisiksi ihmisiksi ja yhteiskunnan jäseniksi sekä antaa opiskelijoille jatko-opintojen, harrastusten sekä persoonallisuuden monipuolisen kehittämisen kannalta tarpeellisia tietoja ja taitoja sekä tukea elinikäistä oppimista. Nuorille järjestettävässä koulutuksessa tulee olla yhteistyössä kotien kanssa.

Opetushallituksen (2015a) mukaan ammatillisia perustutkintoja voi suorittaa kahdeksalla koulutusallalla:

- humanistinen ja kasvatusala (3 perustutkintoa)
- kulttuuriala (6 perustutkintoa)
- yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja hallinnon ala (1 perustutkinto)
- luonnontieteiden ala (1 perustutkinto)
- tekniikan ja liikenteen ala (26 perustutkintoa)
- luonnonvara- ja ympäristöala (6 perustutkintoa)
- sosiaali-, terveys- ja liikunta-ala (6 perustutkintoa)
- matkailu-, ravitsemis- ja talousala (3 perustutkintoa)

Ammatillisia perustutkintoja on näillä aloilla yhteensä 52. Kunkin perustutkinnon sisällä on yksi tai useampi koulutusohjelma, jotka kouluttavat yhteen tai useampaan tutkintonimikkeeseen. Koulutusohjelmia on yhteensä 120.

Ammatillinen perustutkinto voidaan suorittaa ammatillisena peruskoulutuksena (nuoret ja aikuiset) tai näyttötutkintoperusteisena (aikuiset) (Opetushallitus 2015b). Opetushallitus päättää perustutkinnon perusteet, jotka ovat määräys, jolla ohjataan koulutuksen järjestäjiä. Tutkinnon perusteet antavat tietoa tutkintovaatimuksesta ja tutkinnon sisällöstä myös opiskelijoille ja tutkinnon suorittajille sekä sidosryhmille. Perustutkinnon perusteissa kuvataan tutkinnon ja osaamisalojen tavoitteet, tutkinnon muodostuminen, ammattitaitovaatimukset, arvioinnin kohteet ja arviointikriteerit sekä ammatillisista tutkinnon osista myös ammattitaidon osoittamistavat. Näiden lisäksi tutkinnon perusteet sisältävät muita määräyksiä, jotka koskevat ammatillista peruskoulutusta ja näyttötutkintoja. Hätösen (2006, 19) mukaan tutkinnon perusteet laaditaan yhteistyössä työmarkkinaosapuolten, muiden sidosryhmien ja oppilaitosten kanssa. Alakohtaisissa opetussuunnitelmatyöryhmissä on mukana oppilaitosten, työ- ja elinkeinoelämän edustajien lisäksi alan työntekijä- ja työnantajajärjestöjen sekä rehtori-, opettaja- ja opiskelijajärjestöjen edustajat.

3.2 Koulutuksen järjestäjän opetussuunnitelma

Ammatillisen koulutuksen järjestäjä laatii perustutkinnon perusteiden pohjalta tutkintokohtaisen opetussuunnitelman (Hätönen 2006, 18 - 26). Opetussuunnitelma käsitteenä tarkoittaa koulutuksen järjestäjän laatimaa ja virallisesti hyväksymää opetussuunnitelmaa. Opetussuunnitelman laadinta on koulutuksen järjestäjän lakisääteinen velvoite ja sitä koskevien päätösten tulee olla virallisesti tehtyinä, numeroituna ja päivättynä koulutuksen järjestäjän johtosäännössä määritellyllä tavalla. Opetussuunnitelma on hallinnollinen ja julkinen asiakirja, joka sisältää yhteisen osan lisäksi tutkinnoittain eriytyvät osat. Opetushallituksen (2015c) mukaan opetussuunnitelman perusteiden määräyksellä varmistetaan koulutuksellisten perusoikeuksien, tasa-arvon, opetuksellisen yhtenäisyyden, laadun ja oikeusturvan toteutuminen. Opetussuunnitelmien toiminnallisia vaikutuksia seurataan Opetushallituksen toimesta pääasiassa koulutuksen arvioinnin yhteydessä.

Koulutuksen järjestäjän velvollisuus on siis suunnitella ja toteuttaa opetussuunnitelmaprosessi (Opetushallitus 2012, 81 - 83). Prosessin tavoitteena on tuottaa työelämälähtöinen ja ajantasainen opetussuunnitelma. Jotta opiskelijan oikeusturva ja oppimisympäristön turvallisuus varmistetaan, opetussuunnitelman tulee antaa riittävästi tietoa tutkintoon sisältyvistä tutkinnon osista, opinnoista, arvioinnista, opinto-ohjauksesta, opiskelijahuollon tuki- ja ohjausjärjestelyistä, terveydentilan ja toimintakyvyn vaatimuksista ja muista opintoihin liittyvistä edellytyksistä.

3.2.1 Opetussuunnitelman yhteinen osa

Opetushallituksen (2012, 83 – 86) mukaan koulutuksen järjestäjä määrittelee opetussuunnitelman yhteisessä osassa kaikille perustutkinnoille yhteiset periaatteet ja menettelytavat sekä koulutuksen järjestäjän keskeiset arvot. Opetussuunnitelman yhteisessä osassa näkyvät koulutuksen järjestäjän linjaukset tutkinnon perusteiden määräysten mukaisesti.

Opetussuunnitelman yhteinen osa sisältää ainakin seuraavat asiat: koulutuksen järjestämisen ja opetuksen toteuttamisen periaatteet, arvopohjan, yhteiset toimintatavat opiskelijan arvioinnin toteuttamisesta, opiskeluoikeusasioista, muutoksenhakuprosessista, opiskelijan ohjauksen toteuttamisesta, kodin ja oppilaitoksen yhteistyöstä sekä opiskelijahuollosta. Opetussuunnitelmaan tulee sisällyttää suunnitelma koulutuksellista tasa-arvoa, yhdenvertaisuutta ja kestävästä kehitystä edistävistä toimenpiteistä. Opetussuunnitelman yhteistä osaa voidaan täydentää erilaisilla liitteillä.

3.2.2 Opetussuunnitelman tutkintokohtainen osa

Opetussuunnitelman tutkintokohtaisessa osassa määritellään perustutkinnon pakolliset tutkinnon osat sekä koulutusohjelmat (osaamisalat) ja valinnaiset tutkinnon osat, joita koulutuksen järjestäjä itse tai yhteistyössä muiden koulutuksen järjestäjien ja työelämän kanssa tarjoaa (Opetushallitus 2012, 126 – 127). Opetussuunnitelman tutkintokohtaisessa osassa noudatetaan toimintaperiaatteita ja ohjeita, jotka on määritelty opetussuunnitelman yhteisessä osassa.

Opetussuunnitelma laaditaan koko koulutuksen ajalle koulutuksen järjestäjän määrittelemään muotoon. Tutkintokohtaisen osan laadinnassa on tärkeää huomioida, että tutkinnon perusteissa olevat ammattitaitovaatimukset sekä arvioinnin kohteet ja arviointikriteerit ovat sellaisenaan tutkintokohtaisessa opetussuunnitelmassa. Tutkintokohtaisessa osassa koulutuksen järjestäjä kuvaa kuinka tutkinnon sisältämien tutkinnon osien ammattitaitovaatimukset saavutetaan, millaisia oppimisympäristöjä ja menetelmiä käytetään. Näiden lisäksi määritellään miten opiskelijaa arvioidaan ja miten osaamisen saavuttaminen arvioidaan ammattiosaamisen näytöllä.

Opetushallitus (2012, 126 -127) määrittelee, että tutkinnon perusteiden mukaisesti opetussuunnitelman tutkintokohtaisen osan tulee sisältää ainakin seuraavat kohdat: 1) tutkinnon muodostuminen pakollisista ja valinnaisista ammatillisista tutkinnon osista ja ammattitaitoa täydentävistä tutkinnon osista, 2) vapaasti valittavien opintojen tarjonta, 3) suunnitelmat tutkinnon osien arvioinnista ja osaamisen arviointimenetelmistä, ammatillisten tutkinnon osien osalta myös toimielimen hyväksymät suunnitelmat ammattiosaamisen näyttöjen toteuttamisesta ja arvioinnista, 4) opintojen eteneminen, ajoitus ja järjestäminen.

3.3 Tutkinnon peruste uudistus

3.3.1 TUTKE2

Opetus- ja kulttuuriministeriö asetti 16.2.2012 ohjaus- ja työryhmän ammatillisen koulutuksen tutkintojärjestelmät kehittämistä varten (TUTKE2). Työryhmän tehtävänä oli laatia tarvittavat muutokset ammatillisesta koulutuksesta ja ammatillisesta aikuis-koulutuksesta koskeviin säädöksiin ja määräyksiin (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2014). Uudistuksilla pyrittiin luomaan selkeämpi ja aiempaa paremmin työelämän vaatimuksia vastaava tutkintorakenne. Keskeisenä tavoitteena oli vahvistaa ammatillisten tutkintojen osaamisperusteista määrittelyä ja tutkinnon osiin perustuvaa rakennetta. Tämä mahdollistaa joustavien ja yksilöllisten opintopolkujen rakentamista ja edistää aikaisemmin hankitun osaamisen tunnistamista ja tunnustamista osaksi tutkintoa. Nykyisin käytössä olevat opintoviikot muuttuvat osaamispisteiksi. Yhteisiä tutkinnon osia on selkeytetty ryhmittelemällä ne aiempaa laajemmiksi

osaamisperusteisiksi tutkinnon osiksi. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2014). Kotimäen (2014, 3) mukaan työelämälähtöisyys ja osaamisperusteisuus ovat olleet suomalaisen ammatillisen koulutuksen lähtökohtana jo 1990 – luvulta, jolloin opetussuunnitelmiin määriteltiin tavoitteet ja arviointikriteerit osaamisena ja työelämän toimintakokonaisuuksina. Hänen mukaan muutos on ollut hidasta, koska ajattelu on täytynyt muuttaa tiede- ja oppiainekeskeistä ajattelusta työelämän toiminnan pohjalta tapahtuvaan opiskelun jäsentämiseen. Tämä vaatii yhteistä kieltä työelämän ja oppilaitosten välille. TUTKE2 myötä tuodaan kirjoittajan mukaan selkeämmin esille mitä opiskelijan tulee osata koulutuksen jälkeen. Oppimistulosten merkitys korostuu, jolloin koulutuksen tehokkuuteen ja laatuun on kiinnitettävä huomiota. Lisäksi hänen mukaan oppimisympäristöjä täytyy monipuolistaa lisäämällä työpaikoilla ja muissa erilaisissa oppimisympäristöissä tapahtuvaa opiskelua.

TUTKE2 on edennyt siten, että uudet lait vahvistettiin 3.10.2014 (Kärki 2015). Laki ammatillisesta koulutuksesta muuttui laiksi ammatillisesta peruskoulutuksesta. Keskeisimmät asetusmuutokset koskevat Valtioneuvoston asetusta ammatillisesta koulutuksesta, asetusta ammatillisen perustutkinnon muodostumisesta ja Opetus- ja kulttuuriministeriön asetusta ammatillisista tutkinnoista. Opetushallitus vahvisti uudet ammatillisten tutkintojen perusteet loka- ja marraskuussa 2014 kaikkiin ammatillisiin perustutkintoihin. Uudet säädökset tulevat voimaan 1.8.2015 ja ne koskevat sekä aiemmin aloittaneiden että uusien opiskelijoiden koulutusta.

3.3.2 ECVET

ECVET on ammatillisessa koulutuksessa käytettävä oppimistulosten eurooppalainen siirto- ja kerryttämisyjärjestelmä, jonka avulla tuetaan muualla suoritettujen opintojen tai muuten hankitun osaamisen tunnistamista, tunnistamista ja hyödyntämistä osana tutkintoja (Lounema 2013). Opetushallituksen (2014b, 16 -17) mukaan Euroopan komissio antoi vuonna 2009 jäsenmailleen ammatillisen koulutuksen opintosuoritusten siirtojärjestelmää koskevan suosituksen. ECVET:n käyttö perustuu kansalliseen lainsäädäntöön ja suosituksissa annettuihin toimintaperiaatteisiin. Suomessa ECVET:n toimeenpano tehdään osana tutkintojen ja perustei-

den uusimista. Osaamispisteiden määrittelyssä lähtökohtana ovat olleet ECVET – suositusten mukaiset kriteerit.

ECVET:n käyttöönotolla on kaksi laajempaa tavoitetta: edistää kansainvälistä liikkuvuutta ensisijaisesti Euroopan alueella ja helpottaa elinikäistä oppimista (Opetushallitus 2014b, 16 – 17). ECVET perustuu siis oppimistuloksiin tai osaamiseen, tutkintoihin tai tutkinnon osiin, ECVET – pisteisiin jotka ovat Suomessa osaamispisteet, muualla osoitetun osaamisen siirtämiseen osaksi tutkintoa, keskinäiseen luottamukseen, organisaatioiden väliseen kumppanuuteen ja dokumentointiin. Nämä ovat samoja asioita kuin TUTKE2 tuomat muutokset. Kärjen (2014) mukaan Suomessa on hyvät lähtökohdat ECVET:n käyttöönotolle, koska järjestelmä on oppimistulosperusteinen, tutkinnot on jaettu tutkinnon osiin ja osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen on määritelty lainsäädännössä.

ECVET ei kuitenkaan edellytä samanlaisia koulutusjärjestelmiä tai samanlaisia tutkintoja eri maissa, vaan lähtökohtana on se, että kunkin maan oma järjestelmä ja tutkinnot on kuvattu selkeästi ja läpinäkyvästi niin, että niiden tuottamaan osaamiseen voidaan luottaa myös muissa maissa (Kärki 2014). Ensimmäisessä vaiheessa tarkoituksena on edistää koulutuksessa olevien liikkuvuutta. Ajan mittaan tavoitellaan laajaa opintosuoritusten ja muutoin hankitun osaamisen tunnustamista maiden välillä. Koska ECVET:n toimeenpano on osana tutkintojen ja tutkinnon perusteiden uudistamista, se otetaan käyttöön 1.8.2015 alkaen.

3.3.3 Muutokset

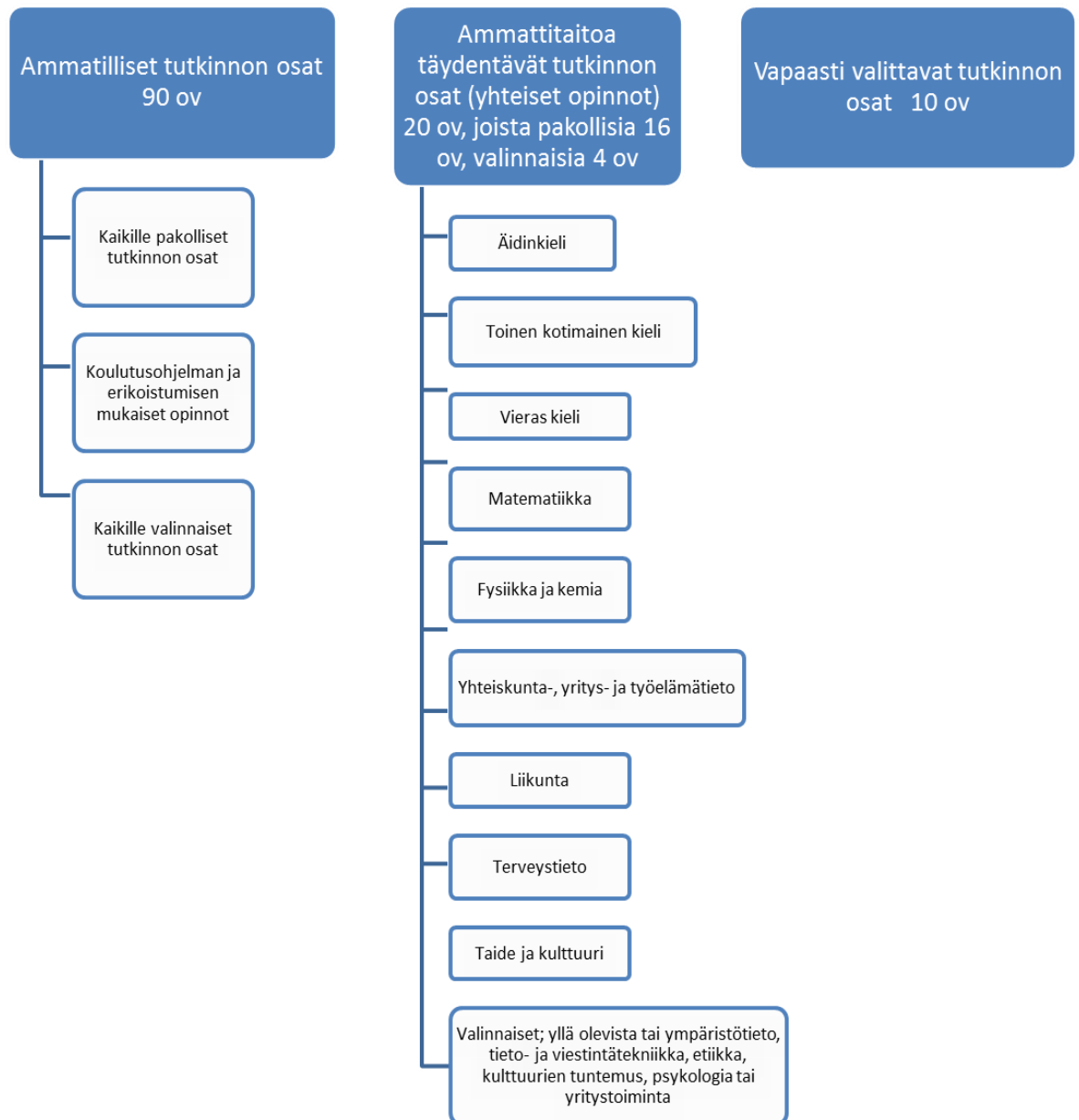
Osaamisperusteisuus. TUTKE2 – säädösmuutosten ja uusien tutkinnon perusteiden mukaan keskeisin asia on se, että työelämässä vaadittava osaaminen eli ammattitaitovaatimukset ovat opetuksen ja ohjaamisen sekä arvioinnin lähtökohta kaikkien koulutuksen järjestäjien toiminnassa (Opetushallitus 2014b, 17). Kotimäen (2014, 11 - 13) mukaan tämä vaatii ajattelutavan muutosta. Enää ei opiskella oppiaineita, vaan hankitaan uutta osaamista olemassa olevan osaamisen päälle. Osaaminen ja sitä tukevat oppimisprosessit, opetus-, ohjaus- sekä arviointiprosessit, ovat keskiössä, samoin osaamisen tunnistamista ja tunnustamista tehostetaan.

Opettajan työnkuva muuttuu osaamisperusteisuuden myötä (Opetushallitus 2014, 17). Muutoksen suuruus riippuu siitä, kuinka opettajan työ on tähän asti muodostunut. Osaaminen ja sen saavuttamisen tukeminen on opettajan työn lähtökohtana aiemman oppiainekeskeisyyden sijaan. Tämä mahdollistaa avointen oppimisympäristöjen ja opetusteknologian mahdollisuuksien hyödyntämisen. Opettaminen ei enää perustu opintoviikkoihin, vaan opetukseen ja ohjaukseen, jota opiskelija tarvitsee osaamisen hankkimisen tueksi. Kotimäen (2014, 22) mukaan opettajien työelämätaidot korostuvat muutoksen myötä, samoin opettajien työelämäverkot, pedagoginen asiantuntijuus ja työprosessin hallintataito.

Opintoviikkojen tilalle tulevat osaamispisteet (Purontaus 2014, 13 -18). Ammatillisena peruskoulutuksena suoritettavien ammatillisten perustutkintojen ja niiden osien mitoituksen peruste on osaamispiste. Ammatillisen perustutkinnon laajuus on 180 osaamispistettä, kun se aiempien tutkinnon perusteiden mukaan oli 120 opintoviikkoa. Kärjen (2015) mukaan opintoviikkoja ei voi muuttaa suoraan kertoimella osaamispisteiksi, koska osaamispisteillä mitataan osaamisen tasoa. Yhden opintoviikon katsottiin vastaavan 40 tunnin työmäärää. Kirjoittajan mukaan tutkinnon osien osaamispisteet on määriteltä sen mukaan, mikä on niihin sisältyvän osaamisen kattavuus, vaikeusaste ja merkittävyys suhteessa koko tutkinnon ammattitaitovaatimukseen ja osaamistavoitteisiin. Opetushallitus on määritellyt tutkinnon osien osaamispistemäärät tutkinnon perusteissa (Purontaus 2014, 13 - 18). Koulutuksen järjestäjä päättää paikallisesti tarjottavien tutkinnon osien ja tutkinnon osia pienempien osien osaamispistemäärästä opetussuunnitelmassaan. Yhden vuoden aikana saavutettu osaaminen vastaa keskimäärin 60:tä osaamispistettä. Opiskelija voi kuitenkin sisällyttää tutkintoon enemmän tutkinnon osia kuin 180 osaamispistettä ja tutkintotodistukseen merkitään todelliset suoritettut osaamispistemäärät.

Tutkinnon muodostuminen. Opetushallituksen vuonna 2009 vahvistamien tutkinnon perusteiden mukaan ammatillinen perustutkinto sisälsi 90 opintoviikkoa ammatillisia opintoja, 20 opintoviikkoa ammattitaitoa täydentäviä tutkinnon osia (yhteiset opinnot, joista pakollisia 16 opintoviikkoa ja valinnaisia 4 opintoviikkoa) ja vapaasti valittavia tutkinnon osia 10 opintoviikkoa (kuvio 5). Ammatillisiin opintoihin kuului työssäoppimista vähintään 20 opintoviikkoa. Yhteiset opinnot vastasivat

osin lukion opintoja. Pakollisia ammattitaitoa täydentäviä tutkinnon osia olivat äidinkieli, toinen kotimainen kieli, vieras kieli, matematiikka, fysiikka ja kemia, yhteiskunta-, yritys- ja työelämä tieto, liikunta ja terveystieto sekä taide ja kulttuuri. Vapaasti valittavat tutkinnon osat voivat olla oman alan tai muiden alojen ammatillisia tutkinnon osia, ammattitaitoa täydentäviä tutkinnon osia, lukio-opintoja, työkokemusta tai ohjattua harrastusta, joka tuki suoritettavan tutkinnon tavoitteita. (Opetus- ja kulttuuriministeriö). Lisäksi Hätösen mukaan (2006, 14) tutkinnon osiin sisältyi opinto-ohjausta vähintään 1,5 opintoviikkoa sekä vähintään kahden opintoviikon laajuinen opinnäytetyö.

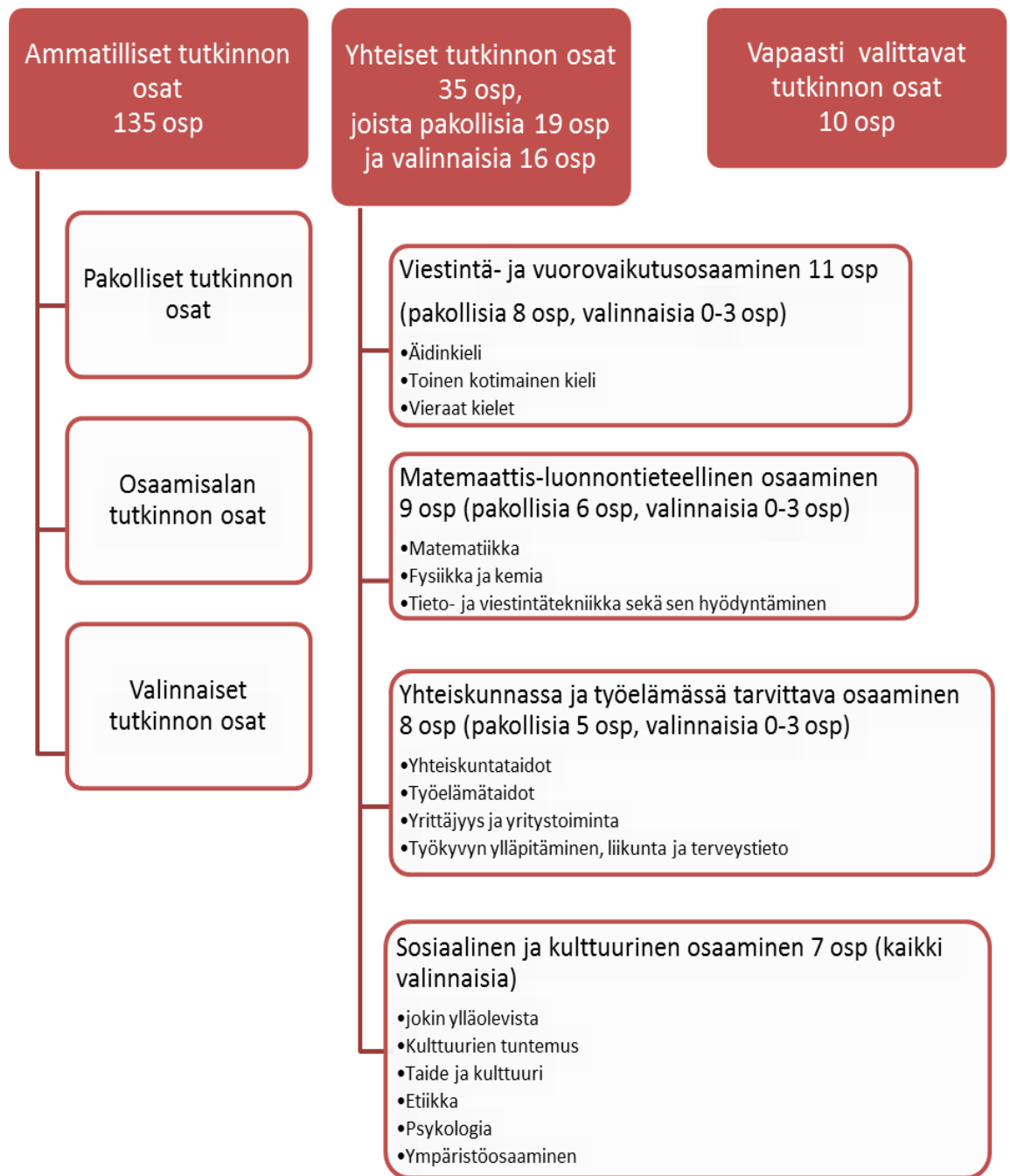

Kuvio 5 Ammatillisen perustutkinnon muodostuminen v. 2008 – 2010 voimaan tulneiden tutkinnon perusteiden mukaan.

Uudistuksen myötä ammatillinen perustutkinto sisältää ammatillisia tutkinnon osia 135 osaamispistettä, joista vähintään yksi pakollinen ja valinnaisia tutkinnon osia, yhteisiä tutkinnon osia 35 osaamispistettä ja vapaasti valittavia tutkinnon osia 10 osaamispistettä (Kärki 2015). Ammatillisissa tutkinnon osissa uudistus näkyy osaamispisteinä, ammattitaitovaatimuksien ja osaamisen arvioinnin määrittelyinä.

Ammatillisten tutkinnon osien sisältöihin on tehty vain välttämättömät tutkintokohtaiset työelämän edellyttämät tarkastukset.

Kuviosta 6 nähdään, kuinka yhteiset tutkinnon osat muodostuvat neljästä kokonaisuudesta. Kokonaan uutena kokonaisuutena on sosiaalinen ja kulttuurinen osaaminen, johon valitaan seitsemän osaamispistettä kuudesta eri kokonaisuudesta. Näistä yhteisistä tutkinnon osista pakollisia on 19 osaamispistettä ja valinnaisia 16 osaamispistettä.

Kuvio 6 Ammatillisen perustutkinnon muodostuminen 1.8.2015 voimaan tulevien tutkinnon perusteiden mukaan.

Kärjen (2015) mukaan muutokset näkyvät yhteisissä tutkinnon osissa pakollisten ja valinnaisten osa-alueiden osaamispisteiden, osaamistavoitteiden ja osaamisen arvioinnin määrittelynä. Yhteisten tutkinnon osien suhteellinen laajuus on kasvanut ja valinnaisuus on lisääntynyt tutkinnon osien sisällä.

Vapaasti valittavien tutkinnon osien tulee tukea tutkinnon ammattitaitovaatimuksia ja osaamistavoitteita (Lahdenkauppi 2015). Nämä jaetaan viiteen eri osa-alueeseen: 1) ammatilliset tutkinnon osat, 2) paikallisiin ammattitaitovaatimuksiin perustuvat tutkinnon osat, 3) yhteiset tutkinnon osat tai lukio-opinnot, 4) jatko-opintovalmiuksia tai ammatillista kehittymistä tukevat opinnot ja 5) työkokemuksen kautta hankittuun osaamiseen perustuvat yksilölliset tutkinnon osat. Kohtien 1-3 osaaminen arvioidaan numeerisesti ja ammatillisissa tutkinnon osissa järjestetään ammattiosaamisen näyttö. Kohdissa neljä ja viisi koulutuksen järjestäjä nimeää ja määrittelee osaamisen laajuuden osaamispisteinä.

Uusien säädösten myötä valinnaisuus lisääntyy opinnoissa ja yksilölliset opinpolut mahdollistuvat paremmin. Ammatillisissa opinnoissa ja vapaasti valittavissa tutkinnon osissa rakenne säilyy samanlaisena vanhoissa ja uusissa tutkinnon perusteissa. Yhteisissä tutkinnon osissa on valinnaisuutta enemmän kuin aiemmissa tutkinnon perusteissa. Uutena pakollisena osaamisena yhteisissä tutkinnon osissa on tieto- ja viestintätekniikka ja sen hyödyntäminen. Aiemmissa tutkinnon perusteissa se on ollut valinnaisena. Yrittäjäyys ja yritystoiminta on lisätty myös yhteisiin tutkinnon osiin, aiemmin se on ollut vain ammatillisissa tutkinnon osissa. Vaikka valinnaisuus lisääntyy, se ei saa Kotimäen (2014, 6-7) mukaan vähentää tutkinnon tuottamaa ammattipätevyyttä. Tutkintoon sisältyy työssäoppimista vähintään 30 osaamispistettä. Opinnäytetyö poistuu 1.8.2015 voimaan tulevien säädösten mukaan.

Terminologia. 1.8.2015 voimaan tulevien muutosten mukaan terminologia yhtenäistyy ja täsmentyy. Osaamisperusteisuus näkyy myös terminologiassa monen termin muutoksena (Kärki 2015). Opetushallituksen (2014b, 9 – 10) mukaan Ammatillisen tutkinnon määrittelyä tarkennetaan siten, että ”ammatillinen tutkinto on yhdelle tai useammalle osaamisalalle suunnattu osaamiskokonaisuus. Ammatillisen tutkinnon ammattitaitovaatimukset ja osaamistavoitteet perustuvat työelämän tarpeisiin. Ammatillisena tutkintona suoritettavan osaamiskokonaisuuden tulee olla hyödynnettävissä usean työnantajan palveluksessa ja yksilöiden tarpeiden näkökulmasta”.

Opetussuunnitelman perusteet – käsitteen sijaan otetaan käyttöön ”tutkinnon perusteet” (Bálint). Kirjoittajan mukaan aiemmin käytetyn koulutusala-käsitteen tilalle

otetaan käyttöön käsite ”osaamisala”, koska se korostaa osaamisperusteisuutta. Hyväksiluku -käsitteen tilalle otetaan käyttöön osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen. Tutkinnon osa – termi otetaan käyttöön aiemman ”opinto” termin sijaan ammatillisessa peruskoulutuksessa annetuissa säädöksissä.

Opiskelijan arviointiin ja arvioinnin terminologiaan tulee muutoksia (Opetushallitus 2014b, 13). Arvioinnin yhteydessä ei käytetä enää käsitettä ”opintosuoritusten arviointi”. Osaamisperusteisuus vaikuttaa arviointiin siten, että yksittäisten opintosuoritusten sijaan arvioidaan laajoja työelämän työ- ja toimintaprosesseja vastaavia osaamiskokonaisuuksia. Kotimäen (2014, 7) mukaan oppimisen ja osaamisen arviointi erotetaan nykyistä selkeämmin toisistaan. Oppimisen arviointi muuttuu pääsääntöisesti sanalliseksi, mutta se voi olla myös numeerista. Lahdenkaupin (2015) mukaan numeerista arviointia ei oppimisen arvioinnissa tarvita, vaan palautteella tuetaan ja ohjataan opiskelijaa mahdollisimman hyviin suorituksiin tuomalla esille opiskelijan vahvuudet. Osaamisen arvioinnissa arviointiasteikko säilyy ennallaan numeerisena (1-3) ja osaamisen arvioinnin perusteella annetaan tutkinnon osan arvosana. Opetushallitus (2014b, 13 – 14) on määritellyt oppimisen arvioinnin opiskelijan tukemisena ja ohjaamisena ammattitaitovaatimusten ja osaamistavoitteiden saavuttamisessa. Oppimisen arvioinnilla tarkoitetaan opiskelijan osaamisen kehittymisen seuranta ja arviointia opiskelun aikana sekä osaamisen kehittymisestä annettavaa palautetta. Lahdenkaupin (2015) mukaan oppimisen arvioinnin tavoitteena on se, että opiskelija tietää mitä hän osaa ja mitä hänen on vielä opittava koko tutkinnon osan ammattitaitovaatimuksista jotta hän osaa tehdä työn, joka sisältyy tutkinnon osaan. Opetushallituksen (2015d) mukaan opiskelijan motivoinnissa ja innostamisessa on suuri merkitys opettajan ja työpaikkaohjaajan antamalla kannustavalla palautteella.

Osaamisen arvioinnissa arvioidaan hallitseeko opiskelija tutkinnon perusteiden mukaiset ammattitaitovaatimukset ja osaamistavoitteet. Osaamisen arvioinnissa arvioidaan siis osaamisen tasoa (Opetushallitus 2014b, 13 - 14). Opiskelijalla tulee ensin olla mahdollisuus oppia perustutkinnon perusteiden mukaiset ammattitaitovaatimukset ja osaamistavoitteet (Opetushallitus 2015d). Ammatilliset tutkinnon osat arvioidaan ammattiosaamisen näytöillä sekä tarvittaessa muulla tavoin.

4 HEVOSTALouden PERUSTUTKINTO

4.1 Hevostalousalan ja hevostalouden perustutkinnon kuvaus

Hevostalous on Suomessa hyvin monipuolista ja se pohjautuu laajaan harrastus- ja yritystoimintaan (Hollmén & Laitinen 2012, 4). Hevosala on ollut nopeasti kasvava ala, johon on investoitu voimakkaasti viime vuosina. Uusia yrityksiä syntyy jatkuvasti. Alan perustehtäviä ovat hevosten kasvatusta, hoito, valmennus ja käyttö erilaisiin urheilun ja vapaa-ajanvieton muotoihin. Hevosia on Suomessa 75 500 ja hevosala työllistää arviolta 5 000 henkilöä kokoajaisesti sekä 10 000 henkilöä osa-ajaisesti. Hevostalouden kasvu on viime vuosien taloudellisessa taantumassa hidastunut, muttei kuitenkaan pysähtynyt (ProAgria Oulu 2015). Hevostalouden rahavirran on arvioitu olevan yli 700 miljoonaa euroa vuodessa.

Hevosala elää muutoksessa ja puhutaan jo ”uudesta hevostaloudesta” (Saastamoinen 2014). Uudella hevostaloudella tarkoitetaan hevostalouden ja hevosen roolin muuttumista yhteiskunnan muutoksen mukana. Hevosurheilun ja sen lajien painopiste on muuttunut, ”vanhat”, kuten raviurheilu ja ratsastus kilpaurheiluna, menettävät merkitystään eivätkä kasva enää niin nopeasti. Uusi hevostalous käsittää hevosen sosio-ekonomisen roolin kasvamisen, kuten terveys, hyvinvointi, green care, ympäristön monimuotoisuus. Saastamoinen (2014) näkee uuden hevostalouden mahdollisuuksina Suomessa hevosmatkailun niin ajaen kuin ratsain, hevosilla tuotetut hyvinvointipalvelut, elämysten tuottamisen hevosten avulla, hevosen käytön metsätoissa, luonnon ja maiseman monimuotoisuuden, kylmäveriharrastuksen sekä hevosesta saatavat tuotteet, lihan ja maidon.

Kun kiinnostus hevosalaa kohtaan kasvaa, siirtyy osa harrastajista ammattilaisiksi. Työskentely alalla edellyttää vastuuta omasta työstä ja työturvallisuudesta, hoidettavasta eläimestä, yrityksen ympäristöstä sekä asiakkaiden turvallisuudesta ja palveluiden laadusta. Työ vaatii sitoutumista ja kykyä itsenäiseen työskentelyyn.

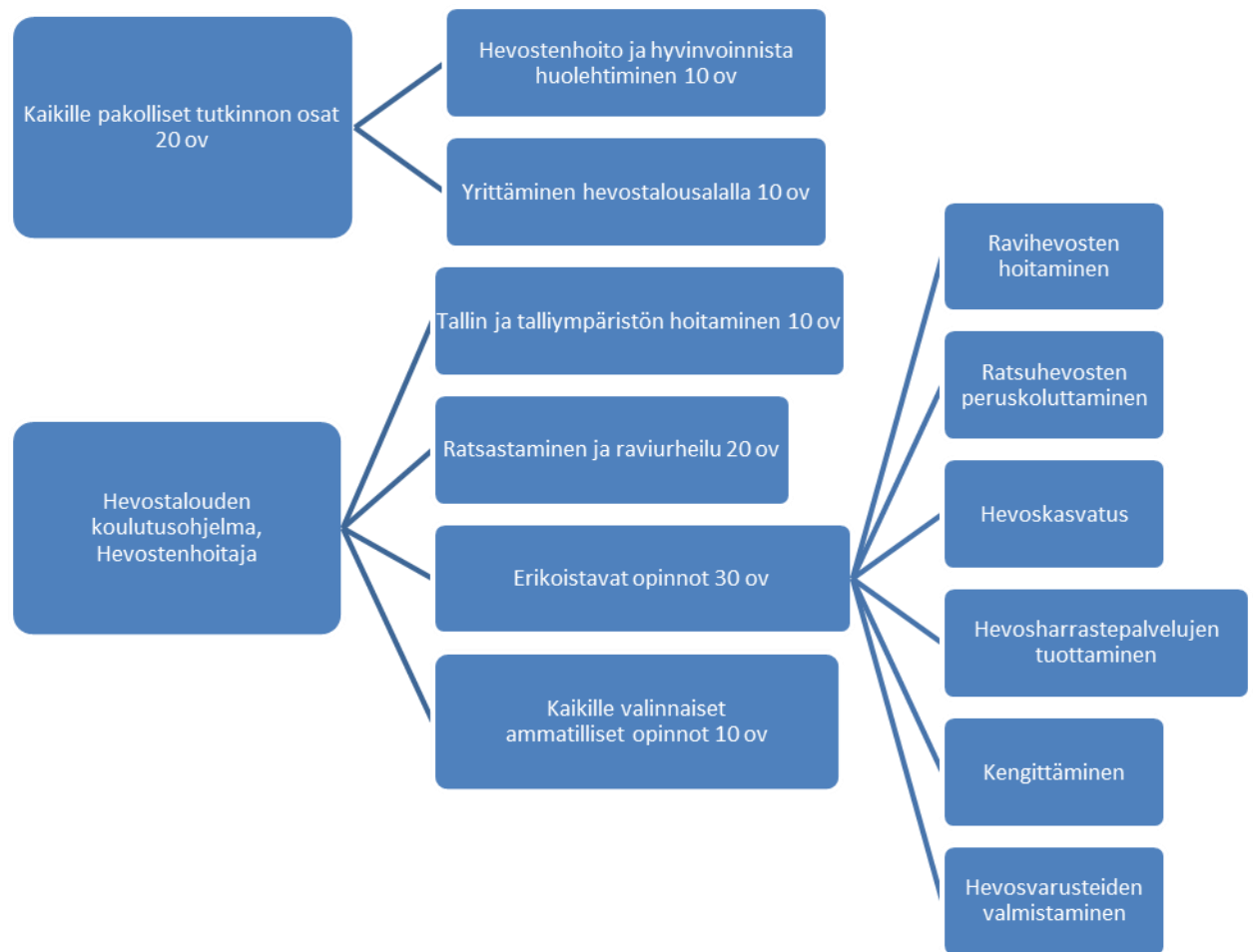
Hevosten hyvinvoinnista huolehtiminen on hevostalouden ammattilaisen tärkein tehtävä. Hevostaitojen kehittymisen edellytyksenä on tuntee hevosen hyvinvoinnin biologiset perusteet. Monet yrittäjyyteen ja asiakaspalveluun liittyvät taidot kuulu-

vat myös hevososaamisen ohella alan ammattilaisen hallintaan. Luotettavuus, oma-aloitteisuus ja yhteistyökyky ovat hevosalan ammattilaisen tunnusmerkkejä ja hän pystyy toimimaan nopeasti vaihtuvissa tilanteissa niin ihmisten kuin hevostenkin kanssa. Lisäksi hänellä on riittävät suullisen ja kirjallisen viestinnän taidot sekä tietotekniikan osaaminen. Kustannustietoisuus ja kestävän kehityksen periaatteet ovat hevosalan ammattilaisen toiminnan lähtökohtia. Hevosalan suositukset ja lainsäädännöt ovat hänen hallussaan ja hän toimii työturvallisesti. Tutkinnon suorittanut osaa tehdä päivittäiset tallin ja hevosten hoidon työt sekä keskeiset hevostenhoitoon liittyvät huoltotyöt kuten kavionhoidon ja varustehuollon.

Hevostalouden perustutkinnon suorittanut hevostenhoitaja pystyy toimimaan itsenäisenä työntekijänä valinnaisten tutkinnon osien mukaan ravitallilla, ratsutallilla, hevoskasvatusta harjoittavalla tallilla tai hevospalveluja tuottavassa yrityksessä. (Opetushallitus 2014a, 204 – 205).

4.2 Koulutuksen rakenne ja koulutuksen järjestäjät

Hevostalouden perustutkinnossa suoritetaan hevostalouden koulutusohjelma voimassa olevien tutkinnon perusteiden mukaan. Tutkintonimikkeitä on kaksi: hevostenhoitaja ja ratsastuksenohjaaja. Hevostenhoitaja voi erikoistua ravihevosten hoitamiseen, ratsuhevosten peruskouluttamiseen, hevoskasvatukseen, hevosharrastepalvelujen tuottamiseen, kengittämiseen tai hevosvarusteiden valmistamiseen. Ratsastuksenohjaaja vastaa ratsastuskoulun hevosten hoidosta. (Opetushallitus 2009,10 – 16). Kuviossa 7 on kuvattu hevostalouden perustutkinnon, hevostenhoitajan, tutkinnon rakenne voimassa olevien tutkinnon perusteiden mukaan.

Kuvio 7 Hevostalouden perustutkinnon, hevostenhoitaja, ammatilliset tutkinnon osat voimassa olevien tutkinnon perusteiden mukaan.

Uusien tutkinnon perusteiden mukaan tutkinnon sisältö pysyy ammatillisten opintojen suhteen hyvin samanlaisena, vaikka koulutuksen rakenne hieman muuttuu (kuvio 8). Hevostalouden perustutkinto rakentuu uusien tutkinnon perusteiden mukaan ilman osaamisalaa. Tutkinnon osien keskinäinen painoarvo osaamispisteillä määritettynä on muuttunut siten, että yrittäminen hevosalousalalla – tutkinnon osaa on painotettu hieman enemmän. Peruste uudistuksen myötä valinnaisia tutkinnon osia on uudistettu siten, että kokonaan uusia valinnaisia tutkinnon osia ovat yritystoiminnan suunnittelu (15 osp), työpaikkaohjaajaksi valmentautuminen (5 osp), huippuosaajana toimiminen (15 osp) ja yrityksessä toimiminen (15 osp). Uudistuksia ovat myös mahdollisuus valita tutkinnon osa ammattitutkinnosta tai erikoisammattitutkinnosta, paikallisesti tarjottava tutkinnon osa ja tutkinnon osa vapaaasti valittavista tutkinnon osista (Säisä 2014b).

Kuvio 8 Hevostalouden perustutkinnon, hevostenhoitaja, ammatilliset tutkinnon osat 1.8.2015 voimaan tulevien tutkinnon perusteiden mukaan.

Koulutusta hevostalouden perustutkintoon antaa tällä hetkellä yhdeksän eri oppilaitosta eri puolilla Suomea. Oppilaitokset ovat:

- Harjun oppimiskeskus, Virolahti
- Keski-Pohjanmaan ammattiopisto, Kaustinen
- Keski-Pohjanmaan ammattiopisto, Perho
- Koulutuskeskus Salpaus, Lahti
- Oulun seudun ammattiopisto, Pudasjärvi
- Ruukin maaseutuopisto, Siikajoki
- Ylä-Savon ammattiopisto, Kiuruvesi
- Ypäjän Hevosopisto, Ypäjä
- Axxell, Brusaby

Kaikki nämä tarjoavat hevostenhoitajakoulutusta nuorille. Axxell tarjoaa opetusta ruotsinkielisenä. (Säisä 2014a). Muut oppilaitokset Ruukin maaseutuopistoa lukuun ottamatta järjestävät hevostenhoitajakoulutusta myös aikuisille. Ratsastuksenohjaajakoulutusta järjestetään nuorisoasteella Harjun oppimiskeskuksessa, Oulun seudun ammattiopistossa, Ylä-Savon ammattiopistossa ja Ypäjän Hevosopistossa. (Laine 2014, 34).

4.3 Hevostenhoitajakoulutuksen rakenne Kaustisen toimipaikassa

Keski-Pohjanmaan ammattiopiston Kaustisen toimipaikassa kaikki nuoret hevostenhoitajaopiskelijat erikoistuvat ravihevosten hoitamiseen. Oppilaitos on profiloitunut nimenomaan ravihevosiin suuntautuneeksi jo sen perustamisesta lähtien. Tutkinnon perusteiden mukaan (Opetushallitus 2014a, 205) ravihevosten hoitamiseen erikoistuvat hevostenhoitajat osaavat tutkinnon suoritettuaan seuraavat asiat:

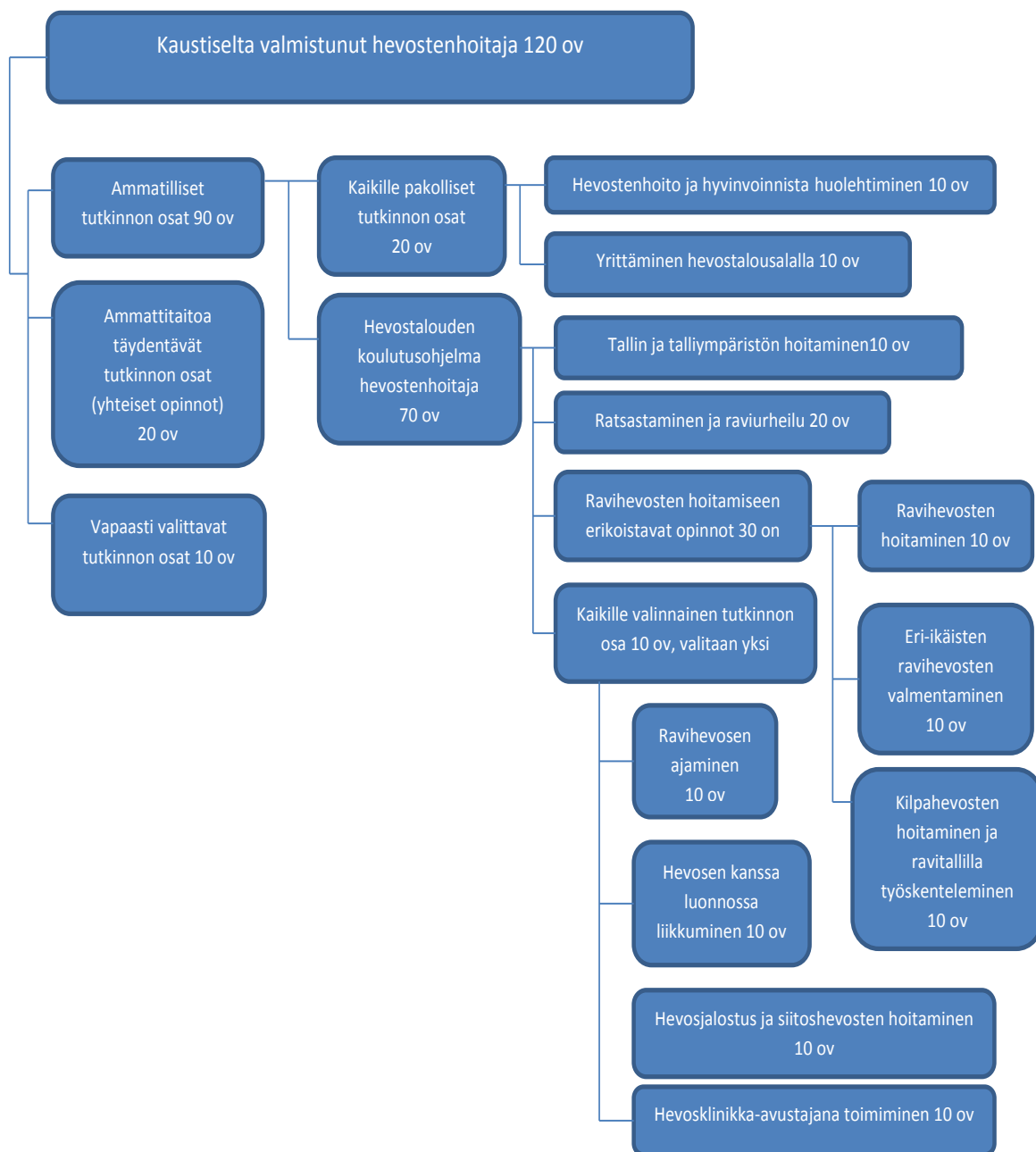
Ravihevosten hoitamiseen erikoistavat valinnaiset tutkinnon osat suorittanut osaa hoitaa eri-ikäisiä ja erilaisissa valmennusvaiheissa olevia ravihevosia kotitallilla sekä kilpailumatkoilla ja kilpailupaikalla. Hänellä on C-ajoluvan edellyttämät tiedot ja taidot sekä käsitys raviurheilusta kokonaisuutena. Hänellä on perustiedot ravihevosten valmennuksesta, terveydenhoidosta ja lääkinnästä sekä hevosten ruokinnasta. Hän hoitaa hevosten rutiininomaisen lääkinnän ja osaa toimia antidopingin vaatimusten mukaan. Hän osaa käyttää valmennuksessa tarvittavia valjaita ja varusteita sekä pystyy ajamaan hevosia valmentajan ohjeiden mukaan. Hän osaa opettaa varsat ajolle yhdessä valmentajan kanssa. Hän tietää ravihevosten sukulinjoista, rekisteröinnistä, jalostuksesta ja näyttelytoiminnasta. Hän on asiakaspalveluhenkinen ja osaa kommunikoida tallin asiakkaiden ja hevosenomistajien kanssa. Hänellä on edellytykset kehittää itseään ja suorittaa hevostenvalmentajan ammattitutkinto työkokemusta saatuaan.

Kuvioissa 9 ja 10 kuvataan Kaustisen toimipaikasta valmistuneen hevostenhoitajan opintokokonaisuuksia. Kuvioista 9 nähdään opintojen rakenne voimassa olevien tutkinnon perusteiden mukaan ja kuviossa 10 kuinka opinnot rakentuvat perustutkintouudistuksen jälkeen. Ravihevosten hoitamiseen erikoistavat tutkinnon osat ovat ravihevosten hoitaminen 10 ov (15 osp), eri-ikäisten ravihevosten valmentaminen 10 ov (15 osp) ja kilpahevosten hoitaminen ja ravitallilla työskenteleminen 10 ov (20 osp). Tutkinnon perusteuudistus ei muuta erikoistumisopintoja, koska ne

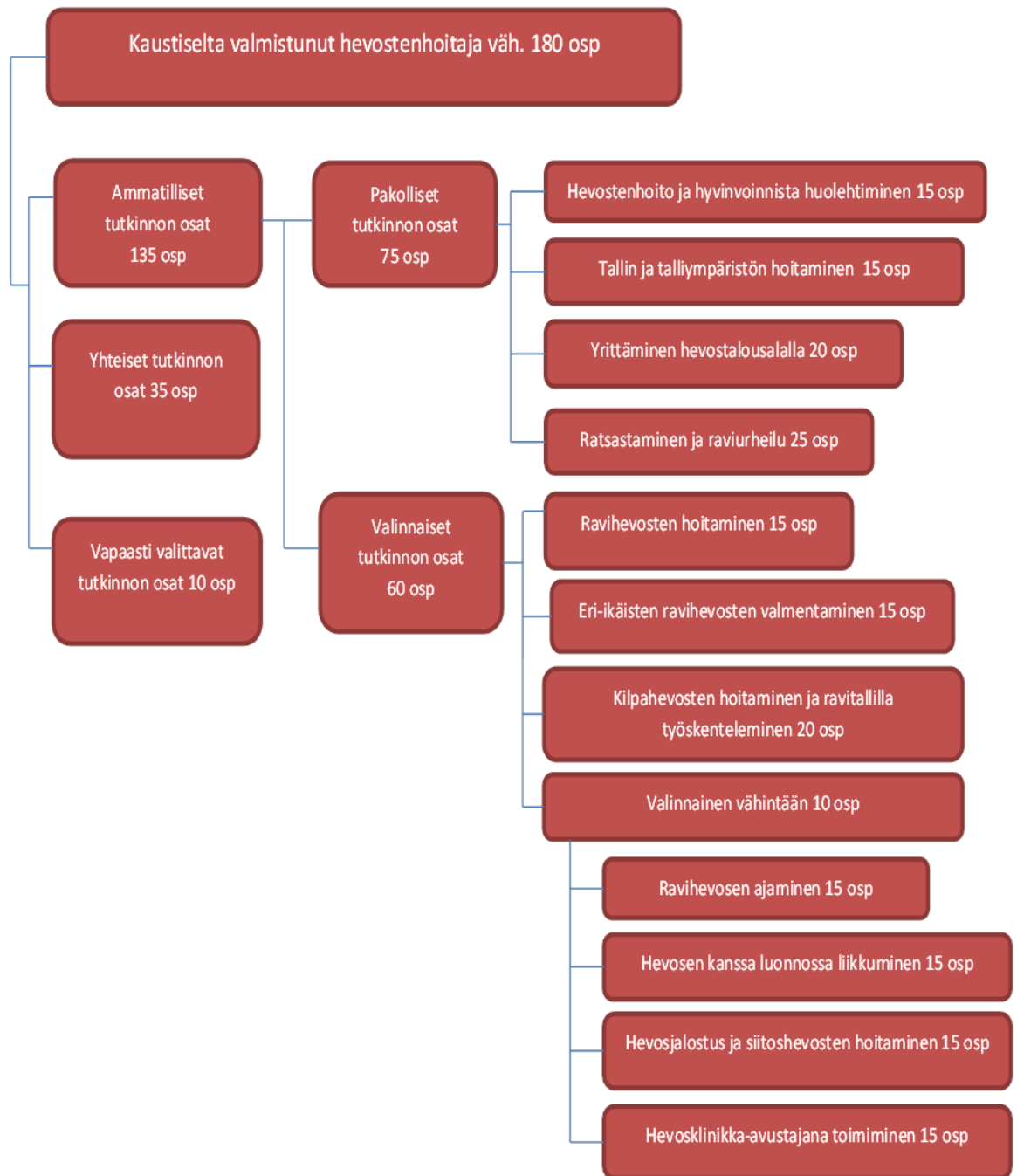
ovat olleet jo aiempien tutkinnon perusteiden mukaan selkeitä työelämän tehtäväkokonaisuuksia. Myöskään kaikille valinnaisiin ammatillisiin opintoihin ei muutoksia tule.

Kaikille valinnaisiin ammatillisiin opintoihin on Kaustisella valittu neljä tutkinnon osaa; ravihevosen ajaminen, hevosen kanssa luonnossa liikkuminen, hevosjalostus ja siitoshevosten hoitaminen sekä hevosklinikka-avustajana toimiminen. Pääosa opiskelijoista suorittaa ravihevosen ajamisen, koska tämä kokonaisuus tukee ravihevosten hoitamiseen erikoistavia opintoja parhaiten. Vuonna 2014 näitä opintoja suorittavista opiskelijoista yksi valitsi hevosen kanssa luonnossa liikkumisen, kaikki muut valitsivat ravihevosen ajamisen. Vuoden 2013 opiskelijoista kaikki suorittivat ravihevosen ajamisen. Opiskelijoille on kuitenkin haluttu antaa mahdollisuus valinnaisuuteen ja esimerkiksi hevosklinikka-avustajana toimiminen – opintokokonaisuus on hyvä vaihtoehto opiskelijalle, joka suunnittelee jatkavansa opintoja eläinlääketieteen parissa tai työllistyvänsä hevosklinikalle. Valinnaiset ammatilliset tutkinnon osat ovat tutkinnon peruste uudistuksen jälkeen laajuudeltaan 10 – 20 osp, kun ne voimassa olevien tutkinnon perusteiden mukaan ovat 10 ov. Kaikki Kaustisen toimipaikan ammatilliset valinnaiset ovat laajuudeltaan 15 osp, joten opiskelijat suorittavat vähintään 185 osp hevostenhoitajan opintoja.

Kuvio 9 Hevostalouden perustutkinnon rakenne Kaustisen toimipaikassa voimassa olevien tutkinnon perusteiden ja vanhan opetussuunnitelman mukaan.

Kuvio 10 Hevostalouden perustutkinnon rakenne Kaustisen toimipaikassa uusien tutkinnon perusteiden ja uuden opetussuunnitelman mukaan.

5 AMMATILLISTEN OPINTOJEN OPETUSSUUNNITELMAN KEHITTÄMINEN KAUSTISEN TOIMIPAIKASSA

5.1 Vanha opetussuunnitelma, tausta ja tarve opetussuunnitelman kehittämiseksi

Hevostenhoitajan tutkinto kuului Opetushallituksen vuonna 2001 vahvistamien opetussuunnitelman perusteiden mukaan maatalousalan perustutkintoon (Opetushallitus 2001, 1). Tällöin maatalousalan perustutkinto sisälsi kolme koulutusohjelmaa: maatilatalouden koulutusohjelman josta valmistuttiin maaseutuyrittäjiksi, hevostalouden koulutusohjelman josta valmistuttiin hevostenhoitajiksi ja turkistalouden koulutusohjelman josta valmistuttiin turkistarhaajiksi. Vuoden 2001 opetussuunnitelman perusteiden mukaan Kaustisen toimipaikkaan laadittiin perusteellinen koulukohtainen opetussuunnitelma vuosittain kullekin vuosikurssille (Komulainen 2004, 1-6). Opetussuunnitelma sisälsi ensimmäisen ja toisen lukuvuoden työpäivät ja jaksot, opintojen rakentumisen jaksoittain koko opintojen ajalle sekä hevostalouden koulutusohjelman rakenteen. Tämän lisäksi opetussuunnitelmaan oli kirjattu erikseen yhteisten opintojen keskeinen sisältö, tavoitteet ja arviointi. Amatilliset opinnot oli kuvattu ensin opintokokonaisuuksittain tavoitteineen ja keskeisine sisältöineen kiitettävällä, hyvällä ja tyydyttävällä tasolla. Tämän jälkeen opintokokonaisuuteen sisältyvät alakurssit oli kuvattu sisältöineen, toteutuksineen ja arvioineen. Kaikki opettajat tiesivät jo opetussuunnitelman perusteella mitä tulee milläkin kurssilla opettaa, paljonko oppitunteja on käytettävissä ja miten kurssi liittyy kokonaisuuteen sekä miten se arvioidaan. Opetussuunnitelma jaettiin kirjallisena monisteena kaikille opiskelijoille opintojen alussa.

Vuonna 2009 voimaan tulleet tutkinnon perusteet muuttivat koko hevosalan peruskoulutuksen rakenteen (Opetushallitus 2009). Hevostalouden koulutusohjelma irtautui maatalousalan perustutkinnosta muuttuen kokonaan omaksi hevostalouden perustutkinnoksi. Muutos velvoitti oppilaitokset opetussuunnitelmatyöhön. Kaustisen toimipaikassa suuntauduttiin vuoden 2001 koulutusohjelman mukaan ravihevosten valmentamiseen ja kilpailuttamiseen, kun vuoden 2009 tutkinnon pe-

rusteiden mukaan ne muuttuivat ravihevosten hoitamiseen erikoistaviksi opinnoiksi. Käytännössä nämä olivat sisällöltään kutakuinkin samanlaisia.

Vaikka kyseessä oli kokonaan uusi perustutkinto, ei oppilaitoksessa laadittu yhtä perusteellista koulukohtaista opetussuunnitelmaa kuin aiemmin. Opetussuunnitelmaan kuvattiin kurssin laajuus opintoviikkoina ja sisältö vain ranskalaisin viivoin (Mäntylä 2009, 1-4). Erillisessä kaaviossa oli kuvaus kurssien sijainnista jaksoittain ja opiskeluvuosittain. Opettajakunnassa tämä nähtiin laatua ja läpinäkyvyyttä heikentävänä. Opetussuunnitelma ei ollut riittävän tarkka, vaan sen toteutus jäi pinta-puoliseksi. Uusilla opettajilla ja sijaisilla oli vaikeuksia hahmottaa kokonaisuudet ja opetettavat asiat. Myös opintojen toteutus ja arviointi puuttuivat opetussuunnitelmasta. Läpinäkyvyys opiskelijoille puuttui, kokonaisuuden hahmottaminen oli myös opiskelijoille vaikeaa. Yhteys Opetushallituksen määäämiin tutkinnon perusteisiin jäi avoimeksi.

Vanhaa opetussuunnitelmaa ei jaettu opiskelijoille kirjallisena. Opetussuunnitelma oli saatavilla sähköisesti ja sitä on käyty ryhmänohjaajan tunneilla läpi. Uuden opintojakson tai kurssin alkaessa opettaja kävi sisällön läpi opiskelijoille, mutta tavoitteet ja arviointi sekä hyväksytysti suoritettun kurssin kriteerit oli kunkin opettajan kerrottava erikseen ilman kirjoitettua opetussuunnitelmaa, jolloin ne toisinaan jäivät kertomatta.

Kaustisen toimipaikan opiskelijoilta kerätään palautetta opinnoista ja opiskeluun liittyvistä asioista. Nuorten koulutuksen opiskelijakyselyiden tulokset viedään vuosittain Opix – opiskelijakyselyportaaliin. Ensimmäisen opiskeluvuoden aikana opiskelijat täyttävät tulokyselyn, toisena opiskeluvuotena olokyselyn ja kolmantena päättökyselyn. Opiskelijakyselyissä opiskelijat arvioivat kohteita arvosanoilla yhdestä viiteen. Taulukoihin 2 - 4 on koottu opiskelijapalautteiden arvosanat yhdeksästä pääaihealueesta vuosilta 2012 – 2014. Vuoden 2013 päättökyselyn tuloksia ei valitettavasti ole saatavilla. Tulokyselyiden perusteella opiskelijat ovat ensimmäisen opiskeluvuoden aikana pääsääntöisesti tyytyväisiä opintoihinsa. Ohjaaminen ja henkilökohtaistaminen, koulutuksen toteutus ja oppimisympäristö ovat selkeästi valtakunnallista ja KPEDUn keskiarvoa korkeammat. Kokonaisarvio koulutuksesta on ollut erittäin hyvä vuosina 2013 ja 2014. (Taulukko 2).

Taulukko 2. Tulokyselyn tulokset v. 2012 – 2014 (Opix 2014).

Aihekokonaisuus	Tulokysely 2012	Tulokysely 2013	Tulokysely 2014
Ohjaaminen	3,89	3,86	4,15
Henkilökohtaistaminen	4,28	4,00	4,00
Ilmapiiri	3,59	3,67	3,97
Koulutuksen toteutus	3,78	4,00	4,22
Arviointi	4,14	3,44	3,85
Oppimisympäristö	3,96	4,15	4,71
Kokonaisarvio	3,44	4,00	4,25

Toisen vuoden opiskelijakyselyssä nähdään vuonna 2012 tyytymättömyyttä lukuun ottamatta oppimisympäristöä ja työelämäyhteistyötä. Näiden opiskelijoiden vastaukset eivät näy tulokyselyssä, koska ovat tehneet sen vuonna 2011. Vuonna 2012 ensimmäisen opiskeluvuoden opiskelijat kokevat henkilökohtaistamisen puutteellisempänä kuin vuotta aiemmin, mutta kokonaisarvio koulutuksesta on parantunut. Vuosina 2013 ja 2014 olokyselyn tulokset ovat verrattain hyvät. (Taulukko 2. ja 3.).

Taulukko 3. Olokyselyn tulokset v. 2012 – 2014 (Opix 2014).

Aihekokonaisuus	Olokysely 2012	Olokysely 2013	Olokysely 2014
Ohjaaminen	3,23	3,90	3,78
Henkilökohtaistaminen	3,05	3,53	3,85
Ilmapiiri	2,88	4,10	2,83
Koulutuksen toteutus	3,45	4,09	3,97
Arviointi	3,23	4,08	3,60
Oppimisympäristö	3,82	4,17	4,48
Työelämäyhteistyö	3,88	4,47	4,41
Vaikuttavuus	3,43	4,37	3,67
Kokonaisarvio	3,13	4,07	4,07

Taulukossa 4 on kuvattu päättökyselyn tulokset vuosilta 2012 ja 2014. Vuoden 2012 opiskelijat ovat olleet tyytymättömiä ilmapiiriin ja ohjaamiseen. Vain koulutuksen toteutus, arviointi ja oppimisympäristö ovat saaneet keskiarvoa paremman tuloksen. Vuonna 2014 valmistuneet opiskelijat ovat puolestaan kokeneet henkilökohtaistamisen, arvioinnin ja vaikuttavuuden neutraalina, selkeästi keskiarvoa alempia kohteita ei ole. (Taulukko 4.).

Taulukko 4. Päättökyselyn tulokset v. 2012 ja 2014 (Opix 2014).

Aihekokonaisuus	Päättökysely 2012	Päättökysely 2014
Ohjaaminen	2,33	3,74
Henkilökohtaistaminen	3,33	3,44
Ilmapiiri	2,00	3,85
Koulutuksen toteutus	3,86	3,70
Arviointi	4,40	3,58
Oppimisympäristö	4,00	3,93
Työelämäyhteistyö	3,60	3,91
Vaikuttavuus	3,40	3,69
Kokonaisarvio	3,33	3,85

Tiivis yhteistyö työelämän kanssa on ollut yksi tunnusmerkki Kaustisen toimipaikalle kansainvälisyyden ohella. Oppilaitoksen perustamisesta asti opiskelijat ovat tehneet käytännön harjoituksia Kaustisen Nikulan ravikeskuksessa yrittäjinä toimivien ammattiravivalmentajien talleilla, oikeissa ja todellisissa työelämätilanteissa. Tämä on vahvuus myös opiskelijoiden näkökulmasta ja se tulee hyvin esille opiskelijakyselyiden tuloksissa oppimisympäristön ja työelämäyhteistyön hyvinä arvosanoina.

Kun tutkitaan Kaustisen toimipaikan tuloksia Opix – järjestelmästä tarkemmin opetussuunnitelman ja oppimisen arvioinnin näkökulmasta voidaan havaita, että opiskelijat ovat käyneet tulokyselyiden mukaan tutkinnon perusteet hyvin läpi (arvosanat 3,78, 3,67 ja 4,42). Kuitenkin toisen opiskeluvuoden olokyselyssä kysymyseen ”tunnen alani opetussuunnitelman” arvosanat ovat 3,15, 3,7 ja 3,78. Tästä voidaan päätellä, että opiskelijat kaipaavat opetussuunnitelman kertausta opintojen aikana. Opintojen arviointiperusteiden tietämisessä on vaihteluita eri vuosikurssien välillä. Työssäoppiminen on edistänyt kaikkien opiskelijoiden mukaan oppimista, arvosanat ovat 3,85 aina täyteen arvosanaan viisi. (Opix 2014).

5.2 Opetussuunnitelman ammatillisen osan kehittämistyön tavoitteet ja menetelmät

Opinnäytetyöntekijä mietti pitkään opinnäytetyön aihetta. Tavoitteena oli löytää aihe omaan työhön liittyen, jotta opinnäytetyöstä olisi hyötyä myös omassa päivittäisessä työssä. Työskentelin pitkään Keski-Pohjanmaan ammattiopiston Perhon

toimipaikassa, mutta vaihdoin Kaustisen toimipaikkaan syksyllä 2012. Työskentelin ja työskentelen edelleen molemmissa oppilaitoksissa opettajana. Opetussuunnitelmatyössä olen ollut mukana vähän. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että olen Perhon toimipaikassa vastannut hevoskasvatukseen erikoistavissa opinnoissa kurssien nimeämisestä ja niiden sisältöjen laajuuden määrittelystä. Muuten työni koostuu opettamisesta ja siihen liittyvistä asioista. Perhon toimipaikassa ei ollut tarkemmin auki kirjoitettua opetussuunnitelmaa, vaan pelkästään kurssien nimet ja laajuudet oli määritetty. Koulutuskuntayhtymässä on määritetty ops - vastaavat vuonna 2014, joiden toimenkuvaan kuuluu kaikki opetussuunnitelmatyö. Kaustisen toimipaikassa tämä tehtävä on koulutuspäälliköllä.

Tuleva tutkinnon peruste uudistus herätti mielenkiinnon voisiko tulevaan valmistautua jo etukäteen. Kaustisen toimipaikan koulukohtainen opetussuunnitelma oli sähköisenä versiona käytettävissä ja siitä kävi ilmi opetettavien kurssien sisällöt. Uutena opettajana talossa ja silloisen ensimmäisen vuosikurssin ryhmänohjaajana olisin kaivannut opetussuunnitelmasta enemmän tietoa jaettavaksi opiskelijoille. Koulutuspäälliköllä oli myös ollut ajatus informatiivisemmasta opetussuunnitelmasta, mutta se oli toistaiseksi jäänyt laatimatta ajanpuutteen vuoksi. Opiskelijoiden Opix – kyselytulokset kertoivat myös tarpeen selventää opintojen etenemistä ja opetussuunnitelmaa etenkin toisen vuoden opiskelijoille. Näillä lähtökohdilla opetussuunnitelman uudistaminen ja kehittäminen tuli opinnäytetyöni aiheeksi. Tavoitteena oli laatia selkeälukuinen opas opettajille ja opiskelijoille kuvaamaan tutkinnon osia, niiden sisältöjä ja oppimisen arviointikohteita, tavoitteita, toteutusta, suorittamista, arviointia ja arviointikriteereitä ammattiosaamisen näytössä.

Opetussuunnitelman kehittämisen menetelmänä käytettiin toimintatutkimusta. Metsämuurosen (2008, 16, 29) mukaan toimintatutkimus on laadullisen eli kvalitatiivisen tutkimuksen tiedonhankinnan strategia. Toimintatutkimuksella pyritään hänen mukaan ratkaisemaan erilaisia käytännön ongelmia, parantamaan sosiaalisia käytäntöjä sekä ymmärtämään niitä entistä syvällisemmin. Tässä opinnäytetyössä vastattiin käytännön toiminnassa havaittuun ongelmaan eli koulukohtaisen opetussuunnitelman riittämättömyyteen, jolloin sitä lähdettiin kehittämään paremmaksi.

Opinnäytetyössä tehdyn opetussuunnitelman kehittäminen noudattaa Metsämuurosen (2008, 31-32) kuvausta toimintatutkimuksen kulusta Cohenin ja Manionin

proseduurin mukaan. Ensimmäisenä vaiheena oli arkipäivän tilanteesta lähtevä ongelman arviointi, identifiointi ja muotoilu; opetussuunnitelman riittämättömyys ja pintapuolisuus. Toisena opetussuunnitelma-asiasta keskusteltiin henkilöstöpalaverissa ja opettajakokouksissa sekä mietittiin yhdessä osaamisperusteisuutta sekä sen ilmenemistä eri tutkinnon osissa. Keskustelua käytiin myös koulukohtaisen opetussuunnitelman sisällöstä ja laajuudesta. Cohen ja Manion kuvaavat tätä vaihetta Metsämuurosen (2008, 31) mukaan ”alustavaksi keskusteluksi ja neuvotte-
luksi asiasta kiinnostuneiden osapuolten välillä”.

Kolmantena vaiheena etsitään aiempaa tutkimuskirjallisuutta, mikä tämän opin-
näytetyön prosessissa tarkoitti vuoden 2001 opetussuunnitelman ja tutkinnon pe-
rusteiden mukaan laadittua hyväksi koettua koulukohtaista opetussuunnitelmaa
sekä muiden koulutuksen järjestäjien opetussuunnitelmiin tutustumista. Opinnäy-
tetyöntekijä teki tämän ”tutkimuskirjallisuuden etsimisen”. Seuraavaksi koulutus-
päällikkö ja opinnäytetyön tekijä lähtivät purkamaan yhdessä opetussuunnitelmaa
osaamisperusteisuuden näkökulmasta, Metsämuurosen (2008, 31) mukaan ”en-
simmäisessä kohdassa muotoillun ongelman muokkaaminen ja uudelleen määrit-
täminen”. Lähtökohtana opetussuunnitelman kehittämisessä oli se, että mitä asioi-
ta on pakko opettaa teoriassa. Hevostenhoitajat työskentelevät käytännön työteh-
tävissä ja vaikka opiskelu on jo aiemmin ollut erittäin käytännönläheistä, haluttiin
opetussuunnitelmaa tarkastella vielä tarkemmin osaamisperusteisuuden näkökul-
masta, jolloin opiskelijoillekin on selkeämpää mitä osaamista kussakin tutkinnon
osassa hankitaan.

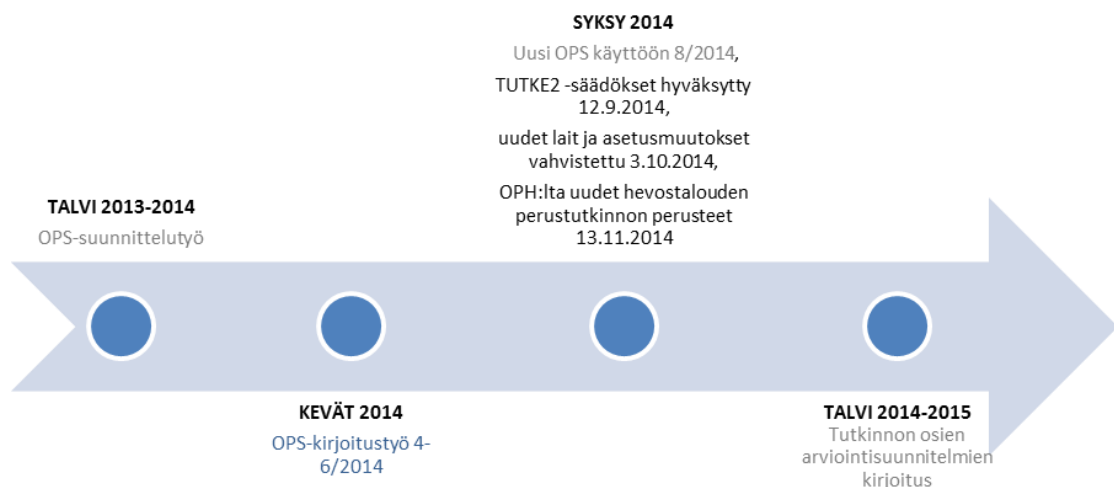
Viidentenä kohtana on tutkimuksen kulun suunnittelu, joka opetussuunnitelman
kehittämisessä käsitti uuden opetussuunnitelman kirjoittamisen opinnäytetyönteki-
jän toimesta keväällä ja kesällä 2014 sekä käyttöönoton syksyllä 2014 aloittaneilla
opiskelijoilla. Kuudes kohta ”tutkimuksen arvioinnin suunnittelu” käsittää uuden
opetussuunnitelman käyttäjäkokemukset, toisin sanoen opiskelijoiden ja työelä-
män näkökulman. Opiskelijoiden ja työelämän näkökulma opetussuunnitelmaan
saatiin opinnäytetyöntekijän suunnittelemalla ja toteuttamalla haastattelututkimuk-
sella.

”Uuden projektin käynnistäminen” ja ”aineiston tulkinta ja projektin arviointi” ovat
toimintatutkimuksen kulun viimeiset vaiheet Metsämuurosen (2008, 32) mukaan.

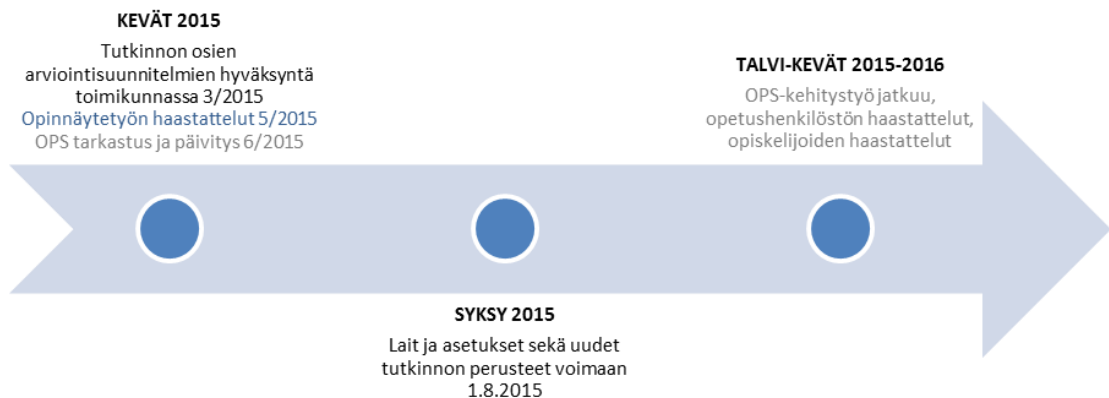

Opiskelijoiden ja työelämän palautteen perusteella tehtävät muutokset opetus-suunnitelmaan ovat uuden projektin käynnistämistä ja lopullinen aineiston tulkinta ja projektin arviointi tehdään opettajakunnan kesken, kun uutta opetussuunnitelmaa on käytetty ja uudet tutkinnon perusteet ovat astuneet voimaan.

Tässä opinnäytetyössä keskityttiin laatimaan uusi opetussuunnitelma sekä tutkimuksena haastattelemaan teemahaastattelulla opiskelijoiden ja työelämän edustajia sekä tekemään yhteenveto ja parannusehdotukset haastattelututkimuksen perusteella. Lopullinen aineiston tulkinta ja projektin arviointi opettajakunnan kesken jää tehtäväksi myöhemmin, kun opiskelijoiden ja työelämän edustajien parannusehdotukset on viety käytäntöön. Opetussuunnitelmatyön etenemistä kuvataan kuviossa 11 ja 12. Kuvioiden sinisellä kirjoitettu teksti on opinnäytetyöntekijän omaa yksin tehtyä työtä. Harmaalla kuvatut osiot on tehty yhteistyössä koulutus-päällikön ja/tai muun henkilökunnan kanssa. Mustat tekstit ovat virallisia lakeja ja määräyksiä.

Kuvio 11 Opetussuunnitelmatyön eteneminen talvesta 2013 - 2014 talveen 2014 - 2015.

Kuvio 12 Opetussuunnitelmatyön eteneminen kevästä 2015 eteenpäin.

Metsämuuronen (2008, 32) kuvailee kritiikkiä toimintatutkimusta kohtaan. Tässä opinnäytetyössä kohde on erittäin spesifi, joka johtaa siihen että otos ei ole edustava eikä tuloksia voida yleistää. Tavoitteet ovat kuitenkin selkeät ja teoria voidaan helposti yhdistää käytäntöön toisin kuin teoksessa mainitaan. Samoin toimijat eli opettajat ovat kiinnostuneita soveltamaan tutkimuksen tuloksia, toisin sanoen käyttämään uutta koulukohtaista opetussuunnitelmaa.

5.3 Uusi opetussuunnitelma

Voimassa olevien tutkinnon perusteiden mukaan tutkinnon osat on jaettu opintojaksoihin eli kursseihin. Peruste uudistuksen myötä oppiainekekskeisyys jää pois ja tilalle tulevan osaamisperusteisuuden myötä osaamista seurataan oppimisen seurantakohteiden avulla. Osaamisperusteisuus näkyy myös oppimisen seurantakohteiden nimissä. Vanhan opetussuunnitelman oppiainanimet pyrin muuttamaan tekemistä kuvaaviksi seurantakohteiksi. Oppimisen seurantakohteiden avulla voidaan määritellä milloin opiskelijan osaamisen taso on riittävä ammattiosaamisen näyttöön. Oppimisen seurantakohteiden avulla varmistetaan myös se, että opiskelija saa palautetta oppimisestaan ja tiedon mitä hänen on vielä opittava. Hevosta-

louden perustutkinnossa useat tutkinnon osat sisältävät hyvin erilaista hevosalan osaamista, jolloin yhdessä tutkinnon osassa opiskelijalla on monta opettajaa. Tutkinnon osassa voi olla seurantakohteilla neljä eri vastuopettajaa, jolloin itse kukin antaa omasta seurantakohteestaan palautteen verrattuna tutkinnon osan ammattitaitovaatimuksiin ja osaamistavoitteisiin.

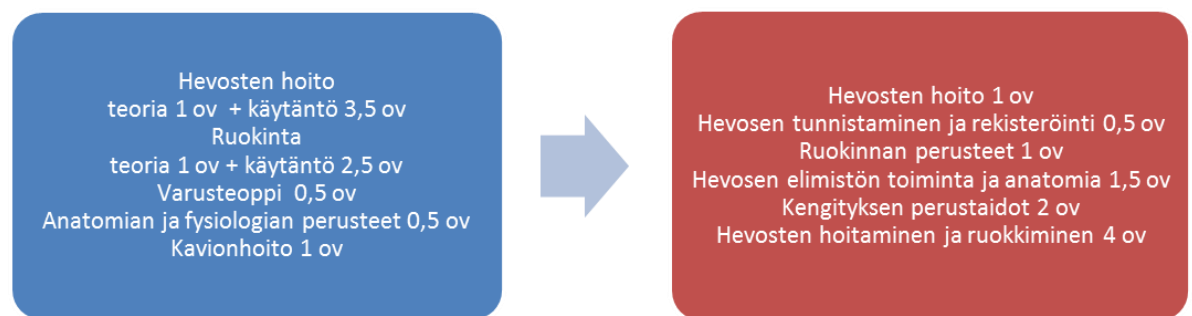
Vanhassa opetussuunnitelmassa useat yksittäiset kurssit ovat sisältäneet sekä teoriaa että käytäntöä tai työssäoppimista. Usein opettaja on eri teoriassa ja käytännössä, jolloin yksittäisten kurssien arviointi on vaatinut erikseen järjestetyn palaverin, missä on käyty kunkin opiskelijan arviointi yksitellen läpi. Tämän lisäksi koko tutkinnon osan arvosanan antaminen on vaatinut uuden palaverin. Uudessa opetussuunnitelmassa oppimisen seurantakohteet on muotoiltu siten, että teoria ja käytäntö ovat eri seurantakohteita, jolloin opiskelijan oppimisen arviointi ja palautteen antaminen helpottuu ja selkeytyy. Tällöin kukin opettaja antaa palautteen omasta oppimisen arviointikohteestaan. Luonnollisesti koko tutkinnon osan arviointiin ja arvosanan antamiseen tarvitaan palaveri eri opettajien kesken, mutta yksittäisten kurssien arviointi sujuu jouhevammin.

Uusi opetussuunnitelma otettiin käyttöön syksyllä 2014 aloittaneilla opiskelijoilla. He opiskelevat ensimmäisen vuoden opintoviikkojärjestelmässä opintojaksoja, siksi oppimisen seurantakohteiden perässä on kuvattu opintoviikkomäärä. Syksyllä 2015 aloittaville opiskelijoille opintoviikkomäärät poistetaan oppimisen seurantakohteista ja vanhemmat, toisen ja kolmannen vuosikurssin opiskelijat hakevat osaamisen tunnistamisen ja tunnustamisen kautta suoritukset uuden opetussuunnitelman ja tutkinnon perusteiden mukaiseen opiskeluun. Syksyllä 2015 aloittaville lisätään opetussuunnitelmaan tutkinnon osittain oppimisen arviointiin myös työaikojen ja – turvallisuuden noudattaminen sekä työryhmän jäsenenä työskentely ja käyttäytyminen, mikäli nämä on arvioinnin kohteissa mainittu.

5.3.1 Pakolliset tutkinnon osat

Hevosten hoito ja hyvinvoinnista huolehtiminen. Hevosten hoito ja hyvinvoinnista huolehtiminen – tutkinnon osa sisälsi aiemmin teoriaopinnot hevosten hoidosta, ruokinnasta, varusteopista sekä anatomian ja fysiologian perusteet. Käy-

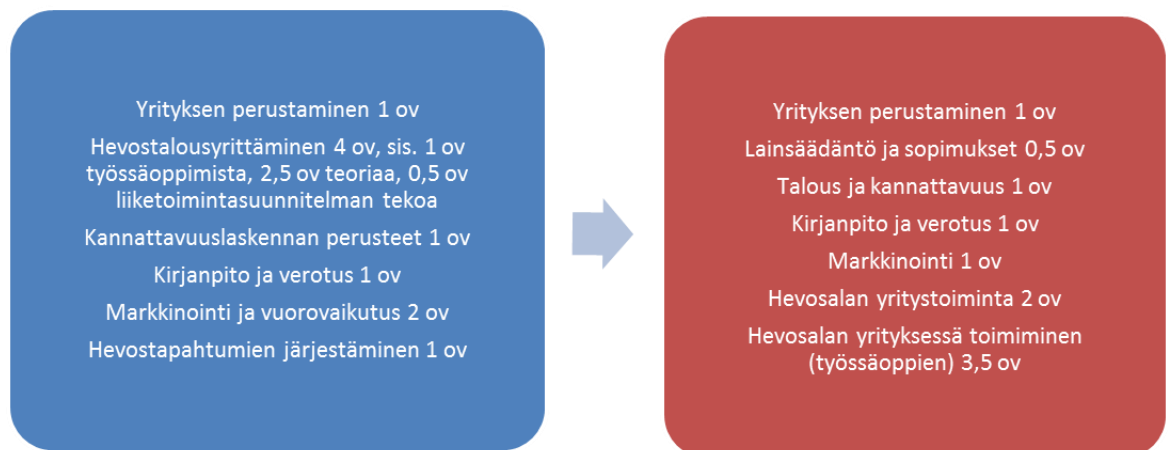
tännössä tapahtuvaa opiskelua oli hevosten hoidossa, ruokinnassa ja kavionhoidossa. Kehittämistyössä lisättiin hevosen anatomian opetusta, koska aiempi puolen opintoviikon kurssi on ollut hyvin teoriapainotteinen ja luokassa tapahtuva vähäisen tuntimäärän vuoksi. Anatomia on kuitenkin työn perustana olevan tiedon hallintaa ja pohjana hyvin monelle muullekin jatkossa opiskeltavalle asialle. Kun siihen kohdistuvaa opetusresurssia lisättiin, voidaan aikaa käyttää enemmän myös tallissa elävien hevosten vierellä anatomiaa opiskellen. Hevosen tunnistaminen ja rekisteröinti – oppimisen seurantakohte on uutena tässä tutkinnon osassa. Aiemmin sen sisältämät asiat on opiskeltu hevoskasvatus – opintojaksossa tallin ja talliympäristön hoitaminen – tutkinnon osassa. Tutkinnon perusteiden mukaan hevosen tunnistamiseen liittyvät asiat kuuluvat hevosten hoito ja hyvinvoinnista huolehtiminen – tutkinnon osaan, siksi tämä muutos. Hevosten hoito ja ruokinnan perusteet pysyivät samanlaisena. Käytännössä tapahtuva hevosten hoitaminen ja ruokkiminen yhdistettiin samaan oppimisen seurantakohteeseen. (Kuvio 13). Varusteoppi kuuluu tutkinnon perusteiden mukaan ratsastaminen ja raviurheilu – tutkinnon osaan, joten se siirtyy pois hevosten hoito ja hyvinvoinnista huolehtiminen – tutkinnon osasta. Työssäoppimisen määrä pysyy samana vanhassa ja uudessa opetussuunnitelmassa.

Kuvio 13. Hevosten hoito ja hyvinvoinnista huolehtiminen - tutkinnon osan kurssit vanhan opetussuunnitelman mukaan vasemmalla, oikealla oppimisen seurantakohteet uuden opetussuunnitelman mukaan.

Yrittäminen hevosetalousalalla. Kuviosta 14 nähdään, kuinka Yrittäminen hevosetalousalalla – tutkinnon osassa selvennettiin myös oppimisen seurantakohteita

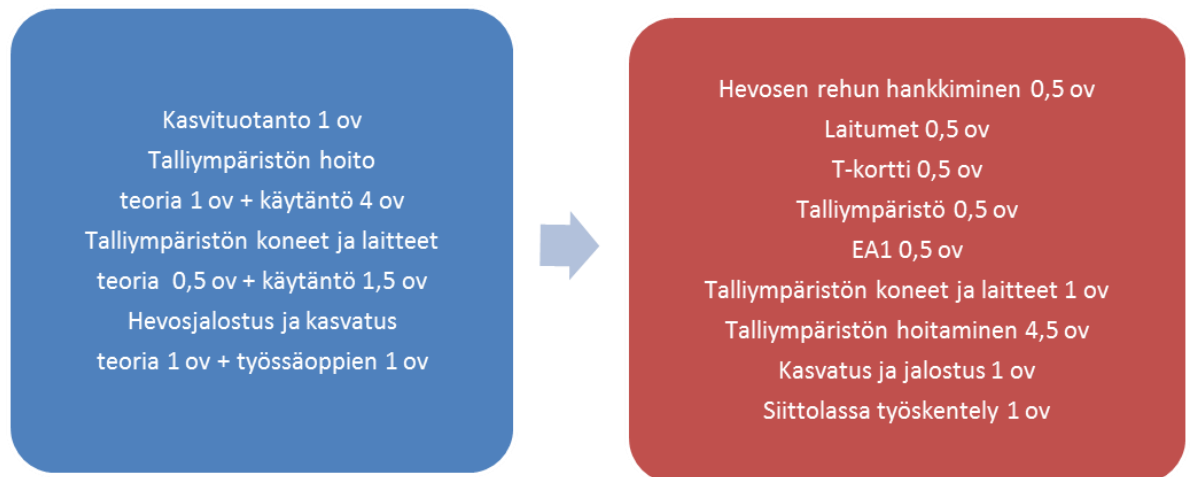
opiskelijoiden opintojen etenemisen seurannan sekä oppimisen arvioinnin helpottamiseksi. Aiempien tutkinnon perusteiden mukaisessa hevostalousyrittäminen 4 ov – opintokokonaisuudessa on ollut neljä tai viisikin eri opettajaa, jolloin opintokokonaisuuden arviointi on toisinaan tuottanut hankaluuksia. Tutkinnon osa on luonnollisesti teoriapainotteinen, silti työssäoppimista saatiin lisättyä aiemmasta yhdestä opintoviikosta kolmeen ja puoleen. Yrityksen perustaminen, kannattavuuslaskennan perusteet, kirjanpito ja verotus – kurssit siirtyvät samannimisinä uuteen opetussuunnitelmaan. Markkinoinnin osuus pienenee ja hevostapahtumien järjestäminen – kurssia ei järjestetä uuden opetussuunnitelman mukaan.

Kuvio 14. Yrittäminen hevostalousalalla - tutkinnon osan kurssit vanhan opetussuunnitelman mukaan vasemmalla, oikealla uuden opetussuunnitelman mukaan.

Tallin ja talliympäristön hoitaminen. Tallin ja talliympäristön hoitaminen – tutkinnon osa sisältää monta erillistä osaamisaluetta. Tutkinnon osassa on myös kaksi erillistä pätevyyttä; T-kortti ja EA1 – kurssi. Nämä kuuluivat vanhassa opetussuunnitelmassa talliympäristön hoito – teoriakurssin sisälle. Uudessa opetussuunnitelmassa ne ovat omina oppimisen seurantakohteinaan. Näiden lisäksi talliympäristön hoito – teoriakurssiin on kuulunut eläintenkuljettajan tutkinto, joka sisältyy uudessa opetussuunnitelmassa talliympäristö – oppimisen seurantakohteeseen. Vanhan opetussuunnitelman mukaisessa kasvituotannossa opintojaksoon on sisällytetty kasvion tekeminen, jota ei kuitenkaan tutkinnon perusteissa vaadita. Kasvituotanto – oppiainetta on päivitetty muutenkin tutkinnon perusteiden mukaan ja se on uudessa opetussuunnitelmassa jaettu kahteen oppimisen seurantakoh-

teeseen; hevosen rehun hankkiminen ja laitumet. Vanhan opetussuunnitelman hevoskasvatus ja jalostus – kurssi opiskellaan nyt kasvatus ja jalostus sekä siittolassa työskentely – oppimisen seurantakohteina. Siittolassa työskentely on nimensä mukaisesti työssäoppimista oriasemalla tai siittolassa. Myös talliympäristön koneet ja laitteet, talliympäristön hoitaminen ja siittolassa työskentely – oppimisen seurantakohteiden osaaminen hankitaan työssäoppien. (Kuvio 15).

Kuvio 15. Tallin ja talliympäristön hoitaminen – tutkinnon osan kurssit vanhan opetussuunnitelman mukaan vasemmalla, oikealla oppimisen seurantakohteet uuden opetussuunnitelman mukaan.

Ratsastaminen ja raviurheilu. Laajin tutkinnon osa hevostenhoitajan opetussuunnitelmassa on ratsastaminen ja raviurheilu. Jo nimensä mukaisesti se sisältää täysin erilaisia hevosalan osaamisalueita. Paitsi ratsastamista ja raviurheilua, tutkinnon osa sisältää myös ruokinnan suunnittelua, varsan opettamista, juoksuttamista ja varustehuoltoa tutkinnon perusteiden mukaan. Kuviossa 16 on kuvattu muutoksia vanhan ja uuden opetussuunnitelman välillä. Hevosmiestaidon perusteet – kurssi on sisältänyt erilaiset työvaljastukset ja työajon sekä hevosen lajinmukaisen käyttäytymisen. Lajinmukainen käyttäytyminen siirrettiin hevosen elimistön toiminta ja anatomia – osaamisen seurantakohteeseen hevosten hoito ja hyvinvoinnista huolehtiminen – tutkinnon osaan. Työvaljastukset, samoin kuin ravi-valjastukset ja ravihevosen lisävarusteet siirrettiin uudessa opetussuunnitelmassa valjastukset ja varusteet – oppimisen seurantakohteeseen. Tämä nimenmuutos

kuvastaa paremmin hankittavaa osaamista. Ratsastuksen, valmennuksen ja ruokinnan osalta kurssien nimiä muutettiin kuten muissakin tutkinnon osissa erotta-
maan selkeämmin teoriassa ja käytännössä tapahtuvaa opiskelua. Varsanopetus
nostettiin selkeämmin esille oppimisen seurantakohteissa, samoin juoksuttaminen,
joka on vanhassa opetussuunnitelmassa sisältynyt ratsastukseen. Valjastyöt –
kurssi on nimetty varusteiden huoltamiseksi ja korjaamiseksi tutkinnon perusteiden
mukaan. Jo vuoden 2009 tutkinnon perusteissa varusteiden valmistamisen osuus
pieneni verrattuna edellisiin tutkinnon perusteisiin ja tämä suuntaus on jatkunut.
Hevostenhoitajien on tärkeämpää osata huoltaa ja korjata varusteita kuin valmis-
taa uusia. Tämän vuoksi valjastöiden / varusteiden huoltamisen ja korjaamisen
osuus tutkinnon osasta pienenee. Vastaavasti työssäoppimisen ja käytännössä
tapahtuvan opiskelun osuus kasvaa tässä tutkinnon osassa. Varsinaista hevosen
hoitamista ja liikuttamista on vanhassa opetussuunnitelmassa 12,5 opintoviikkoa,
uudessa 13,5 opintoviikkoa. Uutena oppimisen seurantakohteena opetussuunni-
telmassa on hevosalan lainsäädännöt. Tutkinnon perusteiden (Opetushallitus
2014a, 23 - 24) mukaan opiskelija ottaa työssään huomioon eläinsuojelulain kes-
keisen sisällön sekä tuntee hevosenpitoon liittyvän ympäristölainsäädännön ja
osaa tehdä vaadittavat ilmoitukset.

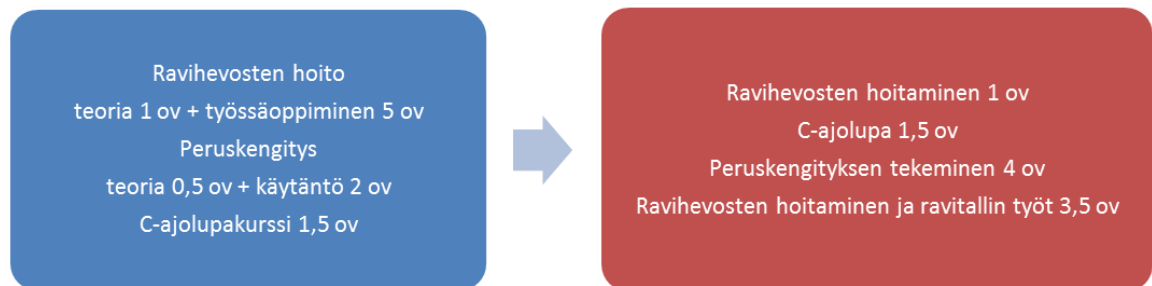
Kuvio 16. Ratsastaminen ja raviurheilu – tutkinnon osan kurssit vanhan opetussuunnitelman mukaan, oikealla uuden opetussuunnitelman mukaan.

5.3.2 Ravihevosten hoitamiseen erikoistavat tutkinnon osat

Ravihevosten hoitaminen. Tutkinnon osassa ravihevosten hoitaminen voidaan erottaa selkeästi kaksi eri painopistettä, ravihevosten hoitaminen ja kengittäminen. Hieman yllättäen tutkinnon osaan kuuluu myös arvioinnin kohde C-ajoluvan sääntöjen mukaan toimiminen ravikilpailuissa (Opetushallitus 2014a, 41). Arviointikriteereissä todetaan, että kiitettävän arvosanan saamiseksi opiskelija suorittaa C-ajoluvan. C-ajolupakurssi on Suomen raviurheilun keskusjärjestön Suomen Hippoksen sääntöjen ja ohjeiden mukaan suoritettava kurssi, jolla hankitaan ravikilpailuissa vaadittava ajolupa tenttimällä ravikilpailusäännöt kirjallisessa kokeessa sekä suorittamalla käytännön volttaus- ja ajokoe. C-ajolupa pysyy samanlaisena voimassa olevissa tutkinnon perusteissa kuin uusissa tutkinnon perusteissa. Tutkinnon osan opetussuunnitelman uudistamisessa noudatettiin samaa linjaa kuin muissakin tutkinnon osissa nimeämällä oppimisen seurantakohteet selkeämmin (kuvio 17). Käytännössä tehtävää kengityksen osuutta lisättiin aiemmasta kahdesta opintoviikosta neljään, koska riittävien taitojen hankkiminen kahdessa opintoviikossa on nykyopiskelijoille osoittautunut vaikeaksi sekä opettajalle haastavaksi opettaa. Työssäoppimista on sekä uudessa että vanhassa opetussuunnitelmassa saman verran, mutta ravihevosten hoitamista on hieman vähemmän lisääntynees-

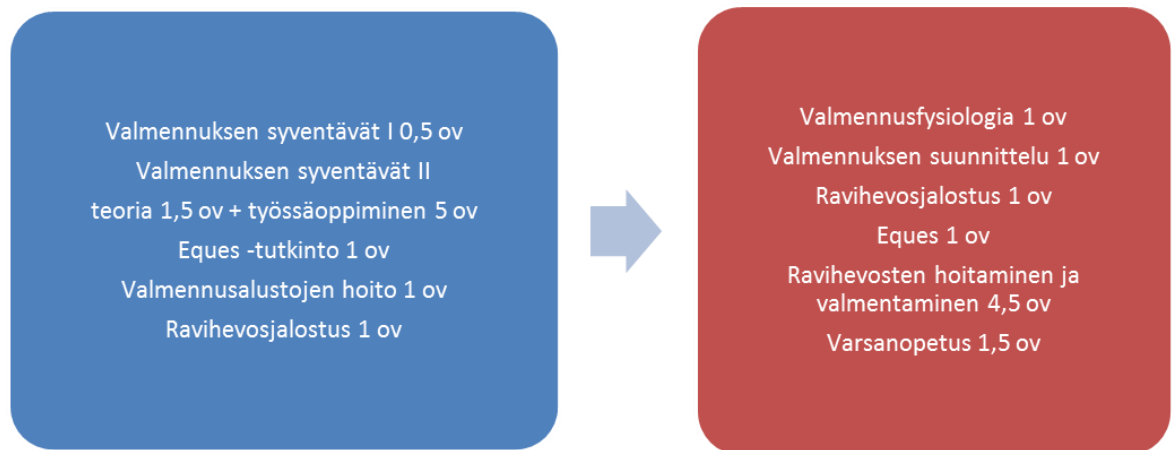
tä kengityksestä johtuen. Tässä tutkinnon osassa on jo aiemminkin painotettu työssäoppimista, koska sitä on ollut ja on edelleenkin noin neljä viidesosaa.

Kuvio 17. Ravihevosten hoitaminen – tutkinnon osan kurssit vanhan opetussuunnitelman mukaan vasemmalla, oikealla uuden opetussuunnitelman mukaan.

Eri-ikäisten ravihevosten valmentaminen. Erikoistavista tutkinnon osista eniten teoriaopiskelua sisältää eri-ikäisten ravihevosten valmentaminen. Nimensä mukaisesti tutkinnon osa sisältää käytännön valmennuksen ja varsanopetuksen lisäksi valmennuksen teoriaopintoja. Vanhassa opetussuunnitelmassa valmennuksen teoriaopiskelu on nimetty roomalaisin numeroin. Uuteen opetussuunnitelmaan nämä nimettiin uudelleen valmennusfysiologiaksi ja valmennuksen suunnitteluksi kuvaamaan paremmin mitä osaamista nämä oppimisen seurantakohteet sisältävät. Ravihevosjalostus ja Eques pysyvät ennallaan. Eques – tutkinto on osoitus Kaustisen toimipaikan kansainvälisyydestä ja se sopii sisällöltään tämän tutkinnon osan tutkinnon perusteisiin. Eques on järjestetty vuodesta 2002 alkaen ja siihen osallistuvat kaikki Kaustisen toimipaikassa opiskelevat nuoret. Eques on kansainvälinen hevostenhoitajatutkinto, jonka ovat perustaneet ja jota järjestävät Ruotsista Travskolan Wången, Ranskasta AFACEC:in neljä oppilaitosta (Grosbois, Graignes, Mont de Marsan ja Cabries) ja Suomesta Kaustisen toimipaikka. Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa kansainvälisen vaatimustason mukaisissa hevostenhoitajan työtehtävissä; kielikokeessa, ns. tallitehtävässä ja hevosen ajossa. Eques – tutkinnon vastaanottajat ovat ulkomaisia alan ammattiopettajia. Valmennusalustojen hoito – kurssi poistuu siirtyen sisällöltään valmennuksen suunnittelu ja ravihevosten hoitaminen ja valmentaminen – oppimisen seurantakohteiden alle. Uudes-

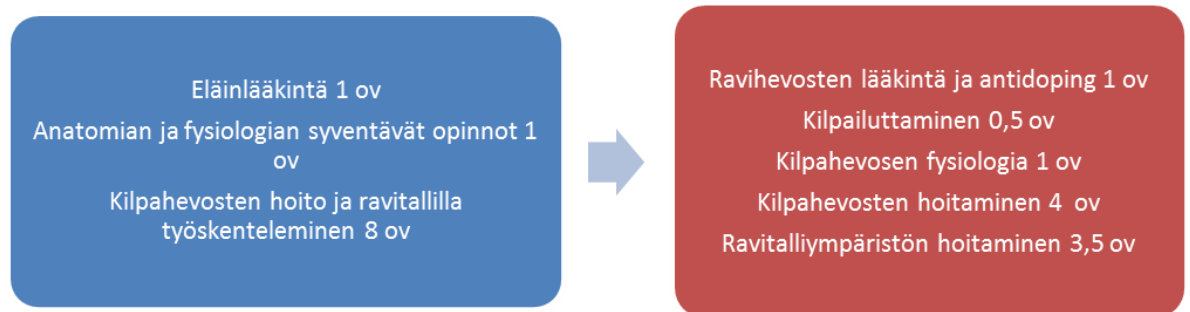
sa opetussuunnitelmassa varsanopetus on nostettu omaksi oppimisen seuranta-kohteeksi, vanhassa se on sisältynyt valmennuksen syventävät II – kurssin sisälle. Suoranaisen työssäoppimisen määrä lisääntyy opetussuunnitelman uudistuksen myötä viidestä kuuteen. (Kuvio 18).

Kuvio 18. Eri-ikäisten ravihevosten hoitaminen – tutkinnon osan kurssit vanhan opetussuunnitelman mukaan vasemmalla, oikealla uuden opetussuunnitelman mukaan.

Kilpahevosten hoitaminen ja ravitallilla työskenteleminen. Kilpahevosten hoitaminen ja ravitallilla työskenteleminen – tutkinnon osassa kurssit muuttuvat lähes suoraan oppimisen seuranta-kohteiksi (kuvio 19). Nimeämisessä on tehty pieniä muutoksia. Eläinlääkintä muuttuu ravihevosten lääkinnäksi ja antidopingiksi, anatomian ja fysiologian syventävät opinnot kilpahevosen fysiologiaksi. Uutena oppimisen seuranta-kohteena on kilpailuttaminen. On todettu puutteita opiskelijoiden osaamisessa raviurheilun lisenssijärjestelmässä, ravihevosen ilmoittamisessa kilpailuihin Suomessa ja ulkomailla sekä hevosten tuonnissa ja viennissä. Tutkinnon perusteissa vaaditaan tämä osaaminen, eikä näitä asioita opiskella C-ajolupakurssilla, joka kuuluu eri-ikäisten ravihevosten valmentaminen – tutkinnon osaan. Oppimisen seuranta-kohteeksi kilpailuttaminen sisältää tämän osaamisen, tutkinnon perusteiden (Opetushallitus 2014a, 47) mukaan opiskelijan tulee osata toimia vastuullisena hoitajana kilpailumatkoilla ja -paikalla. Kilpailuttaminen – oppi-

sen seurantakohteen myötä työssäoppimisen määrä tutkinnon osassa pienenee puoli opintoviikkoa, mutta sitä jää vielä seitsemän ja puoli.

Kuvio 19. Kilpahevosten hoitaminen ja ravitallilla työskenteleminen – tutkinnon osan kurssit vanhan opetussuunnitelman mukaan vasemmalla, oikealla uuden opetussuunnitelman mukaan.

Valinnainen tutkinnon osa. Valinnaisena tutkinnon osana Kaustisen toimipaikassa tarjotaan ravihevosen ajaminen, hevosen kanssa luonnossa liikkuminen, hevosjalostus ja siitoshevosten hoitaminen sekä hevosklinikka-avustajana toimiminen. Opiskelija valitsee vähintään yhden neljästä. Kaikki valinnaiset tutkinnon osat järjestetään työssäoppien. Vanhassa opetussuunnitelmassa näitä tutkinnon osia ei ole tarkemmin kirjoitettu auki, koska koko tutkinnon osa on suoritettu työssäoppien. Ainoastaan hevosen kanssa luonnossa liikkuminen – valinnaisessa työssäoppimisen lisäksi on suoritettu erillispätevyys EA2 –kurssi. Uuteen opetussuunnitelmaan valinnaiset tutkinnon osat avattiin oppimisen seurantakohteina kuten muutkin tutkinnon osat. Tämän nähdään helpottavan myös työssäoppimista ja sen arviointia, koska oppimisen seurantakohteilla voidaan varmistaa, että opiskelija hankkii osaamista kaikista vaadituista tutkinnon osan aiheista.

Ravihevosen ajaminen – tutkinnon osa jakautuu viiteen oppimisen seurantakohteeseen: 1) ravihevosten hoito, 2) valmentaminen, 3) valjastus, perus- ja lisävarusteet, 4) työaikojen ja – turvallisuuden noudattaminen ja 5) työryhmän jäsenenä työskentely ja käyttäytyminen. Hevosen kanssa luonnossa liikkuminen – tutkinnon osassa on enemmän oppimisen seurantakohteita. Ne ovat: 1) ratsastusreitin tur-

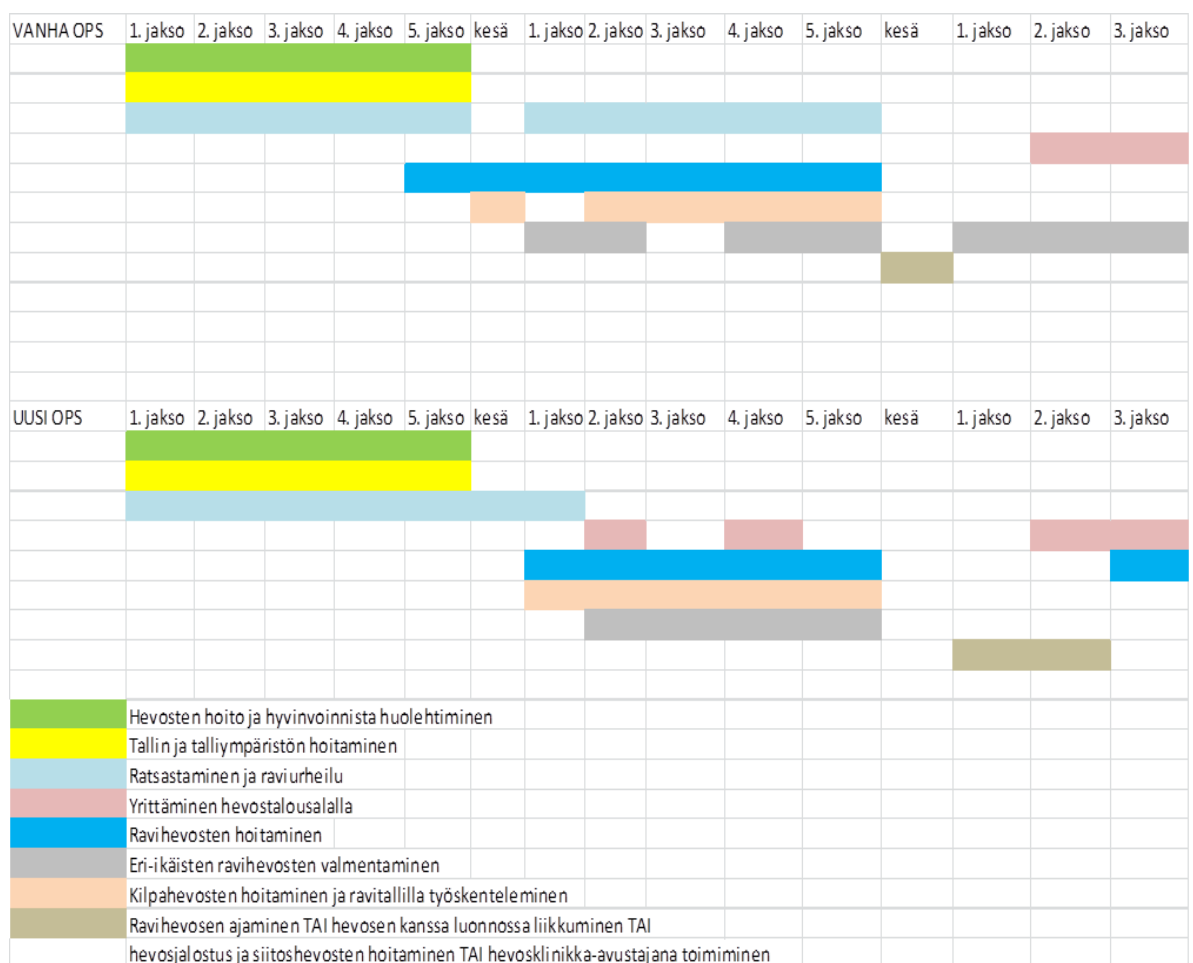
vallinen suunnittelu ja hevosten valinta, 2) asiakaspalvelu, 3) maastoratsastus, 4) ajaminen, 5) maastoruokailu, 6) luonnon ja kulttuurin tuntemus, 7) EA2 ja 8) työaikojen ja - turvallisuuden noudattaminen. Hevosjalostus ja siitoshevosten hoitaminen – tutkinnon osa koostuu viidestä oppimisen seurantakohteesta: 1) siitostammojen ja eri-ikäisten varsojen hoitaminen ja ruokinta, 2) varsojen opetus, 3) kasvatus ja jalostus, 4) työaikojen ja – turvallisuuden noudattaminen ja 5) työyhteisön jäsenenä työskentely ja käyttäytyminen. Hevosklinikka-avustajana toimiminen – tutkinnon osassa oppimisen seurantakohteita on seitsemän: 1) hevosten käsittely, 2) toimenpiteissä avustaminen, 3) välineiden, laitteiden ja tilojen huoltaminen ja kunnossapito, 4) toimistotyöt ja tietojenkäsittelyohjelmien käyttö, 5) asiakaspalvelu, 6) työaikojen ja – turvallisuuden noudattaminen ja 7) työyhteisön jäsenenä työskentely ja käyttäytyminen.

5.3.3 Ammatillisten opintojen eteneminen ja sijoittuminen

Opetussuunnitelman kehittämistyössä käytiin läpi myös opintojen eteneminen ja sijoittuminen tutkinnon osittain. Tulevan rahoitusmuutoksen vuoksi tulevaisuudessa on tärkeää, että opiskelijat saavat suoritettua tutkinnon osia, jolloin opintojen eteneminen tutkinnon osittain on oleellista. Tällä hetkellä tutkinnon osat hevosten hoito ja hyvinvoinnista huolehtiminen sekä tallin ja talliympäristön hoitaminen suoritetaan ensimmäisen opiskeluvuoden aikana, ammattiosaamisen näyttö suoritetaan jaksossa 5. Nämä ovat pakollisia tutkinnon osia ja molemmat sisältävät alan perustietoja ja – taitoja. Uudessa opetussuunnitelmassa nämä tutkinnon osat suoritetaan samalla aikataululla kuin vanhassa. (Kuvio 20).

Ratsastaminen ja raviurheilu – tutkinnon osan opinnot ovat vanhassa opetussuunnitelmassa kestäneet toisen opiskeluvuoden kevääseen. Uudessa opetussuunnitelmassa opinnot toteutetaan niin, että ratsastaminen ja raviurheilu – tutkinnon osan ammattiosaamisen näyttö tehdään toisen opiskeluvuoden ensimmäisen jakson päätteeksi. Pakollinen tutkinnon osa yrittäminen hevoseläimäalalla on haluttu jättää mahdollisimman myöhään, koska se sisältää nimensä mukaisesti yrittäjyysopintoja sekä liiketoimintasuunnitelman laatimisen. Nämä opinnot ovat monesti hankalia käytännön työn tekijöille, etenkin koska nuoret opiskelijat eivät vielä näe

yrittäjien perustamista ajankohtaiseksi. Vanhassa opetussuunnitelmassa yrittäminen hevostalousalalla – opinnot on sijoitettu kolmannen vuoden toiseen ja kolmannen jaksoon eli aivan opintojen loppuun. Uudessa opetussuunnitelmassa niitä on haluttu hieman hajottaa, koska opiskelijat ovat nähneet asioiden opiskelun vaikeaksi, kun kaikki tulevat tiiviissä paketissa. Uudessa opetussuunnitelmassa yrittäjyysopintoja on toisen vuoden toisessa ja neljännessä jaksossa pääpainon ollessa kuitenkin edelleen kolmannen opiskeluvuoden toisessa ja kolmannessa jaksossa. (Kuvio 20).

Kuvio 20. Opintojen eteneminen ja sijoittuminen tutkinnon osittain vanhassa ja uudessa opetussuunnitelmassa.

Ravihevosten hoitamiseen erikoistavien opintojen sijoittelua muutettiin hieman. Aiemmin ravihevosten hoitaminen aloitettiin ensimmäisen vuoden viidennestä jaksosta jatkuen toisen opiskeluvuoden kevääseen. Uudessa opetussuunnitelmassa

ravihevosten hoitamista opiskellaan toisen opiskeluvuoden kaikissa jaksoissa sekä työssäoppien vielä kolmannen opiskeluvuoden kolmannessa jaksossa. Tämä työssäoppiminen katkaisee raskaita teoriaopintoja yrittäjyydestä sekä mahdollistaa työelämäverkostojen laajentamisen juuri valmistumisen kynnyksellä. Toisaalta ajatus tutkinnon osittain suoritettavista opinnoista ei tämän tutkinnon osan kohdalla toteudu. Eri-ikäisten ravihevosten ajaminen sekä kilpahevosten hoitaminen ja ravi-tallilla työskenteleminen – tutkinnon osat tiivistettiin uuteen opetussuunnitelmaan toisen opiskeluvuoden aikana suoritettaviksi. Uudessa opetussuunnitelmassa valinnainen tutkinnon osa suoritetaan kolmannen opiskeluvuoden syksyllä aiemman toisen ja kolmannen opiskeluvuoden välisen kesän sijaan. (Kuvio 20).

Kaiken kaikkiaan tutkinnon osien suorittamista saatiin selkeytettyä siten, että vanhassa opetussuunnitelmassa suoritettiin neljässä jaksossa neljää eri tutkinnon osaa, kun uudessa suoritetaan kahdessa jaksossa neljää tutkinnon osaa. Muissa jaksoissa suoritetaan kahta tai kolmea tutkinnon osaa. Merkittävin muutos uudessa opetussuunnitelmassa on se, että ratsastaminen ja raviurheilu - tutkinnon osa saadaan aiemmin valmiiksi. Yhä edelleen ensimmäisen opiskeluvuoden lopussa saadaan kaksi tutkinnon osaa valmiiksi ja toisen opiskeluvuoden päätteeksi kolme. Ammatilliset opinnot päättyvät kolmannen opiskeluvuoden kolmanteen jaksoon ja mikäli opiskelija on suorittanut vapaasti valittavat opinnot, valmistuu hän kolmannen jakson lopussa. Uudessa opetussuunnitelmassa on toisen ja kolmannen opiskeluvuoden välisenä kesänä mahdollisuus suorittaa vapaasti valittavia opintoja, vanhassa opetussuunnitelmassa vapaasti valittavat opinnot sijoittuivat jaksoon neljä kolmantena opiskeluvuotena.

6 TUTKIMUSMENETELMÄT JA – AINEISTO

6.1 Tutkimusmenetelmät

Tutkimusmenetelmät jaetaan määrälliseen eli kvantitatiiviseen tutkimusmenetelmään ja laadulliseen eli kvalitatiiviseen tutkimusmenetelmään (Vilkkä 2005, 49 - 50). Hirsjärvi, Remes ja Sajavaara (2009, 140) kuvaavat, että kvantitatiivisessa tutkimuksessa keskeisiä asioita ovat aiemmat teoriat, hypoteesien esittäminen, käsitteiden määrittely ja johtopäätökset aiemmista tutkimuksista. Myös koejärjestelyt tai aineiston keruun suunnitelmat, perusjoukko ja siitä otettava otos, muuttujien muodostaminen taulukkomuotoon, aineiston saattaminen tilastolliseen muotoon ja päätelmien teko havaintoaineiston tilastolliseen analysointiin perustuen ovat keskeisiä. Kvalitatiivisen tutkimuksen tyypillisiin piirteisiin kuuluvat Hirsjärven ym. (2009, 164) mukaan se, että tutkimus on luoteeltaan kokonaisvaltaista tiedon hankintaa ja aineisto kootaan todellisissa tilanteissa. Heidän mukaan ihmistä suositaan tiedon keruun instrumenttina ja aineistoa käsitellään monitahoisesti ja yksityiskohtaisesti. Edelleen aineiston hankinnassa suositaan laadullisia metodeja ja kohdejoukko valitaan tarkoituksenmukaisesti tapausten ollessa ainutlaatuisia. Aineiston tulkinta on tämän mukaista ja tutkimussuunnitelma muotoutuu tutkimuksen edetessä ja suunnitelmia voidaan muuttaa. Tutkimusmenetelmän valinnassa haetaan vastausta kysymykseen millaista tietoa tutkimuksella tavoitellaan (Vilkkä 2005, 51). Hänen mukaan tutkimusongelma, tutkimuskysymykset ja tiedonintressi suuntaavat toimeksiantajan ohella tutkimusmenetelmän valintaa.

Tässä tutkimuksessa käytettiin kvalitatiivista tutkimusmenetelmää. Tiedonhankinnan strategiana käytettiin toimintatutkimusta, joka on yksi kvalitatiivisen tutkimuksen tiedonhankintastrategioista (Metsämuuronen 2008, 16). Tätä on kuvattu tarkemmin kappaleessa 5.2. Tässä tutkimuksessa selvitettiin työelämän ja opiskelijoiden käsityksiä ja näkökulmia hevostenhoitajan ammatin osaamis- ja taitovaatimukseen, hevostalouden perustutkinnon opetussuunnitelmaan, opetuksen järjestämiseen ja tarvittaviin tukitoimiin. Tutkittavien kohdejoukko oli pieni ja heiltä haluttiin syventävää tietoa. Aineistoa tarkasteltiin monitahoisesti ja yksityiskohtaisesti.

6.2 Tutkimusaineisto ja aineiston keruu

Tutkimusaineiston keruumenetelmiä ovat kysely, haastattelu, havainnointi ja dokumenttien käyttö (Hirsjärvi ym. 2009, 191 - 192). Hirsjärven ja Hurmeen (2000, 34 - 36) mukaan tiedonhankintaa voidaan suunnata haastattelutilanteessa. Haastattelu on sopiva aineistonkeruumenetelmä, kun haastateltavan puhe halutaan sijoittaa laajempaan kontekstiin. Haastattelussa voidaan motivoida henkilöitä paremmin kuin lomaketutkimuksessa, haastateltavalla on enemmän mahdollisuuksia tulkita kysymyksiä ja tavoitettavuus on parempi. Nämä haastattelun edut tukivat aineistonkeruumenetelmän valintaa.

Hirsjärvi ym. (2009, 208-209) jakavat haastattelun kolmeen eri lajiin: lomakehaastatteluun, avoimeen haastatteluun ja teemahaastatteluun. Lomakehaastattelussa eli strukturoidussa haastattelussa haastattelu tapahtuu lomakkeen mukaan, jossa kysymysten ja väitteiden muoto on täysin määrätty, samoin niiden esittämisjärjestys. Avoimessa haastattelussa eli strukturoimattomassa haastattelussa keskustellaan asioista, jolloin haastateltavan ajatukset, mielipiteet, tunteet ja käsitykset tulevat aidosti vastaan keskustelun edetessä. Teemahaastattelu on edellisten väli-muoto, jossa haastattelun teemat on ennalta määritetty, mutta kysymysten tarkka muoto ja esittämisjärjestys puuttuvat. Hirsjärvi ja Hurme (2000, 47) käyttävät teemahaastattelusta myös nimityksiä puolistrukturoitu tai puolistandardoitu haastattelu. Haastattelu voidaan toteuttaa yksilöhaastatteluna, parihaastatteluna tai ryhmähaastatteluna (Hirsjärvi ym. 2009, 210).

Tässä tutkimuksessa tutkimusaineistona olivat työelämän ja opiskelijoiden haastattelut. Haastattelulajiksi valittiin teemahaastattelu ja haastattelun teemat olivat molempien ryhmien edustajille samat. Teemoiksi muodostuivat työelämässä tarvittava osaaminen, hevostenhoitajan opetussuunnitelma, opetuksen järjestäminen, työssäoppiminen ja itsenäiseksi ammattilaiseksi kasvattaminen. Haastattelut olivat yksilöhaastatteluja. Opinnäytetyöntekijä päätyi yksilöhaastatteluihin, koska arvioi haastatteluiden olevan luontevampia ja vapautuneempia, kun haastattelussa keskustellaan kahdestaan. Tällöin kaikkien mielipiteet tulevat varmemmin selviksi ja niitä pohditaan useammalta eri kannalta. Myös tarkentavien kysymysten esittäminen on helpompaa.

Haastatteluita tehtiin yhteensä kuusi, kolmelle työelämän edustajalle ja kolmelle opiskelijaedustajalle. Opinnäytetyön tekijä valitsi haastateltavat toimeksiantajan, käytännössä koulutuspäällikön tuella. Työelämän edustajista kaksi oli ravivalmentajayrittäjiä ja yksi tallimestari. Kaikki työelämän edustajat ovat toimineet hevostenhoitajaopiskelijoiden työssäoppimisen ohjaajina ja työskentelevät Kaustisella Nikulan ravikeskuksen alueella tai sen läheisyydessä. Iältään he olivat 23 - 38 – vuotiaita. Opiskelijaedustajat olivat ensimmäisen vuosikurssin opiskelijoita ja aloitaneet siten hevostenhoitajaopinnot syksyllä 2014. Iältään he olivat 16 - 20 – vuotiaita.

Haastattelut sovittiin henkilökohtaisesti opinnäytetyön tekijän kanssa. Kukaan ei kieltäytynyt haastattelusta. Haastattelusta sovittaessa opinnäytetyön tekijä kertoi tutkimuksen tavoitteista ja haastattelun luottamuksellisuudesta, kysyi luvan nauhoittamiseen sekä antoi haastattelun teemat paperilla etukäteen tutustuttavaksi. Haastattelut tehtiin toukokuun alussa 2015 oppilaitosympäristössä Keski-Pohjanmaan ammattiopistossa, Kaustisen ja Perhon toimipaikoissa yhtä lukuun ottamatta, mikä suoritettiin haastateltavan kotona. Opinnäytetyöntekijä teki kaikki haastattelut itse. Haastattelut nauhoitettiin ja ne suoritettiin luottamuksellisesti. Oppilaitosympäristössä haastateltavat keskittyivät haastatteluun ja ne sujuivat jouhevasti. Kaksi haastateltavaa oli myöhässä sovitusta ajasta, mutta tämä ei kuitenkaan haitannut haastattelun toteutusta eikä sen sujumista. Kotona suoritettussa haastattelussa paikalla ollut lapsi aiheutti keskeytyksiä haastatteluun. Haastattelut kestivät noin tunnin, lyhyin haastattelu 42 minuuttia ja kaksi pisintä tunti kymmenen minuuttia. Haastateltavat ja haastattelija olivat kaikissa tapauksissa entuudestaan tuttuja. Etenkin työelämän edustajien haastattelu oli alusta alkaen luontevaa keskustelua. Opiskelijoiden kohdalla oli alussa hieman jännittyneisyyttä, mikä kuitenkin väheni keskustelun myötä nopeasti. Nauhoitukset olivat vain opinnäytetyöntekijän hallussa ja tulokset esitetään niin, ettei haastateltavia voi tunnistaa. Haastateltaville etukäteen annetut haastattelun teemat ovat liitteessä 1 ja liitteessä 2 haastattelijan teemat ja tarkemmat kysymykset. Haastattelija eli opinnäytetyön tekijä joutui tekemään jonkin verran tarkentavia kysymyksiä ja johdattelemaan keskustelua etenkin opiskelijoita haastatellessa.

6.3 Tulosten analysointi

Tutkimusaineiston keräämisen jälkeen se tulee muuttaa tutkittavaan muotoon. Haastatteluaineiston kohdalla se tulee muuttaa tekstimuotoon, jota kutsutaan litteroinniksi (Vilkkä 2005, 115). Litterointi on aikaa vievää ja työlästä, joten se voidaan tehdä sanasta sanaan tai osittain. Hän toteaa edelleen, että litteroinnin tarkkuus riippuu tutkimuksen tavoitteista ja lähestymistavoista.

Hirsjärven ym. (2009, 221) mukaan tutkimuksen ydinasia on analysointi, tulkinta ja johtopäätösten teko. Analyysivaiheessa selviää ongelmien vastaukset tai se, miten ongelmat olisi pitänyt asettaa. Eskola ja Suoranta (2008,137) puolestaan toteavat analyysin tarkoituksiksi luoda aineistoon selkeyttä ja tuottaa uutta tietoa tutkittavasta asiasta. Analyysia voidaan tehdä monin eri tavoin. Hirsjärvi ym. (2009, 224) jakavat aineiston analyysitavat kahteen; selittämiseen ja ymmärtämiseen pyrkiviin lähestymistapoihin. Tilastollista analyysia ja päätelmien tekoa käytetään usein selittämiseen pyrkivässä lähestymistavassa, kun taas ymmärtämiseen pyrkivässä lähestymistavassa käytetään laadullista analyysia ja päätelmien tekoa. Edelleen he kuvaavat, että laadullisen aineiston tavallisimmat analyysimenetelmät ovat teemoittelu, sisällönerittely, diskurssianalyysi ja keskustelunanalyysi.

Tuomen ja Sarajärven (2012, 91) mukaan sisällönanalyysi on perusanalyysimenetelmä, jota voidaan käyttää kaikissa laadullisen tutkimuksen perinteissä ja se voidaan liittää erilaisiin analyysikokonaisuuksiin. He toteavat myös, että useimmat erinimiset laadullisen tutkimuksen analyysimenetelmät perustuvat sisällönanalyysiin. Tuomi ja Sarajärvi (2012, 92) kuvaavat analyysin etenemistä seuraavasti:

- 1) Päätä, mikä aineistossa on kiinnostavaa
- 2) Käy aineisto läpi, erota ja merkitse kiinnostavat asiat. Kaikki muu jää pois aineistosta. Kerää merkityt asiat yhteen, erilleen muusta aineistosta
- 3) Luokittele, teemoita tai tyypittele aineisto
- 4) Kirjoita yhteenveto

Tässä tutkimuksessa opinnäytetyöntekijä litteroi kaikki haastattelut pikkutarkasti sanasta sanaan. Tutkimusaineiston analysointi alkoi jo haastatteluiden aikana ja se jatkui litterointivaiheessa, jonka yhteydessä opinnäytetyöntekijä kuunteli haastatteluita useita kertoja. Opinnäytetyöntekijä luki haastatteluita myös paperilta. Näin tutkimusaineistosta nousivat esiin olennaiset asiat, jotka kerättiin erilliseen word – tiedostoon teemoittain ja ryhmittäin opiskelijat - työelämä. Suorat lausumat alleviivattiin litteroiduista haastatteluista. Tutkimusaineiston käsittely noudatti Tuomen ja Sarajärven (2012, 92) mukaista sisällönanalyysiä. Osa aineistosta jätettiin huomiotta. Tutkimusaineiston käsittely teemoittain ja haastatteluryhmittäin mahdollisti aineiston tiivistämisen ja luokittelun. Hirsjärvi ja Hurme (2000, 143 - 151) kuvaavat analyysin vaiheita aineiston kuvailusta luokitteluun, yhdistelyyn ja tulkintaan. Tämän tutkimuksen analysointi toteutui myös Hirsjärven ja Hurmeen kuvailun mukaisesti.

7 TUTKIMUKSEN TULOKSET

Tutkimuksen tulokset käydään läpi teemoittain. Teemoista eniten keskustelua herättivät työelämässä tarvittava osaaminen ja itsenäiseksi ammattilaiseksi kasvataminen. Tuloksissa on eritelty haastateltavat kahteen ryhmään, opiskelijoihin ja työelämän edustajiin. Työelämän edustajat käsittävät ravivalmentajat ja tallimestarin. Tulokset esitetään pääosin sanallisessa muodossa ja ne sisältävät myös suoria lainauksia, jotka on sisennetty. Viimeiseen kappaleeseen on nostettu esille haastattelukysymysten yhteydessä tai niiden ulkopuolella esiin tulleita asioita, vaikka osa aineistosta jätettiin huomiotta.

7.1 Työelämässä tarvittava osaaminen

Haastattelut aloitettiin työelämässä tarvittava osaaminen – teemalla. Kysymykset käsittelivät hevostenhoitajan työnkuvan muutosta ennen ja nyt, hevostallien asiakkaiden ja asiakkuuksien muutosta ja hevostenhoitajan osaamisvaatimuksia ja taitoja. Osaamisvaatimuksista ja taidoista esitettiin tarkentavia kysymyksiä kaikille hevostenhoitajille tarvittavasta osaamisesta ja ravihevosiin erikoistuvien hevostenhoitajien osaamisesta.

7.1.1 Työnkuvan muutos

Hevostenhoitajan työnkuvan nähtiin muuttuneen viimeisen viiden vuoden aikana. Opiskelijat näkivät alan menneen eteenpäin siten, että hevosten suoritukset ovat parantuneet ja kilpailu koventunut, jolloin hevostenhoitajan työ on psyykkisesti koventunut ja vastuu lisääntynyt. Työ ei ole fyysisesti niin raskasta tekniikan kehittämisen vuoksi, mutta vaatii enemmän tarkkailua ja uusien hoitomuotojen osaamista. Hevostenhoitajan on oltava vieläkin tarkempi ja nähdä onko hevonen terve.

Työelämän edustajien mielestä hevostenhoitajan perustyö ei ole vuosien saatossa muuttunut mihinkään, mutta hevosten jalkojen hoitoon ja terveyteen panostetaan enemmän kuin aiemmin. Mediaosaaminen on tullut hevostenhoitajan ammattiin, hevostenhoitajia on nostettu enemmän julkisuuteen ja heitä esimerkiksi haastatel-

laan valtakunnallisiin televisiolähetyksiin. Asiakaspalvelutehtävien ja – tilanteiden nähtiin lisääntyneen, koska hevosenomistajuus on muuttunut ja perinteinen hevoskulttuuri on vähentynyt.

Hevostallien asiakkuudet ovat muuttuneet molempien haastatteluryhmien mielestä. Asiakkaat ovat vaativampia kuin aiemmin ja haluavat tietää enemmän, toisaalta taas osa omistajista on omistajia vain ”paperilla”, eivätkä tiedä hevosesta eläimenä mitään.

No se alkaa mennä siihen eläinten inhimillistämiseen, tulee enemmän vaatimuksia kuinka tarkasti sitä pitää hoitaa, kun ennen hevonen tuotiin valmennukseen ja toivottiin että se juoksee eikä haluttu vaikuttaa sen kummemmin mihinkään. Nyt halutaan olla näkemässä ja tietämässä tarkemmin että mitä sille tehdään.

Voi olla että ne sekaantuu nykyään enemmän valmennukseen, joskus ennen vanhaan on luotettu valmentajaan paljon enemmän.

Työelämän edustajat olivat samaa mieltä, että asiakkaat ovat tänä päivänä vaativampia. Lisääntynyt kimppaomistaminen on saanut aikaan sen, että ravitalleilla liikkuu enemmän ihmisiä, joille hevonen eläimenä on vieras.

Ennen hevoset tuli valmennukseen vanhoilta isänniltä joilla oli ollu eläimiä koko ikänsä. Nykyään niitä rupeaa tulemaan semmoisilta ihmisiltä, joilla ei ole mitään tietoa eläimistä.

7.1.2 Hevostenhoitajan osaamisvaatimukset ja taidot

Hevosten käsittelytaito ja perustuntemus hevosesta, terveys ja ruokinta sekä irtokengän kiinnilaittotaito nousivat opiskelijoiden vastauksissa tärkeimmiksi osaamisvaatimuksiksi kaikille hevostenhoitajille erikoistumisesta riippumatta. Työelämän edustajien vastaukset noudattivat samaa linjaa; hevosten käsittelytaito, hevosen kanssa oleminen, ruokinta, anatomia ja fysiologia, valmennus ja kengitys.

Ravihevosten hoitamiseen erikoistuvat hevostenhoitajat tarvitsevat opiskelijoiden mielestä nimenomaan hevosten jalkojen terveyteen liittyvää osaamista.

Siinä korostuu vammojen hoitaminen ja niiden ehkäisy ja lajinomais-
ten harjoitusten perusteella tulevat vaivat.

Tämän asian työelämän edustajat nostivat esiin työnkuvan muutos – kysymyksen yhteydessä, että hevosten jalkojen hoitoon ja terveyteen panostetaan enemmän kuin aiemmin. Kuitenkaan työelämän edustajat eivät nostaneet jalkojen hoitoon liittyvää osaamista enää esille kysyttäessä hevostenhoitajan osaamisvaatimuksista ja taidoista.

Mitä taito on hevostenhoitajan ammatissa – kysymykseen kaikki haastateltavat vastasivat hevosten käsittelytaidon, hevosen ”lukemisen” ja sen, että hyvä hevostenhoitaja tulee toimeen erilaisten hevosten kanssa. Kaikki työelämän edustajat korostivat myös aitoa kiinnostusta ja sitoutumista alalle.

7.2 Hevostalouden perustutkinnon opetussuunnitelma

Opetussuunnitelma – teeman ympärille oli laadittu kysymyksiä koskien kolmea osa-aluetta: 1) tutkinnon peruste uudistusta, 2) koulukohtaista opetussuunnitelmaa ja 3) opetuksen järjestämistä. Ennen haastattelukysymyksiä opinnäytetyöntekijä esitteli hevostalouden perustutkinnon tutkinnon peruste uudistusta ja muutoksia pääpiirteittäin. Samoin ennen toisen osa-alueen kysymyksiä koulukohtainen opetussuunnitelman rakenne ja sisältö käytiin läpi.

7.2.1 Tutkinnon peruste uudistus

Osaamisperusteisuus ja aikamääreisyyden poistuminen herätti opiskelijoissa hämmennystä.

Kai se on vähän outoa.

No hämmentäähän se, mutta toisaalta auttaahan se edistymään. Kun opiskelijat on eritasoisia, niin auttaa se vielä pääsemään omalla tahdillansa kiinni siihen. Tottahan se tavallaan helpottaa, mutta tottuminen. Sekavaksihan se ensin menee.

Alkuhämmennyksen jälkeen opiskelijat näkivät osaamisperusteisuudessa hyviäkin puolia, mutta epäileväisinä. Opiskelijat näkivät osaamisperusteisuuden myös uhkana, että koulutuksen taso laskee.

Aina voi osaamista kehittää. Että sit jos kouluttaminen menee liian pikaiseks, että osaako ne hevostenhoitajat sit tulevaisuudessa niin hyvin niitä hommia. Sillai jos on jo jossain tosi hyvä, niin voihan se olla hyödyks että voi nopeuttaa niitä opintoja.

Työelämän näkemys osaamisperusteisuuteen oli kielteinen.

Sehän kuulostaa hyvältä, mutta mun mielestä tässä koulussa tulee omalta osaltaan se vaara jopa että liian nopeasti pystyy valmistumaan. Vaikka olis tehnyt paljonkin tätä hommaa, niin sitä rutiinia tarvitaan ja pitää nähdä erilaisia systeemejä. Kuitenkin koulussa opetetaan se miten oikeasti pitäis tehdä, eikä se miten helpoiten aidan alta pääsee.

Kuulostaa hyvältä, mutta toisaalta se eriarvoistaa näitä opiskelijoita ja syyllistää vielä opettajiakin.

Vaikea ajatella, mutta jos se todella tulee tarkoittamaan sitä, että läsnäolo ei olekaan enää tärkeätä, jos ne pystyy vaan osoittamaan osaamisensa, niin kyllä se kuulostaa pelottavalta, että miten tää tulee sit menemään.

Oppiaineiden nimenmuutokset osaamisperusteisiksi nähtiin selkeyttävänä asiana. Opiskelijoiden mielestä uudet nimet kertovat selkeämmin jo etukäteen opetettavista sisällöistä.

7.2.2 Koulukohtainen opetussuunnitelma

Opinnäytetyöntekijän laatimaa koulukohtaista opetussuunnitelmaa käytiin läpi haastattelun yhteydessä. Yksi kolmesta haastatellusta opiskelijasta oli lukenut sitä oma-aloitteisesti vapaa-ajalla ennen uutta jaksoa ja tutustunut etukäteen tuleviin kursseihin. Hän näki sen tarpeelliseksi. Muut kaksi haastateltua opiskelijaa olivat tutustuneet opetussuunnitelmaan vain oppitunneilla, kun opettajat ovat esitelleet jakson alussa uudet kurssit.

Yhden työelämän edustajan mielestä koulukohtaista opetussuunnitelmaa ei tarvita, koska valtakunnallinen opetussuunnitelma on olemassa. Kaksi työelämän edustajaa näki koulukohtaisen opetussuunnitelman hyvänä asiana. Toinen korosti sen merkitystä nimenomaan opettajille ja työssäoppimisen ohjaajille, toinen näki sen mahdollisuutena selvittää opiskelijoiden vanhemmille, mitä opetus ja opiskelu oppilaitoksessa on. Molemmat epäilivät jaksavatko nuoret lukea opetussuunnitelmaa. Koulukohtaisen opetussuunnitelman rakenteeseen tai sisältöön ei kummankaan ryhmän haastateltavilla ollut muutosehdotuksia.

7.2.3 Osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen

Kaikki haastatellut opiskelijat olivat hyvin yksimielisiä siitä, että opiskelijoiden osaamista tulee tunnistaa ja tunnustaa käytännön tallitoissa. Työelämän edustajista kaksi oli samaa mieltä opiskelijoiden kanssa, että työskentely tallissa käytännön työtehtävissä on ainoa oikea tapa tunnistaa ja tunnustaa osaamista. Yhden työelämän edustajan kanta osaamisen tunnistamiseen ja tunnustamiseen oli se, että vain dokumentoituja erillispätevyyksiä, kuten esimerkiksi C-ajolupa ja ensiapukurssi voidaan tunnustaa, mutta ei muuta. Hän kieltäytyi ajattelemasta uusien tutkinnon perusteiden mukaan tulevaa harrastuspohjaista osaamisen tunnistamista ja tunnustamista, koska hänen mielestä 16 – 18 – vuotiaiden harrastuneisuus on nykyään niin marginaalista.

Ravihevosten hoitamiseen erikoistava tutkinnon osa eri-ikäisten ravihevosten valmentaminen ja valinnainen tutkinnon osa ravihevosen ajaminen ovat sisällöltään ja ammattitaitovaatimuksiltaan hyvin pitkälti samanlaisia. Haastatteluissa kysyttiin opiskelijoiden mielipidettä ravihevosen ajaminen – tutkinnon osan osaamisen tunnistamiseen ja tunnustamiseen, jolloin sen voisi suorittaa suoraan yhteisnäyttönä eri-ikäisten ravihevosten valmentamisen ammattiosaamisen näytön yhteydessä. Opiskelijat näkivät tämän hyvänä mahdollisuutena, mutta samalla miettivät, että on hyödyllistä suorittaa ravihevosen ajaminen – tutkinnon osa työssäoppien ennen ammattiosaamisen näyttöä.

Mut sitten taas kun ajattelee et ainahan juuri oppii, koskaan ei tiedä hevosalalla kaikkea, niin siellä käytännössä kuitenkin oppii työharjoit-

telussa lisää ja voi mennä ammattivalmentajalle jolla ei oo ennen ollu ja sit oppii uusia käytäntöjä ja tapoja.

7.3 Opetuksen järjestäminen

Opetuksen järjestämiseen liittyvissä kysymyksissä selvitettiin haastateltavien kantaa teoriaopetukseen, verkko-opintoihin ja muihin mahdollisiin uusiin opetusmenetelmiin. Opiskelijoiden haastatteluissa käytiin tarkemmin läpi tutkinnon osittain opetuksen järjestäminen. Opiskelijat näkivät anatomian, sairauksien ja terveydenhoidon sekä valmentamisen erityisen tarpeelliseksi opettaa teoriassa.

Teoriat on kuitenkin niin lyhyitä, ja niihin saa otettua käytäntöä mukaan niinku nyt on meillä otettu, niin se on ollu mun mielestä tosi hyvä. Noi mitä on ollu, niin ne on ollu tosi avaavia. Ainakin mulle itelle, kun mä oon teoriassa tosi huono ja oppisin kaiken käytännössä paremmin, niin nyt on tuntunu että oppii. Et on saatu avattua ne silleen et on ollu molempia tarpeeksi.

Pakollisissa tutkinnon osissa nähtiin tarpeelliseksi opettaa teoriaa. Erikoistavissa tutkinnon osissa opiskelijat toivoivat olevan paljon käytäntöä, mutta kukaan ei kuitenkaan osannut nimetä haastattelussa teoriakursseja, jotka voitaisiin jättää pois opetussuunnitelmasta tai opettaa vain käytännössä.

Työelämän edustajat korostivat haastatteluissa yrittäjäysopintoja, niiden järjestämistä teoriaopintoina. Kaikki näkivät nykyisen opetussuunnitelman teoria – käytäntösuhteen toimivana, eivätkä lähteneet nimeämään kursseja, joita voitaisiin opettaa vain käytännössä.

Kyllä mun mielestä täällä teoriassa ja käytännössä yritetään niitä mahdollisimman paljon yhdistää.

Verkko-opinnoista opiskelijat kokivat, että tehtäviä voisi teettää itsenäisesti verkko-opintoina, mutta totesivat että paremmin oppii lähiopetustunneilla. Työelämän edustajat epäilivät, että oppivatko opiskelijat oikeasti, jos opetus järjestetään verkko-opintoina. Yksi työelämän edustaja näki, että opettajilla on paljon käytännön kokemuksia, joista oppii paljon ja verkko-opinnoissa tämä jää hyödyntämättä.

Muissa mahdollisuuksissa opetuksen järjestämiseen nousi kaikkien opiskelijoiden kohdalla opetus etäyhteyden kautta. Etäyhteysopintoja kokeiltiin syksyllä 2014 ensimmäisen vuosikurssin opiskelijoille siten, että Perhon ja Kaustisen toimipaikkojen opiskelijat opiskelivat samaa kurssia opettajan ollessa toisessa toimipaikassa ja opetus lähetettiin etäyhteyden avulla toiseen toimipaikkaan. Kaikki opiskelijat näkivät idean hyvänä, mutta käytännössä tämä ei kenenkään mielestä toiminut, koska laitteet eivät toimineet ja aikaa meni paljon hukkaan tämän takia. Silti he uskoivat, että mikäli opettajat koulutettaisiin paremmin ja laitteet toimisivat, voisi tämä olla vaihteluna yksi opetuksen järjestämismuoto. Yksi työelämän edustaja näki uutena mahdollisuutena tekniikan kehittymisen, esimerkiksi hevosten harjoitusten kuvaamisen erilaisilla laitteilla ja materiaalin jakamisen verkossa, jolloin hevosen omistaja voi kotonaan nähdä materiaalin hevosestaan.

7.4 Työssäoppiminen

Opiskelijat olivat erityisen huolissaan siitä, että työssäoppimispaikat eivät saa odottaa saavansa valmiita työntekijöitä työssäoppijasta. Myös työpaikkaohjaajan läsnäolo ja mitä työssäoppija voi ja osaa tehdä, olivat opiskelijoiden mielestä tärkeitä asioita, joista työssäoppimispaikkoja tulee ohjeistaa etukäteen. Työelämän edustajien näkemys oli se, että opiskelijalla tulee olla riittävät tiedot ja taidot selvitäkseen työssäoppimispaikassa. Työssäoppimispaikalle ei kuitenkaan tule luoda ennakkoluuloja työssäoppijasta.

Opiskelijoiden pitäisi olla työssäoppimiseen lähtiessään niin valmiita, että pärjää siellä normaaleissa tilanteissa. Työssäoppimispaikan pitää arvioida opiskelijaa puhtaalta pöydältä, ei millään hirveillä taustatiedoilla. Työssäoppija voi olla kuin pikkuvansa, joka laitetaan maailmalle, niin se voi olla ihan toisenlainen kuin kotona. Monesti siinä käy ihan päinvastoin kuin millaisia ne on koulussa.

Työssäoppimispaikkojen parhaaseen kouluttamistapaan oli jokaisella oma, erilainen mielipiteensä. Opiskelijat vastasivat koulutuspäivän, oppaan ja puhelimitse tapahtuvan kouluttamisen. Työelämän vastaukset olivat koulutus koululla, työpaikkakäynnit ja yhden mielestä koulutusta ei tarvita.

Niin haastatellut opiskelijat kuin työelämän edustajat olivat kaikki sitä mieltä, että työssäoppijalla tulee olla etukäteen taustatietoa työssäoppimispaikasta. Yhden työelämän edustajan mukaan opiskelijoita tulee tsemrata kyselemään asioista, jotta he saisivat kaiken mahdollisen tiedon irti työssäoppimisen aikana.

7.5 Itsenäiseksi ammattilaiseksi kasvattaminen

Viimeisenä haastatteluteemana oli itsenäiseksi ammattilaiseksi kasvattaminen. Ensimmäiset kysymykset käsittelivät opiskelijoiden tuen tarvetta. Tarkemmin selvitettiin vielä asuntolanvalvojan, kuraattorin, erityisopettajan ja ryhmänohjaajan roolia. Lopuksi selvitettiin näkemyksiä ja syitä miksi opiskelijat keskeyttävät opinnot Kaustisen toimipaikassa.

7.5.1 Opiskelijoiden tuen tarve

Itsenäiseksi ammattilaiseksi kasvattaminen - teeman kysymykset herättivät paljon keskustelua. Opiskelijat näkivät, että heitä tulee kannustaa ja tukea positiivisella tavalla, heillä pitää olla kiinteä verkosto kun lähtevät pois kotoa. Opiskelijalla pitää olla hyvä olo.

Opiskelijan olosta ei saisi missään nimessä tulla epävarma. Sille ei saa tulla semmosta oloa, että se on tosi huono jossain, koska siitä on tosi vaikea lähteä eteenpäin. Pitää saada tehdä asioita jossa on hyvä ja kun joutuu tekemään asioita missä ei oo niin hyvä, niin pitää kannustaa ja opettaa tekemään oikein.

Just jotain sen tyyppistä kuin täällä nyt on. Että asuntolalla on aina joku, jos on jotain ongelmia, ja täällä opistolla on väkeä jonka juttusilla käydä ja tallillakin on.

Työelämän edustajien mielestä opiskelijat tarvitsevat paljon tukea kaikenlaisissa asioissa, kuten oppimisessa, omassa elämänhallinnassa, peruskäyttäytymisessä. Opiskelijoille on tärkeää, että heillä on äitihahmo, joka opettaa jokapäiväisiä asioita ja tuottaa niissä onnistumisen kokemuksia. Yhden työelämän edustajan mukaan on tärkeää tunnistaa, minkälaista tukea itse kukin tarvitsee.

Asuntolanvalvoja nähtiin tärkeimpänä tuen antajana ja rajojen luojana niin opiskelijoiden kuin työelämänkin mielestä.

Asuntolanvalvojan pitää olla läsnä, olla äitihahmo, johon voi tukeutua. Nuorten ongelmat ei monesti ole isoja, monesti tarvitaan vaan aikuista ihmistä olemaan läsnä ja kuuntelemaan.

Onhan se asuntolanvalvoja tärkeässä roolissa, kun porukka muuttaa ensimmäistä kertaa pois kotoa ja laitetaan kolmen tuntemattoman kanssa samaan kämppään.

Kaustisen toimipaikassa käy kuraattori tällä hetkellä noin päivän viikossa. Opiskelijat näkivät kuraattorin vieraana, eikä kuraattorin tarvetta tunnisteta.

Se on niin vähän paikalla, ettei se aja asiaa, jos ei pääse juttelemaan silloin kun on tarvis. Kuraattorin pitäis kulkea enemmän opiskelijoiden mukana ja selvittää taustoja, ei vain kysyä miten menee, koska silloin kaikki vastaa että hyvin.

Jos joku oikeesti tarvii kuraattoria, sen pitäis olla enemmän paikalla.

Työelämällä ei ollut selkeää mielipidettä kuraattorista. Yhden työelämän edustajan mukaan sellainen pitää nykyaikana olla, mutta ei osannut tarkemmin sanoa mitä tämä käytännössä tarkoittaa. Toisella työelämän edustajalla oli näkemys, että talimestarit tekevät paljon enemmän kuraattorin työtä kuin itse kuraattori, koska ovat käytännön työtehtävissä opiskelijoiden kanssa tekemisissä useita kertoja viikossa, jolloin tulee automaattisesti keskusteltua opiskelijoiden kanssa monenlaisista asioista. Itse kuraattori jää vieraaksi, kun hän on paikalla harvoin ja silloinkin päärakennuksella toimistohuoneessa. Kolmannen työelämän edustajan mielipide oli se, että kuraattorin päivä viikossa on liian vähän.

Erityisopettaja käy Kaustisen toimipaikassa kuraattorin tavoin noin päivän viikossa. Erityisopettajan merkitys on opiskelijoille epäselvä.

Kyllä se tais siinä kerran pyörähtää, mutta en mä edes tiedä kuka on meidän erityisopettaja.

Käy liian vähän, en mä ole edes nähnyt, enkä tiennyt tollasesta. Pitäis tehdä enemmän ittensä tykö, pitää tuoda itseään opiskelijaa kohti, ei niin että opiskelija sitä itse ehdottaa.

Työelämän edustajat eivät osanneet ottaa kantaa erityisopettajan merkitykseen. Yhden työelämän edustajan mielestä päivä viikossa on liian vähän.

7.5.2 Ryhmänohjaus

Ryhmänohjaajan tärkeimmäksi tehtäväksi kaikki opiskelijat näkivät tiedottamisen. Kaksi opiskelijoista oli sitä mieltä, että ryhmänohjaajan tulee keskustella luottamuksellisesti opiskelijoiden kanssa. Työelämän edustajien mukaan tärkeintä on opiskelijan luottamus ryhmänohjaajaan. Ryhmänohjaajan tulee kasvattaa ryhmähenkeä, hänen pitää tulla kaikkien kanssa toimeen ja toimia tiedottajana opiskelijoiden ja muun henkilökunnan välillä. Opiskelijan pitää pystyä kysymään ryhmänohjaajalta milloin vain mitä vain, hänen tulee olla äiti- tai isähahmo opiskelijalle.

Opiskelijoiden mielestä ryhmänohjausta tulee tehdä lukujärjestykseen merkityillä tunteilla, mielellään jaksoittain, kuten Kaustisen toimipaikassa on jo usean vuoden ajan toimittu. Kaikkien työelämän edustajien näkemys oli se, että ryhmänohjausta tulisi järjestää myös kouluajan ulkopuolella. He näkivät tämän kasvattavan ryhmähenkeä, kunhan se on mielekästä tekemistä yhdessä, eikä varsinaisesti välttämättä liity opiskeluun mitenkään.

7.5.3 Opintojen keskeyttäminen

Opintojen keskeyttämisen syiksi opiskelijat näkivät opiskelijoista itsestään johtuvia asioita.

On hankalaa, kun monet harrastaa hevosia ennen kouluuntuloa. Tulee se hankaluus, ettei osaa kääntää harrastusta ammatiksi. Toinen syy on se, ettei yksinkertaisesti vaan jaksaa. Ei tiedä mitä oikeasti halua tehdä.

Kaikilla ei yksinkertaisesti pää kestä kotoa pois lähtemistä. Jotkut huomaa ettei olekaan oma ala.

Se ettei päästä etenemään, osaa jo ne asiat mitä täällä opetetaan. Moni lähtee, kun tykkää enemmän kotipuolen tavasta tehdä töitä.

Työelämän edustajat olivat hyvin pitkälti samoilla linjoilla opiskelijoiden kanssa.

Väärä ala, joko opiskelijan omasta mielestä tai sitten ei vain sovellu alalle. Osa ei pärjää kun joutuu lähtemään pois kotoa.

Riippuu siitä missä vaiheessa keskeyttää. Alkuvaiheessa keskeyttää ne, jotka turhautuu kun ei ole tarpeeksi mielekästä tekemistä. Myöhemmin lähtee pois ne, jotka ei pysy kelkassa mukana. Vaatimustaso nousee yhtäkkiä liikaa.

Opiskelijoilla ei ole intoa tähän hommaan, ei ole niiden ala, ei ole valmiuksia tähän. Odotetaan liikoja, ne ei ymmärrä että tämä on vain perustyötä. Pitää olla kova polte tähän hommaan. Nykyajan nuoret haluaa kaiken tänne just nyt heti, niin on tosi vaikeaa saada tyydytys työstä vain olemalla hevosten kanssa ja tekemällä perustyötä.

Yhtä lukuun ottamatta muut totesivat lisäksi, etteivät nämä ole oppilaitoksesta johtuvia syitä ja että niihin on oppilaitoksen vaikea puuttua. Yhden työelämän edustajan mukaan toimintatapaa voisi muuttaa, jotta opiskelijoiden keskeyttäminen vähenisi. Käytännössä tämä tarkoittaisi hänen mielestä vaatimustason nostamista koulutuksen alusta alkaen.

7.6 Muut esille nousseet asiat

Yksi opiskelija nosti esiin mahdollisuuden tehdä yhteistyötä muiden paikkakunnalla olevien oppilaitosten kanssa. Hän näki, että kavereiden hankinta oppilaitoksen ulkopuolelta olisi tällöin helpompaa, mikä voisi osaltaan helpottaa koulussa jaksamista, kun ei aina olla tekemisissä samojen henkilöiden kanssa.

Työelämän edustajat halusivat kukin nostaa esiin vielä yhden asian. Ensimmäinen korosti sitä, että kolme vuotta on lyhyt aika opettaa kaikki tutkinnon perusteissa vaaditut asiat henkilölle, jolla ei ole aiempaa kokemusta hevosista. Siksi koko opiskeluaika on järjestettävä niin, että on koko ajan tekemistä. Toinen työelämän edustaja haluaisi opiskelijoille enemmän aikaa olla hevosen kanssa. Aiemmin opiskelijat touhusivat talleissa vapaaehtoisesti kaikki illat, esimerkiksi ratsastelivat

ja syöttelivät hevosille ruohoa, nykyään eivät. Kolmas näki henkilökunnan yhteisen linjan todella tärkeänä tekijänä.

8 JOHTOPÄÄTÖKSET JA KEHITTÄMISEHDOTUKSET

Hevostenhoitajan työnkuva ei ole perustyön osalta muuttunut. Perustyön katsotaan kattavan päivittäisen ja kausittaisen hevosten hyvinvoinnista huolehtimisen sekä tallin ja talliympäristön siisteyden ylläpidon. Opiskelijoilla ei ole tänä päivänä opintoja aloittaessaan samanlaista ”tallityttötaustaa” kuin aiemmin kouluun hakeutujilla. Tämä aiheuttaa uusia vaatimuksia opetukseen ja sen järjestämiseen. Opiskelijoilla tulee olla opiskeluaikana mahdollisuus työskennellä erilaisten hevosten kanssa. Käytännössä tämä tarkoittaa eri-ikäisiä, eri sukupuolia, eri rotua ja eri käyttötarkoituksissa olevia hevosia. Hevosten käsittelyä oppii vain käsittelemällä mahdollisimman paljon erilaisia hevosia. Tärkeitä osa-alueita opintojen alussa ovat hevosten käsittelyn lisäksi anatomia ja terveydenhoito.

Hevostenhoitajan työ sisältää tänä päivänä uusia osaamisalueita, jotka on otettava huomioon opetussuunnitelmaa laadittaessa ja opintoja järjestettäessä. Asiakaspalvelu ja mediaosaaminen ovat kokonaisuuksia, joiden lisääminen opetussuunnitelmaan on tarpeellista. Hevosenomistajuus muuttuu, yhä useampi hevosenomistaja ei tunne hevosen käyttäytymistä eikä tarpeita, jolloin talliyrittäjien ja hevostenhoitajien asiakaspalvelu- ja neuvontataitojen merkitys korostuu. Hevostenhoitajan tulee olla ulospäin suuntautunut ja selkeäsanainen, on osattava perustella tekemisensä.

Opiskelijoiden ja etenkin työelämän kanta tutkinnon peruste uudistukseen, lähinnä osaamisperusteisuuteen ja osaamisen tunnistamiseen ja tunnustamiseen oli yllättävän negatiivinen. Opiskelijat näkivät osaamisperusteisuudessa hyviäkin puolia nopeammassa valmistumisessa, mutta hekin korostivat riittävän osaamisen merkitystä. Kyseessä on kuitenkin perustutkinto, joka on alalle tulotutkinto ja opiskelijat ovat nuoria, jolloin riittävän rutiinin hankkiminen nimenomaan opintojen aikana nähtiin välttämättömänä. Hevostenhoitajan työ on fyysistä käytännön työtä, jossa toimitaan ison pakoeläimen kanssa. Osaamisen tunnistamisen ja tunnustamisen kuvittelisi sopivan alalle, jolla on paljon harrastuneisuutta. Tutkimuksen mukaan näin ei kuitenkaan ole, vaan ennemmin harrastuneisuus nähtiin jopa ongelmana opiskelijoiden asenteeseen ja yhtenä suurena syynä opintojen keskeyttämiseen. Tutkimuksen mukaan vain kaikkein osaavimmat opiskelijat voisivat valmistua no-

peammin. Opiskelijat näkivät osaamisen kartuttamisen työssäoppimisen avulla turvallisena menetelmänä ennen siirtymistä työelämään.

Koulukohtainen opetussuunnitelma on tutkimuksen mukaan tarpeellinen. Se ei ole välttämättä tarpeellinen jaettava kaikille opiskelijoille, mutta opettajille, muulle opetushenkilöstölle ja työssäoppimisen työpaikkaohjaajille tarpeellinen työkalu. Opetussuunnitelma antaa informaatiota tarvittaessa myös opiskelijoiden vanhemmille. Tutkimuksessa ei tullut selkeitä parannusehdotuksia koulukohtaisen opetussuunnitelman rakenteeseen tai sisältöön.

Opetuksen järjestäminen – kohdassa nousivat esiin anatomia, terveydenhoito ja valmentaminen aiheina, joita tulee opettaa teoriassa. Muutenkin pakolliset tutkinnon osat olivat tutkimuksen mukaan niitä, joissa teoriaopinnot ovat paikallaan. Erikoistavien tutkinnon osien tulisi haastateltavien mielestä sisältää käytännön töitä ja työssäoppimista mahdollisimman paljon. Työssäoppimisesta nousi esille opiskelijoiden osalta erityisesti se, että työssäoppimispaikka tulee valmistaa työssäoppijan tuloon hyvin, etteivät he odota saavansa valmista työntekijää, vaan varaavat aikaa työssäoppijan opastamiseen ja ovat selvillä siitä, mitä työssäoppijan tulee työssäoppimisen aikana oppia.

Itsenäiseksi ammattilaiseksi kasvaminen – teemassa korostui opiskelijoiden positiivisen ja kannustavan palautteen antamisen taito. Tutkinnon peruste uudistus muuttaa myös opiskelijoiden oppimisen arvioinnin pääosin sanalliseksi. Palautteella tuetaan ja ohjataan opiskelijaa mahdollisimman hyviin suorituksiin tuomalla esiin opiskelijan vahvuudet. Opettajia ja muuta henkilökuntaa tulee ohjeistaa ja mahdollisuuksien mukaan kouluttaa palautteen antoon. Arviointiin ja palautteen antamiseen koulutuksen tarve on ilmeinen mahdollisimman pian, jo syyslukukaudelle 2015.

Opiskelijat kaipaavat ympärilleen verkostoa, jossa on aikuisia mukana. Oppilaitokselta tulee löytyä äiti - tai isähahmo tai - hahmoja, joka kuuntelee opiskelijaa. Tehävä kuuluu kaikille oppilaitoksen työntekijöille, mutta rooli korostuu erityisesti asuntolanvalvojan ja ryhmänohjaajan kohdalla. Nuorelle opiskelijalle on tärkeää tulla kuulluksi juuri silloin kun ongelmia on. Siksi tällä hetkellä käytössä olevat kuuraattorin ja erityisopettajan palvelut nähdään riittämättöminä, koska ne ovat saata-

villa vain yhtenä päivänä viikossa. Asuntolanvalvojan ja ryhmänohjaajan lisäksi isossa roolissa ovat käytännön töiden opettajat ja ohjaajat. Kuraattorin ja erityisopettajan resurssi on oppilaitoksessa tällä hetkellä pieni, jolloin edellä mainitun henkilökunnan rooli korostuu.

Opintojen keskeyttämiseen syiksi nähtiin väärä alavalinta, opiskelija ei osaa olla poissa kotoa tai ei pääse etenemään riittävästi opinnoissaan. Opiskelijoiden henkilökohtaistamista voisi kehittää edelleen ja ohjata osaavimmat opiskelijat nopeammin esimerkiksi työssäoppimaan. Kaikille opiskelijoille tehdään opintojen alussa henkilökohtainen opiskelusuunnitelma, jota muokataan tarvittaessa. Henkilökohtaista opiskelusuunnitelmaa tulisi tarkastella ja tarvittaessa muokata useammin kuin nykyään, esimerkiksi kerran lukukaudessa. Tällä voitaisiin välttää opiskelijoiden turhautuminen ja tyytymättömyys opintoihin, asioihin päästäisiin kiinni ennen kuin niistä tulee ongelmia.

Tällä hetkellä opiskelijat ovat muualla suoritettavia työssäoppimisjaksoja lukuun ottamatta keskimäärin puoli päivää teorian ja puoli päivää käytännön opetuksessa. Opetussuunnitelmaa voisi kehittää siten, että ensimmäisen vuosikurssin aloittavat opiskelijat olisivat ensimmäisen jakson lähestulkoon kokonaan käytännön töissä. Tämä helpottaisi jo olemassa olevan osaamisen tunnistamista ja tunnustamista, kun opiskelijat nähdään käytännön työtehtävissä. Opinnot alkavat hevosten hoito ja hyvinvoinnista huolehtiminen ja tallin ja talliympäristön hoitaminen tutkinnon osilla, joista opiskelijoilla voi olla jo harrastusten kautta hankittua osaamista. Käytännön jakso tukisi myös ryhmäytymistä mahdollisesti paremmin. Opettajat ja muu opetushenkilökunta tulisivat luontevammin tutuiksi käytännön töissä kuin luokan edessä. Tätä kehitysehdotusta ollaan viemässä käytäntöön syksyllä 2015 aloittavilla opiskelijoilla. Tässä vaiheessa opettajia on ohjeistettu viemään teoriakurssit mahdollisuuksien mukaan talliin käytännön työtehtäviin pois luokasta. Nämä tällaiset ensimmäisen jakson opinnot ovat valjastukset ja varusteet, hevosten hoito ja ruokinnan perusteet. Tämä vaatii suunnittelua yhteistyössä tallimestareiden kanssa. Erona käytännön tunteihin on se, että opettaja on mukana näillä ”teoriatunneilla” ja kullakin tunnilla on oma aiheensa sekä mahdolliset oppimistehtävät. Käytännön tunneilla hankitaan rutiinia näihin opettajan opettamiin asioihin.

Opiskelijoille laaditaan henkilökohtainen opintosuunnitelma eli hops ensimmäisen lukuvuoden alussa. Hops – keskustelussa ovat mukana koulutuspäällikkö ja opintojen ohjaaja sekä mahdollisuuksien mukaan myös ryhmänohjaaja. Hopsia päivitetään tarvittaessa myöhemmin. Pääsääntöisesti vastuu opiskelijoiden hapseista on laatimisen jälkeen ryhmänohjaajilla. Ryhmänohjaaja nostaa opiskelijan kanssa esille hopsin päivittämistarpeen. Lukuvuonna 2015 – 2016 on tarkoitus aloittaa hops – keskustelut lukukausittain. Tällä pyritään vaikuttamaan opiskelijoiden tyytyväisyyteen ja ennakoimaan tulevia haasteita. Opiskelijaa tuetaan näin paremmin itsenäiseksi ammattilaiseksi kasvamisessa.

Työssäoppimista ja käytännön työtehtäviä voisi kehittää yrittäminen hevostalousalalla – tutkinnon osaan. Opiskelijat voisivat huolehtia ravivalmennukseen erikoistuneesta talliyrityksestä koulun tiloissa. Tällöin ravitallin tulo- ja kulurakenne tulisi käytännön kautta selville ja todennäköisesti myös paremmin oppimistuloksin kuin pelkästään teoriassa paperilla pyöritettynä, samoin yrittäjän vastuut ja velvollisuudet. Myös haastattelun ensimmäisen teeman kohdalla nousseet asiakaspalvelu ja mediaosaaminen huomioitaisiin paremmin. Asiakaspalvelutaidot tulevat tällä toteuttamistavalla aivan toisella tavalla esiin, kun opiskelijat hoitaisivat asiakaspalvelutehtävät oikeissa käytännön tilanteissa itse. Mediaosaamisen uusia mahdollisuuksia voisi hyödyntää kommunikoinnissa ja tiedottamisessa hevosenomistajiin. Tästä mahdollisuudesta on käyty ajatuksen tasolla keskustelua, tulevana lukuvuotena 2015- 2016 aloitetaan tarkempi suunnittelu yrittäminen hevostalousalalla – tutkinnon osan opintojen järjestämiseksi uudella tavalla. Mediaosaamisen taitoja on lisätty opintoihin jo tutkinnon perusteudistuksen myötä. Yhteisiin tutkinnon osiin tulee viestintä- ja vuorovaikutusosaaminen – opintokokonaisuuteen äidinkielen valinnaisiksi opinnoiksi kahden osaamispisteen laajuinen mediaviestinnän perusteet. Matemaattis – luonnontieteellinen osaaminen – opintokokonaisuuteen tulee pakollinen tieto- ja viestintätekniikka sekä sen hyödyntäminen sekä yhden osaamispisteen laajuinen valinnainen viestintälaitteet.

Vaikka opetussuunnitelma on nyt laadittu, vaatii sen ylläpitäminen ja päivittäminen työresurssia jatkossakin. Opetussuunnitelmatyö on jatkuvaa kehittämistä. Mikäli opetussuunnitelmaa halutaan järjestelmällisesti kehittää, täytyy henkilökunnan, työpaikkaohjaajien ja opiskelijoiden kanssa käytäviin keskusteluihin tai kyselyihin

ja sitä kautta opetussuunnitelman päivittämiseen varata riittävä resurssi. On tärkeää saada monipuolinen näkemys eri osapuolilta.

9 POHDINTA

Hirsjärven ym. (2009, 231) mukaan kaikissa tutkimuksissa tulee arvioida sen luotettavuutta. Luotettavuuden arvioinnissa voidaan käyttää erilaisia mittaus- ja tutkimustapoja. Laadullisen tutkimuksen luotettavuutta kohentaa tutkijan tarkka selostus tutkimuksen toteutumisesta sen kaikissa vaiheissa. Vilkkä (2005, 158 – 159) toteaa, että laadullisella tutkimusmenetelmällä tehdyssä tutkimuksessa tutkija itse ja hänen rehellisyytensä on luotettavuuden kriteeri.

Opinnäytetyön aihe nousi oman työpaikan kehittämistarpeesta. Tutkinnon perusteudistus pakottaa tekemään opetussuunnitelmaan ja opetuksen järjestämiseen muutoksia. Kaustisen toimipaikassa haluttiin valmistautua muutoksiin hyvissä ajoin muokkaamalla opetussuunnitelmaa jo lukuvuotta aiemmin ennen kuin uudet tutkinnon perusteet tulevat voimaan. Samalla koulukohtainen opetussuunnitelma päivitettiin ja laajennettiin kattamaan myös opintojen sisällöt, suorittamisen, arvioinnin sekä ammattiosaamisen näyttöjen arviointikriteerit. Opetussuunnitelman kehittäminen on jatkuvaa työtä, eikä siinä tulla koskaan valmiiksi.

Työ alkoi keväällä 2014 laatimalla opiskelijoille jaettava koulukohtainen opetussuunnitelma. Työ oli pitkälti tarvittavien tietojen poimimista valtakunnallisista tutkinnon perusteista huomioiden tulevat muutokset mahdollisuuksien mukaan. Osaamisperusteisuus oli lähtökohtana kaikissa tutkinnon osissa ja asiaa lähestyttiin lähtökohdasta, että mitä pitää opettaa teoriassa. Ammatillisiin tutkinnon osiin tuli jonkin verran sisältömuutoksia ja niitä järjesteltiin vastaamaan tulevia tutkinnon perusteita. Kurssit nimettiin osittain uudelleen. Kurssien sisällöt mietittiin kunkin opettajan kanssa ja ne ilmenettiin opetussuunnitelmaan ranskalaisilla viivoilla. Opetussuunnitelma otettiin käyttöön syksyllä 2014 aloittaneille opiskelijoille ja se jaettiin kaikille kirjallisena.

Opintojen eteneminen tutkinnon osittain ei toteudu parhaalla mahdollisella tavalla. Opetussuunnitelman kehittämisen jälkeen ensimmäisen lukuvuoden lopussa tehdään kaksi ammattiosaamisen näyttöä. Seuraavana syksynä ensimmäisen jakson jälkeen tehdään yksi ja toisen lukuvuoden lopussa kaksi. Kolmannelle lukuvuodelle jää kolmesta tutkinnon osasta ammattiosaamisen näyttö. Mikäli opiskelijan osaamista tunnustetaan ja tunnustetaan, voi hän suorittaa valinnaisen tutkinnon

osan ravihevosen ajaminen yhteisnäyttönä eri-ikäisten kilpahevosten valmentaminen – tutkinnon osan kanssa. Tällöin nämä molemmat saadaan valmiiksi toisen lukuvuoden lopussa.

Tutkimusmenetelmän valintaa olen perustellut luvuissa 6.1 ja 6.2. Suurimpana syynä haastattelututkimukseen oli varmistaa riittävä tiedon saanti. Kyselytutkimuksella en uskonut saavani riittävän syvällistä tietoa ja todennäköisesti vastausprosentti olisi jäänyt pieneksi. Tutkimusaineiston keruumenetelmään vaikutti myös se, etten ole aiemmin tehnyt haastattelututkimusta. Haastatteluiden sujumiseen olen tyytyväinen, opiskelijoilta ja työelämän edustajilta löytyy halua ja innostusta koulutuksen kehittämiseen. Haastattelun teemoista kertyi paljon asiaa hevostenhoitajien ammattitaitovaatimuksien ja opetussuunnitelman ulkopuolelta. Näitä tuloksia voidaan hyödyntää muuten oppilaitoksen toiminnan kehittämisessä, vaikka hyödyllisyys tutkimukseen jäi vähäiseksi.

Tutkimuksella haettiin työelämän ja opiskelijoiden näkökulmia hevostenhoitajien kouluttamiseen ja opetussuunnitelmaan. Tutkimuksessa ei saatu valmiita vastauksia kuinka hevostenhoitajia tulee kouluttaa ja millainen opetussuunnitelman tulee olla. Vastaukset olivat suuntaa-antavia. Yllättävää oli se, ettei koulukohtaiseen opetussuunnitelmaan tullut selviä muutos- tai parannusehdotuksia. Toisaalta tämä osoittaa sen, kuinka ”opetussuunnitelmamaailma” ja tutkinnon perusteet ovat vieraita asioita työelämälle ja myös opiskelijoille, vaikka tutkinnon muodostumista ja opintojen rakentumista käydään opiskelijoiden kanssa läpi opintojen ensimmäisistä koulupäivistä lähtien. Koulukohtaisen opetussuunnitelman tarpeellisuus ilahdutti, vaikka vastaukset jakaantuivat laidasta laitaan.

Tuloksissa eniten yllätti negatiivinen kanta osaamisperusteisuuteen. Haastateltujen opiskelijoiden innokkuus oppia ja hankkia rutiinia työntekoon nopeamman valmistumisen sijaan yllätti myös, samoin niin opiskelijoiden kuin työelämän pelko koulutuksen vaatimustason laskemiseen uusien tutkinnon perusteiden myötä. Työelämän esille nostama opettajille tulevat haasteet ja vaikeudet osaamisperusteisuuden myötä antoivat ajattelemisen aihetta ja uutta katsantokantaa opinnäyte-työntekijälle.

Hevostenhoitajien osaamis- ja taitovaatimukset tulivat hyvin esille tutkimuksessa, samoin opiskelijoiden näkemys käytössä oleviin tukitoimiin. Myös näkökulmat opintojen keskeyttämisen syiksi tulivat hyvin selväksi. Syyt olivat sellaisia, että niitä on vaikeaa vähentää opetussuunnitelmaa muokkaamalla. Opetuksen järjestämisellä voidaan jonkin verran vaikuttaa tutkimuksen perusteella keskeyttämiseen.

Opiskelijakyselyissä Kaustisen toimipaikka on saanut keskimäärin hyvät tulokset. Tulokyselyn mukaan opiskelijat tuntevat hyvin alansa opetussuunnitelman, mutta olokyselyn mukaan näin ei enää ole. Ryhmänohjaajan tulee kerrata nimenomaan toisen opiskeluvuoden opiskelijoiden kanssa opintojen rakentumista ja etenemistä.

Toimintaa täytyy kuitenkin kehittää, jotta opiskelijakyselyiden tulokset saadaan pidettyä tällä tasolla tai jopa nostettua niitä. Arviointiin tulee kiinnittää huomiota entistä enemmän tutkinnon perusteiden muuttuessa ja opetushenkilöstöä tulisi ohjeistaa ja kouluttaa arviointiin. Kannustava palaute on nuorille todella tärkeää. Tutkimuksen perusteella nuorten tyytyväisyyteen vaikuttaa moni muukin asia kuin oppilaitoksen tarjoama opetus ja kuinka se on järjestetty. Tyytyväisyyteen vaikuttavat asuntola, ystävyys- ja kaverisuhteet, fyysinen ja psyykinen olotila sekä saatavilla olevat tukipalvelut. Kun opiskelija vastaa opiskelijakyselyyn, juuri sen hetkinen tila näiden asioiden suhteen ratkaisee paljon minkälaisia arvosanoja opiskelija antaa.

Opinnäytetyö toteutui hyvin kappaleessa 1.2 kuvatun ja suunnitellun prosessikaa-vion mukaisesti. Opinnäytetyössä perehdyin hevostenhoitajan valtakunnalliseen opetussuunnitelmaan kokonaisuutena. Samalla nousi esille kehitysideoita, miten valtakunnallisen opetussuunnitelman, jatkossa siis tutkinnon perusteiden tutkinnon osien sisältöjä voisi muokata. Arviointikriteereissä oli etenkin ravihevosiin erikois-tavissa opinnoissa hieman outoja sanamuotoja ja jopa asiasisältöjä. Joidenkin tut-kinnon osien sisältöjä voisi siirtää muihin tutkinnon osiin. Opinnäytetyön avulla tu-lin perehtyneeksi hyvissä ajoin tutkinnon perusteudistukseen. Tästä on ollut to-della suuri hyöty tulevaa syksyä silmälläpitäen niin omaan työhön opettajana kuin koko oppilaitoksen kannalta. Silti tutkinnon perusteiden outous niin työelämälle, opiskelijoille kuin toisinaan myös opetushenkilöstölle yllättää. Näen puutteen opet-tajakoulutuksessa, ettei opetussuunnitelmajärjestelmää ja tutkinnon perusteiden rakentumista tehdä tutummaksi. Kysymys on kuitenkin yksinkertaisesta asiasta.

Selkeä opetussuunnitelma parantaa läpinäkyvyyttä ja tietoisuutta niin opettajien kuin opiskelijoiden keskuudessa. Opetussuunnitelman kanssa ei kuitenkaan ikinä pidä tuudittautua tyytyväisyyteen, vaan se vaatii kehittämistä jatkuvasti.

Uusien tutkinnon perusteiden myötä tuleva osaamisperusteisuus ei ole uusi asia Kaustisen toimipaikassa. Oppilaitos on koko 30-vuotisen olemassaolon ajan panostanut käytännön opetukseen ja työssäoppimiseen ja on ollut edelläkävijä opetuksen järjestämisessä työelämlähtöisesti osaamiskokonaisuuksittain.

Jälkeenpäin ajateltuna tutkimushaastattelun teemoja olisi voinut rajata koskemaan tarkemmin vain hevostenhoitajan ammattitaitoa ja osaamisvaatimuksia sekä opetussuunnitelmaa. Toisaalta olisivatko tulokset jääneet nykyistä huomattavasti suppeammiksi? Arviointiin olisi voinut kiinnittää enemmän huomiota ja selvittää opiskelijoiden ja työelämän näkökulmia millaista on hyvä arviointi.

Kuten todettua, opetussuunnitelman kehittäminen on jatkuva prosessi. Tulevia haasteita opetussuunnitelmalle ovat mahdollinen nelijaksojärjestelmään siirtyminen. Opetussuunnitelma täytyy päivittää ja käydä läpi ennen elokuuta 2015 poistamalla opintoviikot ja muuttamalla kurssit oppimisen seurantakohteiksi. Tutkinnon osille on keväällä 2015 määrätty vastuupettajat.

Jatkotutkimusaiheena opinnäytetyölle esitän opettajien ja muun henkilökunnan näkökulman opetussuunnitelman kehittämiseen, kun uudet tutkinnon perusteet on otettu käyttöön. Henkilökohtaiset keskustelut tai haastattelut henkilökunnan kanssa toisivat hyödyllisiä näkökulmia. Tässä tutkimuksessa haastateltiin ensimmäisen vuosikurssin opiskelijoita. Jatkossa opetussuunnitelmatyössä tulee hyödyntää myös toisen ja kolmannen opiskeluvuoden opiskelijoita, kun tässä tutkimuksessa laadittua opetussuunnitelmaa käytetään useamman vuosikurssin opetuksen järjestämiseen. Opiskelijoiden yksilölliset opintopolut ovat mielenkiintoinen jatkotutkimus- ja kehittämisaihe.

LÄHTEET

- Bálint, M. Ei päiväystä. Ammatillisen koulutuksen tutkintojärjestelmän kehittäminen TUTKE 2. [Ppt-esitys]. Helsinki: Opetushallitus. [Viitattu 9.2.2015]. Saatavana: http://www.oph.fi/download/149262_TUTKE2_Minna_B_lint.pdf
- Eskola, J. & Suoranta, J. 2008. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. 8. painos. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.
- Finlex. 2015. Ajantasainen lainsäädäntö ammatillinen koulutus. [Verkkosivusto]. Edita Publishing Oy. [Viitattu 6.2.2015]. Saatavana: <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/haku/?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=ammatillinen+koulutus&h=Hae+%E2%80%BA>
- Hanhikoski, T. 2009. 100 vuotta Nikulan radalla. Kokkola: Art-Print.
- Hirsjärvi, S. & Hurme, H. 2000. Tutkimushaastattelu. Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki: Yliopistopaino.
- Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2009. Tutki ja kirjoita. 15. painos. Hämeenlinna: Kariston Kirjapaino Oy.
- Hollmén, M. & Laitinen, A. (toim.) 2012. Mahdollisuuksien hevonen – hevosalan kehittämisohjelma. Saarijärvi: Saarijärven Offset Oy.
- Hätönen, H. 2006. Eläköön opetussuunnitelma II: Opas ammatillisen koulutuksen järjestäjille ja oppilaitoksille. Saarijärvi: Saarijärven Offset Oy.
- Keski-Pohjanmaan koulutusyhtymä, 2014. Päätöksenteko. [Verkkojulkaisu]. Keski-Pohjanmaan koulutusyhtymä. [Viitattu 23.10.2014]. Saatavana: <http://www.kpedu.fi/Kpedu.aspx?id=9&p1=3&p2=9>
- Keski-Pohjanmaan koulutusyhtymä –KPEDU. [Verkkosivu]. Kokkola: Keski-Pohjanmaan koulutusyhtymä. [Viitattu 23.10.2014]. Saatavana: <http://www.kpedu.fi/Kpedu.aspx?id=3&p1=3&p2=3>
- Keski-Pohjanmaan koulutusyhtymän organisaatiokaavio. [Verkkosivu]. Kokkola: Keski-Pohjanmaan koulutusyhtymä. [Viitattu 23.10.2014]. Saatavana: <http://www.kpedu.fi/Data/liitteet/27b1b56c4f8045c29c13b41081e3b97a.pdf>
- Komulainen, T. 2004. Raviopisto Kaustinen OPS 2004-2007. Koulukohtainen opetussuunnitelmamonitori.

Kotimäki, E. 2014. Osaamisperusteisuutta vahvistamaan – Tutkinnon perusteuidistuksen myötä tulevia muutoksia. OSPIT OPSIIN – Osaamisperusteisuutta vahvistamaan ja vertaiskehittämään - koulutuspäivä 15.9.2014. Kokkola.

Kärki, S-L. 2014. ECVET toimeenpano Suomessa ja Euroopassa. ECVET Round Table 2014 ECVET suosituksen tilannekatsaus liikkuvuuden ja elinikäisen oppimisen näkökulmasta 1.12.2014. Helsinki.

Kärki, S-L. 2015. Uudistettujen osaamisperusteisten perustutkintojen toimeenpano ja yksilöllisten opintopolkujen toteuttaminen uusien säädösten, tutkinnon perusteiden ja määräysten mukaisesti. Ammatillisen peruskoulutuksen uudet tuulet - Osaamisperusteisuus ja yksilölliset opintopolut todeksi – tiedotus- ja keskustelutilaisuus 12.2.2015. Helsinki.

L21.8.1998/630. Laki ammatillisesta peruskoulutuksesta.

Lahdenkauppi, M. 2015. Opiskelijan arvioinnin muutokset ja osaamisen tunnustaminen siirtymävaiheessa. Ammatillisen peruskoulutuksen uudet tuulet - Osaamisperusteisuus ja yksilölliset opintopolut todeksi – tiedotus- ja keskustelutilaisuus 12.2.2015. Helsinki.

Laine, P. 2014. Hevosalan ammatit ja koulutus. Teoksessa: Laitinen, A. & Mäki-Tuuri, S. (toim.) Hevoset ja kunta – rajapintoja. Saarijärvi: Saarijärven Offset Oy, 31 – 35.

Lintilä, M. 2015. Puheenjohtajan katsaus. Teoksessa: Suomen Hippos – konsernin vuosikertomus 2014. [Viitattu 30.5.2015]. Saatavana: http://www.hippos.fi/files/12384/hippos_vuosikertomus_2014_lowres20052015.pdf

Lounema, K. 2013. Osaamispisteet ja opintosuoritusten eurooppalainen siirtojärjestelmä (ECVET) ammatillisessa koulutuksessa. ECVEC tulee, oletko valmis! – seminaarisarja 22.11.2013. Kokkola.

Marjusaari, T. (toim.) 2009. Kaustisen Raviopisto 25 vuotta 1984 – 2009. Pietarsaari: Ab Forsberg Rahkola Oy.

Metsämuuronen, J. 2008. Laadullisen tutkimuksen perusteet. Metodologia – sarja 4. Jyväskylä: Gummerus kirjapaino Oy.

Mäntylä, J. 2009. Hevostalouden perustutkinto, hevostalouden ko. Hevostenhoitaja 120 ov. Kaustisen raviopisto. Koulukohtainen opetussuunnitelmamonieste.

Opetushallitus 2001. Maatalousalan perustutkinto. Ammatillisen peruskoulutuksen opetussuunnitelman ja näyttötutkinnon perusteet.

Opetushallitus 2009. Hevostalouden perustutkinto 2009. Ammatillisen perustutkinnon perusteet. Määräys 24/011/2009. Vaasa: Oy Fram Ab.

Opetushallitus. 2012. Ammatillisten perustutkintojen perusteiden toimeenpano: Ammatillisena perustutkintona ja näyttötutkintona. Helsinki: Juvenes Print – Suomen Yliopistopaino Oy. Oppaat ja käsikirjat 2012: 10.

Opetushallitus 2014a. Hevostalouden perustutkinto, hevostenhoitaja, ratsastuksenohjaaja 2014. Ammatillisen perustutkinnon perusteet. Määräys 42/011/2014. [Verkkojulkaisu]. Helsinki: Opetushallitus. [Viitattu 18.2.2015]. Saatavana:

http://www.oph.fi/download/162882_hevostalouden_pt_01082015.pdf

Opetushallitus. 2014b. Osaamisperusteisuus todeksi – askelmerkkejä koulutuksen järjestäjille: TUTKE2 –toimeenpanon tukimateriaali. Helsinki: Juvenes Print – Suomen Yliopistopaino Oy. Oppaat ja käsikirjat 2014:8.

Opetushallitus. 2015a. Ammatillinen peruskoulutus. [Verkkosivusto]. Helsinki: Opetushallitus. [Viitattu 6.2.2015]. Saatavana:

http://www.oph.fi/koulutus_ja_tutkinnot/ammattikoulutus/amatilliset_perustutkinnot

Opetushallitus. 2015b. Ammattikoulutus. [Verkkosivusto]. Helsinki: Opetushallitus. [Viitattu 9.2.2015]. Saatavana:

http://www.oph.fi/koulutus_ja_tutkinnot/ammattikoulutus

Opetushallitus. 2015c. Opetussuunnitelmien ja tutkintojen perusteet. [Verkkosivusto]. Helsinki: Opetushallitus. [Viitattu 9.2.2015]. Saatavana:

http://www.oph.fi/saadokset_ja_ohjeet/opetussuunnitelmien_ja_tutkintojen_perusteet

Opetushallitus. 2015d. Arvioinnin opas. Ammatillinen peruskoulutus. Näyttötutkinnot. 5. painos. [Verkkojulkaisu]. Helsinki: Opetushallitus. Oppaat ja käsikirjat 2015:2. [Viitattu 8.4.2015]. Saatavana:

http://www.oph.fi/download/165456_arvioinnin_opas.pdf

Opetus- ja kulttuuriministeriö. Ei päiväystä. Opiskelu ja tutkinnot ammatillisessa koulutuksessa. [Verkkosivusto]. Helsinki: Opetus- ja kulttuuriministeriö. [Viitattu 16.2.2015]. Saatavana:

http://www.minedu.fi/OPM/Koulutus/amatillinen_koulutus/opiskelu_ja_tutkinnot/?lang=fi

Opetus- ja kulttuuriministeriö. 20.3.2014. Ammatillisen koulutuksen tutkintorakennetta uudistetaan. [Verkkosivusto]. Helsinki: Opetus- ja kulttuuriministeriö. [Viitattu 9.2.2015]. Saatavana:

http://www.minedu.fi/OPM/Verkkouutiset/2014/03/amatilliset_tutkinnot.html

- Opetus- ja kulttuuriministeriö. 2014. Ammatillisen koulutuksen tutkintojärjestelmän kehittäminen (TUTKE). [Verkkosivusto]. Helsinki: Opetus- ja kulttuuriministeriö. [Viitattu 9.2.2015]. Saatavana: <http://www.minedu.fi/OPM/Koulutus/artikkelit/tutke/index.html>
- Opix. 2014. Opix-opiskelijakyselyportaali. [Verkkosivusto]. [Viitattu 11.3.2015]. Saatavana: <http://portaali.kjy.fi/opix/opix.aspx> Vaatii käyttöoikeuden.
- Patrikainen, N. 2013. Reimari-tilastot. [Verkkosivu]. Kokkola: Kpedu. [Viitattu 10.3.2015]. Saatavana: <http://intranet.kpedu.fi/mittariportaali/tyollistyminen/Reimaritilastot/Forms/Allterms.aspx> Vaatii käyttöoikeuden.
- Patrikainen, N. 2014. Perustutkintojen tulokortit 2014. [Verkkosivu]. Kokkola: Kpedu. [Viitattu 10.3.2015]. Saatavana <http://intranet.kpedu.fi/mittariportaali/tulokortit/Perustutkintojen%20tulokortit%202014/Forms/Allterms.aspx> Vaatii käyttöoikeuden.
- Patrikainen, N. 2015. Raportit ja mittarit. [Verkkosivusto]. Kokkola: Kpedu. [Viitattu 9.3.2015]. Saatavana: <http://intranet.kpedu.fi/mittariportaali/default.aspx> Vaatii käyttöoikeuden.
- ProAgria Oulu. 2015. Elinvoimainen hevostalous. [Verkkosivusto]. Oulu: ProAgria. [Viitattu 18.4.2015]. Saatavana: http://www.proagriaoulu.fi/fi/elinvoimainen_hevostalous/
- Purontaus, S. 2014. Opetussuunnitelmamuutoksesta - jotain uutta, jotain vanhaa. OPS -iltapäivä 11.12.2013. Kokkola.
- Rasku, S. 16.1.2014. Ammatillisen koulutuksen tutkintojärjestelmän kehittäminen: säädösmuutokset. [Ppt-esitys]. Uudistuksia ammatilliseen peruskoulutukseen – tiedotus - ja keskustelutilaisuus 16.1.2014. Helsinki.
- Saastamoinen, M. 12.2.2014. "Uusi hevostalous" – New Horse Economy Uusia suuntia ja tarpeita jalostukseen. [Ppt-esitys]. Suomen Hippoksen Jalostuspäivät 12.2.2014. Pori.
- Sadeharju, L. 3.1.2014. Ajankohtaistiedotetta uuden vuoden alkuun 2014. [Henkilökohtainen sähköpostiviesti]. Vastaanottaja Tiina Linna. [Viitattu 24.10.2014].
- Säisä, M 2014a. Osaamisperusteisuus ja osaamispisteet uusissa tutkinnon perusteissa. [Ppt-esitys]. Hevostalousoppilaitosten yhteistyöpäivät 28.8.2014. Viro-lahti.
- Säisä, M. 2014b. Perustutkintojen tutkinnon perusteiden uudistaminen: Hevostalouden perustutkinto. [Ppt-esitys]. Helsinki: Opetushallitus. Saatavana Keski-

Pohjanmaan Moodle –oppimisalustalta, OPS-uudistus, Ospit OPSiin yms. – kurssilta. Vaatii käyttöoikeuden.

Tilastokeskus 2015. Tammikuun työttömyysaste 8,8 prosenttia. [Verkkosivusto]. Helsinki: Tilastokeskus. [Viitattu 10.3.2015]. Saatavana: http://tilastokeskus.fi/til/tyti/2015//01/tyti_2015_01_2015-02-24_tie_001.fi.html

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2012. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. 9. uudistettu laitos. Vantaa: Hansaprint Oy.

Vilka, H. 2005. Tutki ja kehitä. Keuruu: Otavan Kirjapaino Oy.

Wiirilinn, J. 2005. Yhdessä enemmän – 10 vuotta koulutus- ja kehittämistoimintaa. 2005. Kokkola: Art-Print.

Wiirilinn, J. (toim.) 2014. Keski-Pohjanmaan ammattiopiston vuosikertomus luku-vuosi 2013 - 2014. 2014. Kokkola: Ab Forsberg Rahkola Oy.

LIITTEET

Liite 1. Haastattelun teemat haastateltaville

Liite 2. Haastattelun teemat haastattelijalle

LIITE 1 Haastattelun teemat haastateltaville

Taustatiedot:

ikä, koulutus, työhistoria ja nykyiset työtehtävät

Työelämässä tarvittava osaaminen:

- hevostenhoitajan työnkuva
- hevostenhoitajan osaamisvaatimukset ja taidot

Hevostenhoitajan opetussuunnitelma:

- tulevat muutokset 1.8.2015 alkaen; osaamisperusteisuus, tutkinnon muodostuminen
- koulutuksen rakenne ja tutkinnon osien painotukset
- koulukohtainen opetussuunnitelma
- osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen

Opetuksen järjestäminen

- opetusmenetelmät
- teoriaopetus
- verkko-opinnot
- muut, uudet mahdollisuudet opetuksen järjestelyihin

Työssäoppiminen

- työssäoppimispaikkojen ohjeistus
- työssäoppijan ohjeistus
- työssäoppimisen määrä ja paikat

Itsenäiseksi ammattilaiseksi kasvattaminen

- opiskelijoiden tuen tarve
- opintojen keskeyttäminen
- ryhmänohjaus

LIITE 2 Haastattelun teemat haastattelijalle

Taustatiedot:

ikä, koulutus, työhistoria ja nykyiset työtehtävät

Työelämässä tarvittava osaaminen:

- hevostenhoitajan työnkuva
  - o onko hevostenhoitajan työnkuva muuttunut viimeisen viiden vuoden aikana? Jos on, miten?
  - o osaamis- ja taitovaatimukset, onko tullut uusia?
  - o hevostallien asiakkaat, ovatko muuttuneet?
- hevostenhoitajan osaamisvaatimukset ja taidot
  - o mitä osaamista hevostenhoitaja tarvitsee suuntautumisopinnoista riippumatta?
  - o mitä osaamista nimenomaan ravihevosten hoitamiseen erikoistuvat hevostenhoitajat tarvitsevat?
  - o mitä taito on hevostenhoitajan ammatissa?

Hevostenhoitajan opetussuunnitelma:

- tulevat muutokset 1.8.2015 alkaen
  - o osaamisperusteisuus, tutkinnon muodostuminen, aikamääreisyyden poistuminen, arviointi
  - o mitä ajatuksia osaamisperusteisuus herättää? Entä aikamääreisyyden poistuminen?
  - o oppiaineiden poistuminen, muutos oppimisen seurantakohteisiin?
  - o tutkinnon muodostuminen
- koulutuksen rakenne ja tutkinnon osien painotukset
  - o mitä mieltä näistä?
- koulukohtainen ops
  - o jaetaanko kirjoitettu opetussuunnitelma?
  - o mille tehty koulukohtainen opetussuunnitelma ylipäättään näyttää?
  - o puuttuuko jotain?
  - o onko jotain tarpeetonta?
- osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen
  - o mikä on hyvä tapa osoittaa osaamista?
  - o miten osaamista tulisi tunnustaa hevostenhoitajan tutkinnossa?

Opetuksen järjestäminen

- opetusmenetelmät
  - millä menetelmillä opitaan niitä tärkeitä tietoja ja taitoja, jotka ovat nousseet esille työelämässä tarvittava osaaminen – kohdassa?
  - nouseeko tutkinnon osittain joitain oppimisen seurantakohteita, joita voidaan opettaa tietyllä menetelmällä?
- teoriaopetuksessa opetettavat asiat
  - mitä on opetettava teoriassa?
- verkko-opinnot
  - mitä opintoja voidaan järjestää verkko-opintoina
- muut, uudet mahdollisuudet opetuksen järjestelyt

Työssäoppiminen

- työssäoppimispaikkojen ohjeistus
  - mitä ohjeistusta ja opastusta tarvitaan, mitä koetaan tarpeelliseksi?
  - koulutus koululla, kirjallinen opas, jotain muuta?
- työssäoppijan ohjeistus
  - mitä ohjeistusta ja opastusta työssäoppijalle tarvitaan?
  - mitkä asiat on tärkeää infota ennen työssäoppimista?
- työssäoppimisen määrä ja paikat

Itsenäiseksi ammattilaiseksi kasvattaminen

- opiskelijoiden tuen tarve
  - minkälaista tukea opiskelijat tarvitsevat opinnoissaan?
- opintojen keskeyttäminen
  - mitkä ovat suurimmat syyt opintojen keskeyttämiseen?
  - miten opintojen keskeyttämiseen tulisi reagoida?
  - miten vähennetään opintojen keskeyttämistä?
- ryhmänohjaus
  - mitkä ovat ryhmänohjaajan tehtävät
  - minkälainen on hyvä ryhmänohjaaja?
  - miten ryhmänohjausta tulisi toteuttaa (esim. tunnit lukujärjestykseen)